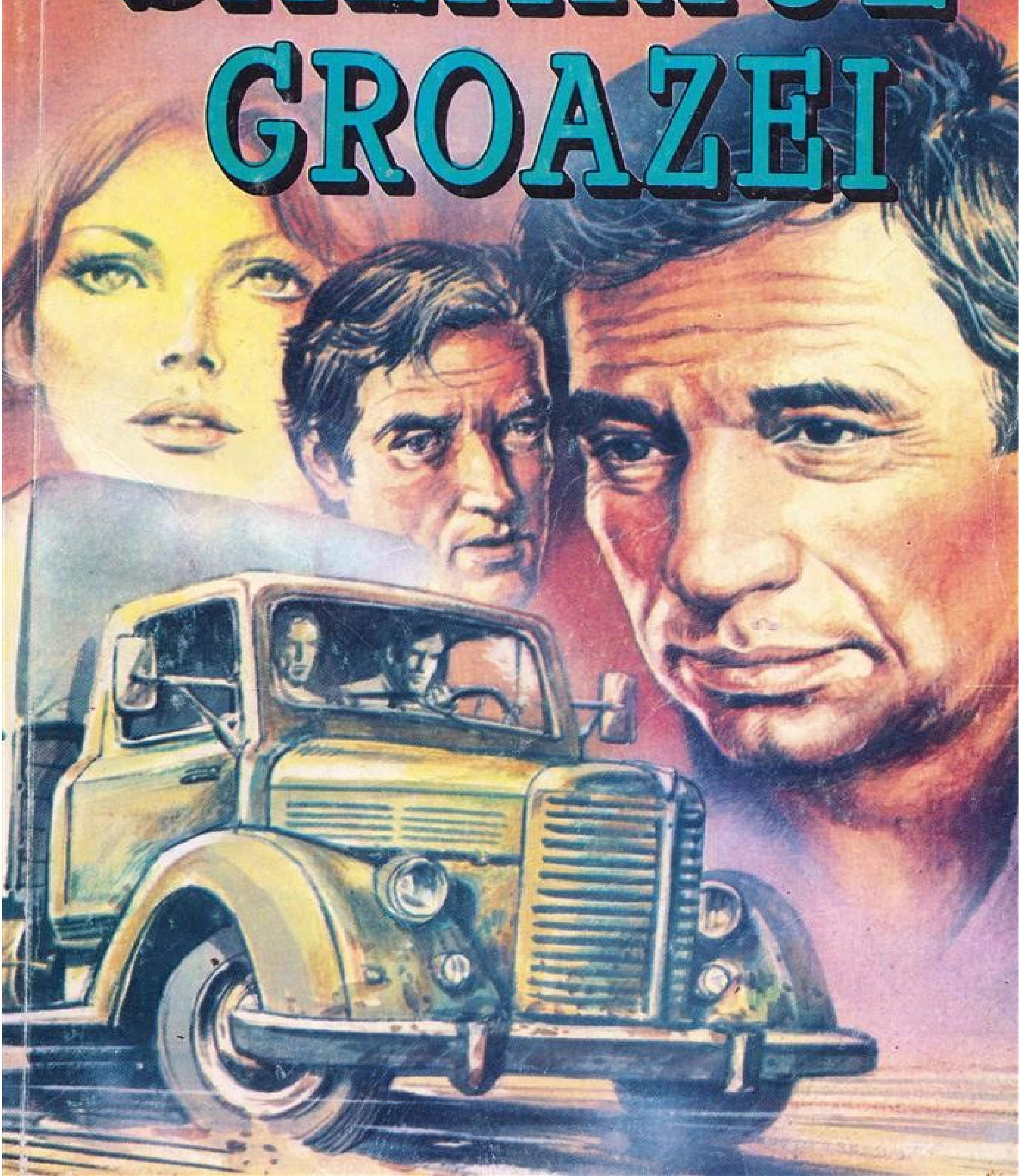
Georges Arnaud

SALARIUL GROAZEI

Georges Arnaud

SALARIUL GROAZEI

ROMAN

În româneşte de FL. EUG. GEORGESCU

Coperta de VALENTIN TĂNASE

Editura ANYMAR
Bucureşti, 1993

ISBN 973-95825-4-0

PREVENIRE

Apaşii demodaţi îşi tatuează pe frunte cuvântul *Fatalitas*. Însă vechiul *fatum* latin nu are nimic de-a face cu acel ghinion hidos şi orb prin care lor le place să-şi explice nenorocirile. Destinul ştie ce face. Uneori e chiar meticulos.

Un *tropical tramp*[1] îşi lasă într-o zi sau alta un picior în gura unui rechin; sau se molipseşte de lepră; sau, îmbrăcat în haine de scafandru, caută diamante pe fundul unui fluviu, la o adâncime de şase metri, cu un coechipier dubios la postul de siguranţă. Doar nu întâmplător îşi aleg unii asemenea profesiuni. Sunt destui cei cărora aşa ceva nu li s-ar putea întâmpla niciodată.

Destinul îşi alege omul din leagăn.

Fiecăruia dintre aceştia îi este, adesea, înlesnită o întâlnire cu propria lui moarte. Felurit poate fi chipul ei. Vicleană, posomorâtă şi cenuşie în zilele de boală şi mizerie; sau tăcută şi fluidă; sau zgomotoasă şi ostentativă. Uneori, ea mai poate fi un triunghi de cer fără stele. Sau, pe malul unui râu limpede, cum sunt cele din Europa, un microb care va roade trupul. Ori poate altceva. De pildă, subiectul acestei cărţi.

Şi totuşi, moartea nu învinge totdeauna. Dar din clipa în care e din nou prezentă, cuvântul *dincolo* îşi recapătă semnificaţia. Dinainte uitate şi pierdute sunt toate de *dincolo*; şi oameni şi lucruri. În urma lor, porţile s-au închis.

Şi atunci, fără legături cu lumea exterioară, fără decoruri — şi chiar de există, n-au nici o importanţă — tragedia se naşte între om şi groaza pe care, luptând s-o alunge, o duce totuşi cu el volens-nolens sau, cum spune francezul, înghiţind-o, chiar dacă nu-i place... Pentru a o exprima, aventurierii au renunţat la limbajul obişnuit; preferă blestemul şi înjurăturile. Ba chiar refuză să gândească; sufletul — propriul lor suflet — nu-i interesează.

În lumea lor, inteligent este numai omul care ştie să folosească momentul potrivit. Sensibilitatea nu-şi are rostul decât la volanul unui camion. Şi totuşi, există un anumit lirism al căutătorilor de aur.

---

[1] Un individ care vagabondează pe la tropice. (n. trad.).

Una cu pământul, ei duc sub soarele tropical o existenţă virilă şi trivială, în joc de umbre chinezeşti. Au renunţat complet la falsa frumuseţe a prestigiilor de împrumut.

Asta e poetica riscului salariat.

G. A.

Nu căutaţi în cartea de faţă acea exactitate geografică ce nu-i decât o amăgire: Guatemala, de exemplu, nu există. O ştiu, pentru că am trăit acolo.

G A.

De cinci, de zece ori sună telefonul în biroul marelui şef, instalat în barăcile de lemn ale taberei din Las Piedras. Enervaţi, îmbrâncindu-se, funcţionarii aleargă dintr-o încăpere într-alta, iar uşile mobile, montate pe arcuri, se mişcă fără încetare.

— Da... Da... Azi-noapte... Nu, încă nu m-am dus... M-au anunţat prea târziu. Rynner e într-o stare înspăimântătoare, a suferit o gravă comoţie nervoasă. Natural, răspunderea lui personală e acoperită. Comisia de anchetă? Miercuri, fără îndoială. Depoziţia indienilor? Nu mai există decât unul, celălalt era mort când a ajuns ambulanţa. Celălalt... Natural, depoziţia lui va fi conformă celei a lui Rynner: ceea ce trebuie să fie, nimic în plus. Ce, nu există fatalitate? Bineînţeles. Da, pentru presă. Au să ne dea destulă bătaie de cap. De altfel e mai uşor pentru voi să faceţi ce trebuie... Treisprezece indieni omorâţi, gândiţi-vă... Ne-au făcut capul calendar cu blestematele lor comisii de securitate. Pensiile? Cât mai mici cu putinţă. Natural... Vă chem din nou după-amiază.

Urâtă, urâtă poveste. Într-un fel, e mult mai bine că Rynner a fost atins şi că acum e pe jumătate idiot. Îngrozitor pentru el, deci şi pentru companie, ar fi fost dacă rămânea teafăr.

— Întreabă la telefon de la Toronto, despre mister Rynner, şefule. Ce să răspund?

— Cine e?

— Maică-sa.

— Spune-i pe scurt despre accident şi comunică-i buletinul spitalului... Ce ne pisează? Doar nu suntem institut pentru consolarea bătrânilor, suntem *Crude and Oil limited*. Să-ţi lase numărul; dacă moare o vom chema.

Secretarului nu-i plăcea să ia iniţiative. O relatare scurtă e uşor de făcut. Doar totul era foarte recent; se întâmplase abia în ajun.

În noaptea aceea, ca în toate nopţile, de mai bine de trei luni încoace...

*

În noaptea aceea, în mijlocul câmpului petrolifer de la Zulaco, întunericul era jalonat de siluete elegante: sondele, turlele de foraj, iluminate cu ghirlande de becuri electrice...

Echipa de la şaisprezece e la lucru. Un Diesel alimentează instalaţiâ cu lumină, energie electrică şi aer comprimat. De-a lungul grinzilor, la o înălţime de cincisprezece metri, ca nişte

puncte luminoase, sunt agățate câteva reflectoare. Când tensiunea Dieselului scade, lumina se micşorează. În mijloc, vertical, învârtindu-se fără încetare ca un şurub, un tub de sondaj se cufundă încet, încet, în noroiul gras al puţului, pe care-l alimentează cu apă două camioane-cisterne. Cincisprezece metri de foraj se efectuează în douăzeci de minute, cu o sută de învârtituri pe minut. Cu căşti de aluminiu pe cap, cu trunchiul gol lucind de sudoare, într-un continuu du-te-vino, nişte metişi hrănesc monstrul cu apă, cu ţiţei. De fiecare dată când o lungime de tub este complet înfiptă în pământ, mecanicul debraiază. Instalaţiile companiei *Crude* de la schela şaisprezece sunt învechite. Cei cincisprezece oameni ai echipei ridică la verticală un nou element de canalizare, trăgând cu braţele de macarale. Tija lungă, înaltă cât sonda, se ridică flexibilă, clătinându-se. Un fel de acrobat înarmat cu un capăt de frânghie şi o cheie specială cu mare deschidere, agaţă tija din zbor, se încovoaie pe călcâie şi aduce tubul la deschiderea filamentată care abia se arată deasupra pământului. Ajutorul lui menţine tubul în această poziţie, în timp ce omul cu cheia se avântă pe şarpantă şi desprinde cârligele macaralei de prada lor de oţel. Cei care, de jos, trăgeau de funii, se îndepărtează cu mare prudenţă. Sus, indianul rămâne să se lupte singur cu metalul alunecos al tubului. Strângându-l la piept cu amândouă braţele, îl deplasează printr-un efort al întregului său trup. Funia cu care e legat de scheletul sondei îi taie coastele, diafragma, mijlocul. O singură mişcare greşită şi poate fi sfărâmat între schelă şi tija de fier a sondei. Încă o sforțare. Tubul e adus la locul lui. Mecanicul trage maneta care comandă dispozitivul de încleştare. Un scrâşnet. Prins în maxilarele macaralei, tubul de foraj începe de îndată să se înşurubeze deasupra celor deja fixate. La rândul lui, intră în pământ, cu şaizeci, optzeci, o sută de învârtituri pe minut, în timp ce indianul care l-a fixat se desprinde de el şi coboară. Şi totul, fără să se piardă un minut; există o primă de rapiditate calculată după numărul de tuburi pe care echipa izbuteşte să le aşeze în timpul celor zece ore de lucru.

Sudoarea, uneori sângele acestor oameni sunt necesare mersului maşinii. Toată noaptea să-ţi fie cald, să-ţi fie somn şi să aştepţi zorile.

Din douăzeci în douăzeci de minute, de câte ori se racordează vreun tub, inginerul-şef al şantierului ia o probă de noroi. O examinează la lumina unui reflector, îi apreciază consistenţa şi densitatea. La nevoie, o analizează cu ajutorul

câtorva instrumente improvizate, aşezate pe masa mecanicului. Cea mai mică greşală poate primejdui rezultatul muncii. Dacă străpungerea se face în teren prea uscat, tubul de foraj se poate încălzi riscând să se fărâmiţeze în aşchii ascuţite de oţel. Bucăţile aruncate în aer, datorită tensiunii metalului şi rotaţiei motorului, pot ucide oameni şi chiar răsturna sonda. Dacă, dimpotrivă, noroiul este prea lichid, şi dacă înainte de a atinge zăcământul, sonda trece printr-o „pungă”, o masă enormă de gaz incendiar se va ridica la suprafaţă, într-un gâlgâit gigantic, ameninţând să trântească jos turla şi pe urmă să ia foc de la cea mai mică scânteie, de la bujiile compresorului, de la o fărâmă de metal incandescent smulsă prin frecare, de la orice. Atunci...

Rynner, şeful şantierului, e neliniştit. Ceva nu merge cum trebuie în seara asta. În două rânduri, s-au format băşici de gaze în orificiul de perforaţie. N-a îndrăznit să se apropie cu o flacără puternică. Gazele emanau parcă un miros de petrol. Dar alizeul care mătură câmpia, târăşte după el mirosul dulceag al păcurii. Greu, deci, de făcut deosebirea...

Nu departe, rafinăria din Anaco, cea mai puternică din lume, profilează deasupra câmpiei o torţă care arămeşte întunericul. Rynner ar vrea să vadă sosit odată cel de al doilea camion-cisternă; e destul de mult timp de când a plecat să aducă apă de la rezervorul din vecinătate. Cel care alimentează sonda este aproape gol. Rynner nu se hotărăşte să întrerupă lucrul. Din prima de randament, el e cel care ia partea leului. Se urcă în pick-up-ul[1] său şi pleacă în căutarea camionului.

Câmpia pare cu desăvârşire netedă, din cauza orizontului care, pretutindeni, de jur împrejur, o cuprinde la o înălţime egală. În realitate, e foarte vălurită. De îndată ce ieşi din raza luminilor schelei, nu-ţi poţi găsi drumul decât cu mare greutate. Prea intens şi împrăştiat totodată, cu reflexe care nu se proiectează decât pe cer, focul din Anaco constituie un prost reper. Nu-ţi rămân decât urmele. Dar chiar la încrucişarea a două drumuri, urmele roţilor se despart brusc. Rynner îşi opreşte maşina, coboară şi, la lumina farurilor, încearcă să se orienteze. Greu: amândouă camioanele care fac de serviciu la apă sunt de acelaşi tip, cu cauciucuri la fel. Cele două şiruri de urme par tot atât de proaspete.

— Pe unde-o fi luat-o, mama lui de imbecil? Drumul cel bun e la stânga?

---

[1] Camionetă cu platformă, putând să transporte circa 750 kg. (n. trad.).

Inginerul apucă pe drumul din stânga şi merge un timp care i se pare teribil de lung: e noapte şi e cuprins de nelinişte. Ajunge la rezervorul de apă. Camionul-cisternă ar trebui să fie aici. În picioare, alături de camionetă, încearcă să străpungă noaptea cu săgeata luminoasă a farului mobil. Nu vede nimic, nici măcar pompa, şi totuşi aude gâfâitul motorului. Înjură printre dinţi.

E şi mai cald. Totuşi, la adierea alizeului, cămaşa udă îi îngheaţă spinarea. Şi doar alizeul e un vânt călduţ... Îşi aprinde o ţigară şi se uită la ceas. Apa trebuie să ajungă la sondă în mai puţin de douăzeci de minute.

Din nou în maşină, Rynner îi dă drumul motorului şi porneşte în căutare, oprindu-se uneori ca să asculte. Zgomotul pompei continuă să ajungă până la el. Acum drumul urmează cursul râului; terenul e prost, roţile patinează. La un moment dat, se înţepenesc. O movilă de nisip întărit zgârie fundul radiatorului, sub botul maşinii. Motorul s-a oprit. Roţile din spate se înfundă până la jumătatea osiei. Noroc că are lopată, o lopată mare şi puternică, legată cu nişte curele de portiera stângă. Dă la o parte mai întâi obstacolul din faţă. După aceea, sub fiecare din cele patru roţi sapă un fel de plan înclinat, al cărui fund îl umple cu iarbă uscată, pe care a smuls-o de prin jur. Neobişnuit cu asemenea treabă, o face prea repede, cu stângăcie, transpiră din ce în ce mai mult. Şi treaba nu merge deloc. Când porneşte din nou la drum, constată că au trecut zece minute. O sută de metri mai departe, camionul îi apare drept în faţă; se opreşte. Rynner sare pe scară şi-şi vâră capul în interiorul cabinei:

— Repede, repede, nu mai este aproape nici un pic de apă acolo...

Şoferul dă din cap şi porneşte fără să răspundă. Şi lui îi curge sudoarea de-a lungul tâmplelor.

— De ce-o fi oare aşa de cald în seara asta? îşi spune inginerul.

Şi-a reluat locul la volan. Înaintea lui, camionul merge prea repede ca să-l poată urmări, pentru că, fiind mai greu, nu patinează. În plus, un nor de praf îl orbeşte pe Rynner şi-i usucă gâtlejul. Se opreşte ca să-i lase celuilalt răgazul să ia distanţă. Mai liniştit, acum, îşi scoate din buzunar o altă ţigară, o aprinde şi trage prelung din ea. Contactul este întrerupt. Maşinal, pipăie de-a lungul tabloului, găseşte un buton, îl răsuceşte la dreapta şi la stânga. Radioul bâzâie un moment. E postul din Las Piedras, care emite pe o rază de trei sute de mile, începând de la faleza care se ridică deasupra portului.

— A! A! A! zbiară un cântăreț negru, care, cu trei săptămâni înainte, era marea atracţie a clubului *Crude*.

„A! A! A! Râsul nu pot să-mi opresc.

Când privesc

Din ce-i făcută neagra-mi viaţă.

A! A! A!”

Brusc, radioul se opreşte. Murdara, greoaia, blestemata tăcere a câmpiei cuprinde întreaga noapte. Rynner apasă pe pedala de pornire o dată, de două ori. Nimic. Nu e curent. Acul ampermetrului, luminat cu vârful ţigării, nu mişcă deloc. Yankeul se simte străin, dezrădăcinat în acest pustiu. Tot ce-l înconjoară i se pare potrivnic, duşmănos, şi-l cuprinde frica.

Iese din maşină, desface capota din partea defectată; găseşte, în sfârşit, bateria; îşi aprinde lanterna pentru a controla cablurile şi contactele. Totul pare a fi normal, totuşi. Face contact direct între bornele dinamului şi ale starterului, zgârie metalul. Nimic. Nici o scânteie.

Începe să se enerveze rău de tot, uitând complet că este inginer cu diplomă şi cu experienţă şi că pentru el, motoarele Ford şi aparatura lor electrică sunt jucării: „*Focken job!*”[1]

Ah! să te poţi întoarce acasă, să fii iarăşi şcolar în zilele în care nu se învaţă, să faci mutre! Înfuriat, cu gesturi de o violenţă absurdă şi prost venită, caută locul unde s-a întrerupt contactul. Au trecut peste douăzeci de minute. Era totuşi simplu: cablul se rupsese înăuntrul izolatorului de cauciuc. Şi natural, n-avea nici o rezervă în ladă.

Închide portiera lovind-o cu piciorul, rămâne imobil o clipă, apoi, aplecându-se peste geamul deschis, îşi ia de pe scaun, de lângă locul său, ţigările şi chibriturile. Fascicolul de lumină răspândit de lampa ce şi-o atârnă la centură se leagănă în faţa lui. Se afundă în noapte.

Şapte kilometri de parcurs prin nisip. Ei! dar al doilea camion o să vină curând să ia şi el apă. Ceea ce-l otrăveşte, e că trebuie să se uite mereu unde calcă şi să bage de seamă să nu se rătăcească. Altfel, plimbarea asta nocturnă n-ar fi chiar aşa de neplăcută. Respiră din plin, cu obrazul în vânt. În fiece clipă cerul e brăzdat de stele căzătoare. S-ar încurca dacă s-ar apuca să-şi pună-n gând o dorinţă de câte ori cade o stea. Înaintează, înaintează, consultându-şi ceasul ca să aprecieze distanţa parcursă, şi se miră că nu vede nici luminile sondei, nici farurile

[1] Blestemată treabă. (n. trad.).

celui de al doilea camion. Temeri şi scrupule i se strecoară în suflet. Indigenii sunt singuri pe şantier. Contramaistrul a primit instrucţiuni precise, dar cine ştie, dacă ăia fac vreo boacănă la reglarea debitului. E adevărat că tipul are o mare rutină a forajului. Totuşi, nu e lucru prudent.

Reflexele flăcării de la Anaco luminează zarea, dar nu e o lumină liniştitoare. Sonda e înfiptă într-o scobitură şi n-o poţi vedea decât dacă ai dat cu nasul de ea.

Americanul se opreşte. Îşi dă seama că urmele din faţa lui au dispărut. De altfel nici îndărăt nu se vede nimic: un om nu-i atât de greu încât să lase urme pe această crustă de nisip întărit. A zgâit ochii la cer, şi iată că s-a rătăcit ca un prost. Se aşează o clipă şi se gândeşte. O lucire monstruoasă îi dezvăluie brusc că nu era chiar atât de departe de ţinta lui: sonda a sărit în aer.

Lumina se face mai mică, dar nu dispare. Deasupra capului său şuieră aşchii de fier, amintindu-i războiul. Înnebunit de ceea ce s-a întâmplat — şi i se pare că din vina lui — Rynner o ia la fugă. Numai întâmplarea face ca ţinta să fie drept înainte; groaza care l-a cuprins e mai tare decât dorinţa, decât spaima de a vedea. Aleargă; ceva îl loveşte în piept; se împiedică în nisip, se avântă de două ori şi cade. Respiraţia i se taie. Silit să răsufle un pic, se culcă pe burtă, şi, cu toată puterea, încearcă, inconştient, să se facă una cu pământul, ca în timpul unui bombardament.

Vechile obiceiuri sunt întotdeauna bune. Îşi recapătă puterile şi pleacă mai departe. Trei kilometri îl despart de locul unde s-a întâmplat dezastrul. Îi trebuie aproape o oră ca să-i parcurgă. Odată ajuns, cel care priveşte cu spaimă ţâşniturile de flăcări răsucind carcasa sondei nu mai este băiatul înalt, surâzător şi puţin bleg, pe care-l cunosc toţi amicii de la *Crude*. E un om cu faţa însângerată şi plină de noroi, care şi-a sucit gleznele şi căruia i-a ieşit sufletul alergând în întuneric, un om care scuipă sânge; şi nu ştie dacă îi vine din gură sau dacă nu cumva o schijă...

Focul îşi face de cap. La sute de metri înspre vest, alizeul poartă un snop de flăcări, care usucă şi crapă pământul. Vântul suflă cu putere, dar mai puternic decât el e mugetul coloanei de foc, ce se ridică la cer târând cu ea resturi de fierărie. Sonda s-a frânt în două, s-a răsturnat, sfărâmând sub corpul ei incandescent compresorul şi caprele pe care muncitorii îşi puneau gamelele şi hainele când soseau la lucru. Apoi flăcările au răsucit scheletul turlei şi acum îl ridică în sus. Sonda pare că ar vrea să-şi reia locul şi lucrul. Ceva mai departe, focul s-a

încins în jurul camioanelor ale căror cisterne au tăcut explozie. Cinci tone de apă împrăştiate peste incendiul de petrol şi ulei n-au făcut decât să-l aţâţe şi mai tare. Două jerbe de flăcări care, pe lângă astea, par o nimica toată, întregesc spectacolul dezastrului.

La adăpost de cataclism, stând în bătaia vântului, doi indieni vârâţi unul într-altul, ţinându-se de umeri, privesc focul urlând cuvinte de neînţeles, cuvinte care în dialectul guaharibo înseamnă moarte şi groază. Americanul n-are nevoie să le cunoască limba ca să-i înţeleagă. Paisprezece dintre camarazii lor au fost mistuiţi de foc. Simt că înnebunesc. Şi el de asemenea.

Nici nu poate fi vorba să te apropii de craterul din care ţâşneşte coloana de foc, cu contururi precise, cilindrice. Rynner se gândeşte cu groază că în faţa Comisiei de anchetă, cei doi oameni îi vor denunţa absenţa. Paisprezece au murit. Din ce în ce mai mult, noaptea asta îi aminteşte războiul. Ar fi atât de uşor să-i ucidă pe aceştia doi şi să rămână singur ca să poată explica lucrurile aşa cum crede el. Din scrupul sau din slăbiciune de caracter, Rynner nu se poate hotărî. De altfel, ceva începe să nu funcţioneze prea bine în capul lui.

Se apropie şi se uită la feţele lor. Amândoi au arsuri adânci de care par a nu-şi da seama. Sprâncenele, părul sunt arse până la rădăcină. Nu plâng, probabil pentru că nu ştiu s-o facă. Rynner încearcă să le vorbească.

— ¿Que fue? Ce s-a întâmplat?

Tăcerea lor îi arată că nu-l înţeleg. Nu se gândesc la nimic, se află la jumătatea drumului între moartea tovarăşilor lor şi propria lor viaţă.

Şase ore mai târziu, din stânga, de la orizont, o sirenă sună încăpăţânată, grăbită. Şeful sondei 19 a auzit zgomotul exploziei, a văzut focul şi a telefonat taberei din Las Piedras. Soseşte ambulanța companiei. Infirmierii coboară, urmaţi de o întreagă echipă de salvare, şapte oameni având căşti pe cap şi haine de azbest. Îl găsesc pe inginerul Rynner, de la *Crude*, şeful schelei 16, îngenuncheat în nisip, între cadavrul unui indian şi un indian pe moarte. „My goodness, my goodness”[1] repeta americanul.

*

[1] Doamne, dumnezeule. (n. trad.).

Bineînţeles că toate acestea fuseseră istorisite foarte pe scurt şi incomplet bătrânei doamne Rynner de către secretarul lui O'Brien. Totuşi, relatarea îi luase nu mai puţin de zece minute. Câți dolari costă un minut?

Ajunsese, în sfârşit, la ştirile pur medicale. Lucrul cel mai delicat, fără îndoială.

— Hm! Doamna Rynner? Hm! Hm! Da! Iată şi buletinul spitalului... O clipă, vă rog.

Puse jos receptorul şi începu să răsfoiască un teanc de hârtii roz, citind încet:

— Dispărut, dispărut, dispărut... aceştia-s guatemalezii... arsuri generalizate de gradul trei, dublă fractură a craniului... ăsta-i celălalt indian...

Alături de el se auzea vocea bătrânei doamne din Toronto. Dar la asemenea distanţă, ceea ce spunea ea, rămânea cu totul de neînţeles. Puţin îi păsa; el îşi continua cercetarea.

— Hm! Doamna Rynner? Iată ce spune buletinul spitalului, doamnă Rynner: congestie cerebrală consecutivă unei plăgi profunde a torsului. Şoc nervos. Stare gravă. Prognostic rezervat. Repet: stare gravă. Prognostic rezervat. Allo, mă auziţi? Doamnă Rynner, vreţi să-mi daţi numărul dumneavoastră de telefon? În caz de deces, natural... Hm! Hm! Doamnă Rynner, mă auziţi? Ei, doamnă Rynner?

Puse receptorul în furcă. Părea înciudat.

— Probabil că a închis, îi spuse dactilografei aşezate în faţa lui. Să-ţi mai dai osteneala...

*

Ca să ajungi la sonda unde se produsese accidentul din ajun trebuia să faci zece ore de drum, cu jeep-ul sau camionul. Marele patron şi consiliul său de conducere aveau fesele bătătorite de hopurile drumului. Gândurile lor nu erau la înălţimea evenimentului; prostata, hemoroizii îi supărau. Câțiva zeci de kilometri mai departe, incendiul continua să-şi încheie socotelile cu ceea ce mai rămăsese din schela de oţel. Când cele două maşini ajunseseră, spectacolul ce li se înfăţişa ochilor le tăie respiraţia. La o oră după plecare, începuseră să se ghideze după norul gros de fum care acoperea o bună parte a orizontului. „Nu iese fum fără foc”, mormăi O'Brien, patronul, sărind din camion cu o mişcare tinerească pe care o regretă imediat: avea rinichii

zdrobiţi şi un picior cu totul înţepenit, care se făcu moale sub el. Era cât pe ce să cadă.

Focul era mânios, spuseseră indienii. Nimicise totul. Din carcasa sondei nu mai rămăsese nimic. Cei şapte oameni îl contemplau de la o sută de metri distanţă. Unii dintre ei întindeau mâna ca o pavăză între obraz şi dogoarea focului. Şeful contenciosului, un găligan între treizeci şi cinci şi patruzeci de ani, cu obrazul congestionat, îşi scoase din buzunar un carnet şi începu să ia nişte note. O'Brien, mai bărbat decât ceilalţi, mai călit faţă de cataclism şi ravagiile lui, găsea totul teribil de comic, şi nu se sfii s-o spună:

— Scârbos e că va trebui să vă apropiaţi de el, ca să-i luaţi amprentele... Eu l-am privit destul. Mi s-a aplecat.

Mai mult ca de obicei, în ziua aceea, accentul irlandez de care nu voise să se despartă niciodată definitiv, răsuna ca o insultă suplimentară în urechile tovarăşilor săi. Şeful contenciosului se făcu şi mai roşu la faţă. Dar nu răspunse nimic; şi, în timp ce patronul se întoarse şi se prăvăli pe scaunul din faţă al camionetei, răsfoind calm un exemplar ilustrat în culori cu aventurile lui „Superman”, el se cufundă din nou în evaluarea distanţelor, pe care le nota, unele după altele, în carneţel.

Tromba de flăcări părea că-şi smulge din pământ materia dură, densă, stranie, din care era făcută. O coloană de foc în fuziune ţâşnea la mare înălţime, fără a se risipi, înfigându-se în acoperişul negru al norului. Rarele scântei care se vedeau căzând păreau mai degrabă ţăndări decât picături. Incendiul trăia prin el însuşi, viu, adevărat. Indiferent dacă viaţa trebuia să-i fie scurtă sau lungă, el avea o sarcină precisă; aceea de a se ridica în înaltul cerului, de a alerga spre cer. Se grăbea.

O'Brien reveni alături de grup. Nu-l interesau consideraţiile asupra trecutului. Ar fi rămas un om fără viitor dac-ar fi intrat în administraţia publică, unde regula jocului este să explici lovitura, nu să acţionezi sau să te baţi. Or, irlandezul era mai cu seamă înzestrat pentru bătălii. Acum era furios. Incendiul îl scosese din sărite. Nu pentru că l-ar fi atins cu ceva. Stins sau nu, focul nu împiedica salariul, dublat de indemnizaţia pentru zona tropicală, să intre la fiecare început de lună, în buzunarul directorului general pentru Guatemala. Nu în aceasta sta problema: O'Brien era furios împotriva focului, pentru că era aşa şi nu altfel. Există unii oameni care nu pot să nu se lase cuprinşi de o furie oarbă în faţa piedicilor, a greutăţilor, în faţa ostilităţii lucrurilor şi a naturii; fără ei am fi rămas încă în stadiul pietrei cioplite.

— Şi nu există nici un drum care să ducă la şanţul de acces. Va trebui să săpăm în contra vântului, cu două ramificaţii de siguranţă către capăt.

— Trebuie să ne grăbim, spuse secretarul. Peste trei săptămâni vântul îşi schimbă direcţia.

O'Brien se purta rece cu el. Nu-i plăcuse modul în care băiatul se achitase de obligaţiile faţă de mama lui Rynner. Însă auzindu-l vorbind astfel, îi aruncă o privire de împăcare: în sfârşit, un cuvânt inteligent.

— Haideţi, la drum!

Se urcară în maşini. Tot timpul cât durǎ drumul la întoarcere, şeful contenciosului cloci unul din acele rapoarte în care va manevra astfel încât să implice capul ăsta roşcovan de irlandez. În vremea aceasta, O'Brien reflecta la un plan de stingere a incendiului. Îl combina, îl punea la punct. Vedea aievea înaintarea prudentă a uriaşilor îmbrăcaţi în azbest, care se vor apropia de însăşi baza coloanei de foc ca s-o sape la rădăcină, s-o doboare ca pe un arbore. Gusta dinainte tăcerea care, după imensul vacarm al muncii va sfărâma sub greutatea ei câmpia, după ce mugetul trombei va fi fost răpus şi înăbuşit ca sub o saltea. Tot aşa se vindeca pe vremuri turbarea.

E caraghios să stingi un puţ de petrol cuprins de flăcări. E de ajuns să sufli în el ca într-un chibrit. Doar că trebuie să sufli tare. Trăiască explozivele! Dar nu oricare: ceea ce ajunge pentru a distruge, a culca la pământ, pe o rază de nu ştiu câte sute de metri, casele, opera omului, nu-i de ajuns pentru a-l doborî pe duşmanul lui, focul.

Părăsind podişul cel cu o sută de sonde, maşinile începură să coboare înspre Las Piedras. Pe ultimii douăzeci de kilometri se întindea drumul cu asfalt turnat deasupra unui pavaj tare şi bine întreţinut. Un adevărat tobogan care ducea în jos, spre port. Traseul său sinuos îl făcea acrobatic. Un parapet din beton înalt de douăzeci de centimetri marca marginea prăpastiei. Ceva mai jos, şoseaua se încolăcea şi ajungea la mare, după ce trecea peste un fel de pod-dig care se ridica deasupra celor şapte braţe ale râului Guayas. Dar nu se vedea nici marea, nici fluviul: întreg litoralul văii nu era decât o nesfârşită mlaştină din care urca o perdea de ceaţă albă. La mijlocul coborâşului, regiunea era tăiată în două: sus, în urmă, se afla pustiul sud-american, nisipos, pietros, cu vegetaţia lui pitică, cenuşie, arsă. Aici soarele rămânea douăsprezece ore la zenit. La o sută de metri dedesubt, sub roţi, nu se vedea decât o ondulaţie mişcătoare, o baie de

spumă. Nici un şofer, chiar dacă ar fi fost născut prin partea locului, nu s-ar fi înfundat într-acolo fără a fi cuprins de o mare nelinişte.

Diferenţa totală de nivel era de patru mii de picioare, adică aproape o mie două sute de metri. Trecerea prin nori se întindea pe vreo trei sute de metri, măsuraţi vertical, adică pe o distanţă de aproape doi kilometri. Cincisprezece la sută, era o pantă destul de frumuşică. Avea pe răbojul ei câțiva şoferi de camion morţi încă de pe timpul când *Crude and Oil* îşi construia marea conductă, cea care servea încă şi acum la drenarea petrolului de la cea mai îndepărtată sondă până la digul de piatră din Las Piedras. Pe vremea aceea, tractoare autopropulsate — de obicei vechi şi uzate — trăgeau în semiremorcă tuburi de patruzeci de centimetri diametru şi de treisprezece metri lungime. Fiecare bucată cântărea aproape cinci sute de kilograme; erau agăţate între cincizeci şi şaizeci de bucăţi, morman piramidal ca un mormânt, sprijinit pe cele două roţi din spate ale tractorului şi pe cele două ale remorcii, şi dă-i drumul!... Atunci, uneori, la cel mai înalt punct al pantei, motorul începea să scârţâie, să sughită. Întreaga maşină tresărea de două ori, apoi, nimic altceva decât alunecarea înceată a rulmenţilor, pe care motorul nu-i mai putea stăpâni. Treizeci de tone de fierărie îşi începeau prăbuşirea în prăpastie. Sări, şofer, sări!... Întreaga putere a braţelor îi trebuia ca să deschidă clanţa portierei din stânga, cea de pe partea volanului, care, blocată de propria ei greutate, se înţepenea în cadrul său de fier... Dacă flăcăul nu izbutea să deschidă în două secunde n-avea de ce să se mai ostenească: a doua zi, sau peste opt zile, echipele de recuperare urcau cu mare caznă pe asfaltul drumului două schelete, unul de os şi altul de oţel, ducându-le pe fiecare la cimitirul său.

Pe vremea când se construia conducta, munca aceasta era foarte bine plătită.

*

Nimeni nu vorbea, nici cei din Jeep, nici cei din maşina şefului. Cele două vehicule de tip militar se urmăreau îndeaproape. Trecură în foarte mare viteză podurile, încetiniră la intrarea pe pavajul desfundat de la bariera poliţiei şi accelerară din nou când ajunseră la râul San Matresco, cu un nume prea lung pentru el: căci n-avea decât douăzeci de metri lăţime.

Lumina împrăştiată de norul alb supăra ochii mai mult decât soarele strălucitor al podişului. Barăci murdare şi joase, stâlcite, se scăldau în ceaţa palidă şi arzătoare: oraşul transpira vapori nesănătoşi, bulion de cultură a microbilor în stare gazoasă.

Maşinile trecură pe lîsgă „Policia”, o clădire lungă şi joasă ca o cutie de pantoli, făcută, pare-se, din fibro-ciment. Aici erau încartiruiţi reprezentanţii autorităţii şi închişi cei care se certaseră cu ea. Ferestrele aveau paveze asemănătoare cu reţelele de sârmă pentru coteţe. Uşile constituiau, fără îndoială, elementul cel mai solid al edificiului.

Aşezat la intrare, pe un scaun stil Henric al II-lea, un soldat cu gulerul caracteristic armatei engleze şi pe care era pictat cu roşu numărul batalionului, al nouăsprezecelea, făcea de gardă, înscrisă ca vigilenţă în regulament. Îşi ţinea puşca între picioare, cu baioneta la armă şi visa porcării. Zgomotul motoarelor îl trezi. Se lăsă pe spate şi strigă înspre cabană, superiorului său ierarhic:

— Ei! Generale! Se întorc grangurii!

— Mă... pe ei, răspunse ofiţerul.

La trei minute distanţă de centrul oraşului începea cartierul caselor părăsite. Cu cinci ani înainte, Las Piedras era portul cel mai înfloritor de pe această bucată de coastă. Acum, era un oraş mort. Compania *Crude* plătise dinainte guvernului, în capitala ţării, drepturile de folosinţă pe treizeci de ani, dar acum nu mai învestea nici un ban aici. Astea-s vicisitudinile vieţii economice ale ţărişoarelor de aici.

Cabane în ruină, gropi, băltoace pline de noroi, locuri virane semănate cu sfărâmături de ciment, mocirle, mlaştini clocite în plină stradă. Din pricina țânțarilor şi a malariei, toate acestea erau acoperite cu un strat de petrol. La trecerea maşinilor, noroiul vâscos este împroşcat cu mare zgomot pe ziduri.

Puţin mai la o parte, yankeii dinamitaseră un întreg cartier părăsit. Şi, cu buldozerele înainte! Cimentaseră întreg terenul, apoi îl îngrădiseră. În mijlocul acestui oraş care părea bombardat, doar căsuţele lor de lemn trăiau, proaspăt văruite, vii, ţipătoare. Dar se asemănau toate între ele.

Cele două maşini pătrunseră în tabără si se opriră în faţa barăcii centrale, din care tocmai ieşea medicul-şef. El înaintă spre O'Brien:

— A murit încă un indian.

— Şi Rynner?

— Se duce pe copcă.

O'Brien scoase un suspin, mai mult de uşurare.

— Scobitoare, spuse el secretarului, vei telefona asta bătrânei doamne de îndată ce se va întâmpla; şi dacă leşină din nou la auzul vocii dumitale, am să te dau afară.

Scobitoarea găsi gluma de prost gust.

— *¡Anda, Manolete, anda!*[1]

— *¡Anda, toro! ¡que bravo!*[2]

Se vorbea tare în sala tavernei „Corsario Negro”, locul rău famat din Las Piedras, şi totuşi vocile păreau transmise printr-un megafon. Acultându-le nu-ţi sugerau imaginea unor „aficionados”[3] agitându-se în picioare, pe tribune, ci, căutai cu ochii aparatul de radio care părea că transmite desfăşurarea unei corrida[4]. Era poate din pricina ceţii umede care plutea în casă, ca şi peste oraş. Locuitorii din Las Piedras o numeau suflarea caimanului, din cauza nenumăraţilor crocodili care infestau delta. Şi totuşi erau voci din carne şi oase, nu discursuri dintr-o cutie electrică. Auzindu-le încă o dată nu te mai puteai înşela.

— *¡Matalo, toro!*[5]

— *¡Respecto a Manolete, que ya es muerto!*[6]

— *¿Que va, muerta? ¡Maricon Dios!*[7]

Erau trei, aşezaţi mai la o parte, în jurul unei mese.

Sala era mare. Pereţii albi erau împodobiţi cu reclame. Cum intrai, pe dreapta se afla tejgheaua, iar deasupra ei, un autentic portret al Corsarului Negru, care nu existase niciodată. Avea câte un pistol în fiecare mână, o sabie de atac între dinţi, o tânără fată pe braţe, iar pentru ochi, pictorul întrebuinţase un produs fosforescent. Fata era aproape impudică, destul de frumoasă; ţinuta mândră a celui care o răpise părea că o aţâţă violent. Sânul care-i ieşea clin bluză arăta o carnaţie mai mult decât perfectă. Însă nişte vandali desenaseră embleme sexuale, foarte naive peste întreaga ei făptură.

În fund, cinci separeuri, a căror intrare era mascată de draperii în culori vii: acolo *se întâmpla*. Fetele stăteau în dosul unei mese lungi de culoare închisă. Una singură era frumoasă:

[1] Haide, Manolete, haide. (n. trad.).

[2] Haide, taurule! Ce viteaz. (n. trad.).

[3] Amatori pasionaţi. (n. trad.).

[4] Luptă cu tauri. (n. trad.).

[5] Omoară-l, taurule. (n. trad.).

[6] Toate respectele lui Manolete, care acum e mort. (n. trad.).

[7] Ce, mort? Măiculiţă Doamne. (n. trad.).

Linda, care aparţinea lui Gérard, fostul contrabandist. Zveltă, brună, cu trupul pietros, ea reprezenta tipul perfect al metişilor „Sola”, cu părul negru şi întins, cu pielea fină şi catifelată. Celelalte patru erau urâte, însă aerul lor tâmp şi greoi dădea acelor forme animalice o senzualitate agresivă, puternică.

La această oră nu era — ca să zicem aşa — nimeni la Corsario. Afară domnea căldura apăsătoare a amiezii. Peste câteva clipe, în jurul orei unsprezece, va răsuna semnalul după care docherii vor ieşi din docuri. Muncitorii din port vor veni să prindă puţin curaj lângă un pahar de *aguardiente*[1] şi să respire mirosul femeilor. Unii dintre ei se vor lăsa prinşi în capcană de două coapse brune întrezărite prin crăpătura unei fuste, sau de limba trecută peste nişte buze prea încărcate cu roşu. Săltându-şi soldurile la fiecare pas, femeile se vor grăbi să ajungă înaintea lor la cămăruţele din fund. Ei vor trage perdeaua în urma lor, şi va fi mai rău decât dacă ar face dragoste în văzul tuturor. Dar, pentru moment, totul era liniştit. Nu se aflau acolo decât fumătorii de marihuana.

Căci ţigaretele de carton din care cei trei bărbaţi trăgeau fumuri lungi erau îndesate cu marihuana, drogul delirului la comandă. Nu-i nevoie decât de patru grame de iarbă, închizi ochii, bâlciul viselor e deschis, n-ai decât să-ţi alegi ce doreşti... Într-un sfert de ceas poţi să fii Hitler dansând giga pe terasa palatului Chaillot, sau să goneşti la volanul unei somptuoase limuzine — pe care ţi-ai dorit-o totdeauna şi n-ai putut să ţi-o oferi niciodată — să fii amantul Ritei Hayworth (cu toate amănuntele), profesor de filologie la Universitatea de limbi orientale şi tatăl celor cinci gemene Dione. Asta nu se va termina cu sinuciderea în adăpost, cu ciocnirea de un copac şi cu limuzina în flăcări, nici cu o boală ruşinoasă. Vei fi făcut dragoste de şapte ori şi vei dori s-o iei de la capăt; nu va exista pentru tine vreo etimologie necunoscută, nici chiar îndoielnică; și vei strânge mâna regelui Angliei. Bineînţeles când te vei trezi, vei lua lucrurile de unde le-ai lăsat.

Dar asta-i marihuana care se vinde în ţigări gata făcute, la preţuri derizorii, în toate porturile Americii latine.

Azi, fumătorii de la Corsario se hotărâseră pentru o şedinţă de tauromahie.

Drogul făcea ca vocile lor să fie atât de stranii; din răsuflarea lor grea ieşeau strigăte neaşteptate. Pe masa rotundă, a cărei

[1] Rachiu (n. trad.).

tăblie nu era de marmură, ci de ciment, marihuana aşezase tacâmul. Pentru invitaţii săi ea adusese roabe pline cu nisip auriu, frumosul nisip al arenelor.

Pentru ei, pentru încântarea lor, ea silise lucrurile obişnuite să-şi modifice contururile, transformându-le în acea mulţime elegantă şi pestriţă care palpită câteva ore pe „piaza de toros” în zilele de sărbătoare. Scrumierele, farfuriile, sticlele goale de coca-cola, un litru de rom consumat pe jumătate deveniseră ageri banderilleros, eleganţi picadori, austere gărzi civile: figuraţie indispensabilă preliminariilor măcelului. Ceva mai mult, Manolete în persoană oficia. Acelaşi Manolete care acum doi ani, fusese omorât de cel de-al o sută optulea taur al său, Manolete, idolul aficinadoşilor.

În ochii fumătorilor, corrida avea loc cu adevărat chiar dacă uneori, unul dintre ei, mişcând pe ascuns un pahar, dădea acţiunii impulsul necesar — dar, pentru spectatorul care-şi păstra sângele rece, ea purta într-un mod supărător eticheta „Factice”, scrisă cu litere mari. De asemenea, patronul, cu numele de Hernandez, un european gălbejit şi gras, bosumflat şi aproape furios, îi contempla cu răbdare afectată. Îşi trecea ştergătorul de pahare pe faţa lucind de transpiraţie. Mormăi:

— Ah! sunt nişte prăpădiţi!

Chiar aşa... Doi dintre ei erau indieni corciţi, piperniciţi, nervoşi, slabi. Părul lor negru era ţepos şi lucios, însă cel mai bătrân era aproape chel. Privit de aproape, un fel de năpârlire îi atacase până şi pielea capului. Amândoi purtau mustăţi mongole, unse, care le dădeau un aer furios.

Al treilea era un alb ce părea să aibă şaizeci de ani. Era scheletic. Zbârciturile obrazului formau cute adânci, murdare; părul îi era alb, mâinile nervoase; uneori un fior spasmodic îl străbătea. Ochii decoloraţi, ca ai celor care călătoresc mult pe mare, erau înfundaţi adânc în orbite, dar obrajii erau atât de scofâlciţi încât deasupra pomeţilor, ochii păreau că-i sar din cap. Era prada unei mişcări precipitate, în patru timpi, care te-ar fi făcut să crezi că e neliniştit din cine ştie ce motive serioase: tuşea, râdea, spunea cinci sau şase cuvinte, apoi tăcea cu toate trăsăturile destinse şi cu obrazul mort. Pe urmă o lua de la început. Totul dura cel mult un minut.

Deodată, cei trei bărbaţi se plecară mai tare deasupra mesei. Jacques, europeanul, bolborosi:

— *Eso no es corrida, sino carniceria*[1].

— *¡Anda, toro! ¡Que brava, que ruda la bestia!*[2]

Fără îndoială că, pentru cei trei, Manolete era gata să străpungă un taur pe această masă; fără îndoială că zece mii de spectatori pasionaţi se aşezaseră pe cele două scaune goale de lângă ei. Însă patronul îi găsea din ce în ce mai plicticoşi. Doar fetele continuau să-i privească cu bunăvoinţă, poate dintr-o indulgenţă profesională.

După tejghea se mai afla și nevasta patronului. Se ţinea ţeapănă în dosul unei case automate, o maşină nouă, toată numai nichel şi cadrane. Bătrână la treizeci de ani, fleşcăită, buhăită, ea contempla cu dragoste aparatul, semn al prosperităţii sale.

Între ea şi soţul ei, o indiană mai tânără, aplecată deasupra ligheanului de zinc, spăla vasele din noaptea trecută.

Apăru un client îmbrăcat într-o uniformă de doc cenuşiu cu dungi verzi. Semăna cu un lustragiu care n-a avut vreme să-şi văcsuiască ghetele. Un toc de revolver agăţat de centironul de piele, un important număr de stele şi galoane pe manşete, pe piept şi pe caschetă îi arătau gradul, funcţiunea: subcomisar de rangul doi în administraţia vămilor.

— Salut, jupâne! îi striga lui Roberto. Doamnă, ochii dumneavoastră mă fac să visez. Mititico, ai nişte fese frumuşele...

— Salut, colonele, răspunseră într-un singur glas direcţiunea şi personalul de serviciu de la Corsario. Însă femeile nici nu se clintiră. Dacă, în general, sud-americanul este polivalent, acesta era un pederast pur. Comandă un punch cu frișcă şi-l sorbi privind grupul fumătorilor de drog.

— Dacă-i mai dă târcoale lui Gérard, am să-i crăp burta, spuse Linda vecinei sale. Aceasta ridică din umeri fără să răspundă.

Marihuana îşi făcea efectul. De un sfert de ceas, Jacques se credea Franco. De asemenea, hotărâse că indianul care chelea nu era altul decât Evita Peron, îmbătătoarea nevastă a dictatorului argentinian. Începu să-i facă curte, spunându-i „Senora”. Indianul trecuse de vârsta schimbărilor de sex. Exprimându-se în ridicola frazeologie spaniolă, începu să-l înjure

[1] Asta nu-i luptă de tauri, e măcelărie. (n. trad.)
[2] Haide taurule! Ce viteaz, ce straşnic animal. (n. trad.).

pe Jacques; vorbi de rău despre burta maică-si, despre testiculele lui taică-său şi încheie cu convingere:

— N-ai mai multă cultură decât un porc păcătos fătat într-o fermă; tată-tău a fost rac, iar bunicul tău, peşte.

— Evita, îngeraşule, nu asculta cuvintele pe care acest neruşinat analfabet le scuipă prin canalul gurii tale adorate, răspunse Jacques.

Indianul se ridică înfuriat de-a binelea. De bine, de rău, Jacques se ridică şi el în picioare. O clipă se măsurară din priviri, gata să se înşface. Dar al treilea ceru să se facă linişte, pe un ton nerăbdător;

— Priviţi, priviţi această figură. Taurul ăsta a băut sânge de om, e puternic şi mândru. Însă Manolete va învinge!

În spatele tejghelei, patronul se aplecă spre chelneriţă.

— Ce-mi pasă dacă-mi sparg urechile, dar cel puţin să câştig de pe urma trebii ăsteia. Roza, du-te şi le mai dă câte o porţie.

Nu prea încântată, fata ocoli tejgheaua, se apropie de cei trei, puse mâna pe un pahar gol şi întrebă:

— Ce doriţi să vă mai servesc, domnule Jacques? şi tovarăşilor dumneavoastră?

Dintr-o mişcare, Jacques se întoarse cu faţa spre ea; părea foarte întărâtat.

— Lasă-l acolo, putoare mică!

Însă fata se dădu înapoi, cu paharul în mână.

— Lasă-l acolo! repetă Jacques şi adăugă pe un ton îndurerat: scârba asta a furat taurul.

Aproape în aceeaşi clipă, indienii îşi dădură seama de proporţiile dezastrului. Se priviră între ei ca nişte oameni cărora li s-a jucat o festă urâtă. Cu prudenţă, slujnica bătu în retragere, la adăpostul tejghelei.

Indianul chelbos ridică fruntea şi constată la rândul lui:

— Totuşi e adevărat. L-a luat.

— Şi ce ne facem noi acum? reluă Jacques pe un ton plângăreţ. Era atât de frumos! Eram Franco, aş fi graţiat pe antifascişti. Tu erai Evita, l-ai fi otrăvit pe Peron cu arsenic pus în icre negre şi erai stăpâna Argentinei. Apare o împuţită de metisă, o sola a cărei mamă mergea în patru labe prin pădure, şi o lăsăm să ne fure taurul, să ne strice totul şi — pe deasupra — să-l dezonoreze pe Manolete?

— Imposibil, hotărî al treilea indian; absolut imposibil.

Albul era cel mai întărâtat dintre ei. Se ridică de pe scaun, ochii i se învârteau cu mare viteză în orbite, pe sub sprâncenele

decolorate; buza de jos îi tremura, îi curgeau bale. Indienii rezistă mai bine drogului. Ei se sforţară să-l împingă pe european spre scaunul lui. Însă nebunul se ţinea tare pe picioare, mai tare decât crezuseră. Cei doi nu mai insistară şi-l lăsară pradă furiei.

Jacques apucă un pahar, îl aruncă pe pământ şi-i călcă cioburile în picioare. Apoi ţigările şi chibriturile începură să zboare prin încăpere. Furia lui creştea văzând cu ochii. Azvârli în capul Corsarului o scrumieră grea, care crăpă pânza. Patronul ridică din umeri şi se îndreptă spre el, cu intenţia de a-l readuce în fire pe îndrăcit. Jacques prinse atunci un pahar şi i-l aruncă în cap, urlând ca un copil răzgâiat:

— Taurul meu! Daţi-mi taurul înapoi, sau vă spintec pe toţi!

Hernandez se aplecase la timp, iar paharul se sfărâmă de perete. Un ciob smulse o bucăţică din urechea vameşului. În picioare la locurile lor fetele priveau. Patronul, energic, dar fără pic de mânie, îl doborî pe Jacques din două palme. Bătrânul se prăbuşi plângând. Hernandez se întoarse în dosul tejghelei.

Trecu mai mult de un minut până când funcţionarul să-şi dea seama că fusese rănit şi că asta îi dădea dreptul să zbiere ca un măgar. Nu pierdu prilejul. Sângele curgea pe epoletul aurit şi se împrăştia în dâre mici, în jurul decoraţiilor. Evaluând preţul despăgubirilor pe care le-ar putea reclama pentru pierderea prestigiului, rănire, nota de la spălătorie etc... vameşul îşi drese glasul şi începu o litanie indignată:

— Să nu crezi că te afli aici la antipozi, căcănar venetic ce eşti, strigă el cu emfază, ci în plin centrul unui oraş civilizat şi chiar cu educaţie. Nu mi-e teamă să ţi-o spun eu, guatemalez pur sânge, urmaş al eroilor din 24 iunie, 6 iulie şi 24 august.

Aceasta aluzie la zilele glorioase din istoria guatemaleză pe care europenii n-au vrut niciodată să le ia în serios (ar fi prea de tot!) nu-l impresionă deloc pe Hernandez.

— Ia, bea asta şi nu ne mai... la cap, spuse el rănitului, întinzându-i un pahar cu whisky plin ochi.

Roza, nevinovata pricină a scandalului, se grăbea să cureţe sângele de pe obraz cu ajutorul cârpei de şters vasele. Femeile se aşezaseră din nou. Prăvălit pe scaun, Jacques plângea cu suspine grele, cerându-şi înapoi taurul. Curând îşi va veni în fire, însă pentru moment, găsea că i s-a făcut o mare nedreptate. În această clipă, intră Gérard, omul Lindei. Părea preocupat.

— Ăsta-i iarăşi beat, spuse arătându-l pe Jacques. Dar asta nu e tot, mai sunt şi noutăţi. *Crude* face angajări.

— Te pomeneşti că acum cauţi de lucru? Numai p-asta n-o văzusem, se miră Hernandez.

— Treaba asta mă interesează. Au anunţat: lucru primejdios şi bine plătit.

Patronul lui „Corsario” rămase o clipă cu gura căscată. Apoi izbuti să întrebe:

— Despre ce-i vorba?

— Nu ştiu, răspunse Gérard. Însă, oricum, era timpul. Îmi strâng un pacheţel de dolăraşi şi adio Las Piedras! M-am săturat până peste cap de gaura asta a morţii. Să vezi toate astea în fiecare zi...

Din priviri îl arătă pe Jacques care acum plângea liniştit, cu ochii deschişi, apoi sala, vameşul, grupul fetelor.

— Uite la Linda... De şase luni aş vrea s-o scot din cloaca asta şi nu pot fiindcă nu-i haleală. Şi oraşul ăsta în zdrenţe. Şi ceaţa asta, şi fluviul ăsta scârnav, şi indivizii ăştia în kaki. Scârbă? Mă... pe ei, vreau să spun.

*

Cu un an înainte, Gérard sosise din Honduras cu avionul de ora unsprezece. Intrase în tavernă cu un pas grăbit şi natural ca şi când ar fi venit de la bodega de peste drum. În ziua aceea, ca de obicei, Jacques, beat de marihuana, plângea într-un colţ. E adevărat că asta i se întâmpla, în medie, cam de trei ori pe săptămână. Hernandez privi noul venit fără să pară a-l recunoaşte însă acesta îşi scoase ochelarii de soare şi spuse doar atât:

— Noroc, şmechere! Vrei să-mi plăteşti taxiul?

Stăpânul „Corsarului Negru” nu răspunse direct, însă scotocind în sertarul cu bani, scoase un dolar de argint, pe care îl întinse chelneriţei, spunându-i:

— Dă-i-l şoferului.

Cu toate acestea, zgârcenia-i era bine cunoscută. Judecând după gestul lui, cei de faţă pricepură deci, că noul venit trebuie să ştie multe pe socoteala lui Hernandez. Şi nu se înşelau.

Gérard se instalase la „Corsario” contra sumei de doisprezece dolari pe zi. Lui Hernandez nu-i prea plăcuse această soluţie, dar nu îndrăznise să i-o spună. Ba, mai rău, Sturmer nu-i dăduse niciodată vreun ban. Contul lui se ridica la

două mii de packs[1] când Linda începuse să lucreze pentru el. Pasiunea evlavioasă care o aruncase pe metisă la picioarele lui, îl irita într-o oarecare măsură, şi nu-l înduioşa deloc. Nu gândea, însă, că o mare iubire ar fi indispensabilă unui peşte. De atunci, din când în când, începuse să-i plătească lui Hernandez. Însă restul din urmă părea destinat să rămână definitiv trecut la capitolul profit şi pierderi.

Gérard Sturmer îşi făcuse repede socoteala cam ce posibilităţi ar putea oferi oraşul şi portul Las Piedras unui băiat ca el. La început încercase să lucreze ca angajat permanent. Perspectivele erau proaste. Populaţia indigenă din Las Piedras vegetează, într-o stare de extremă mizerie. Roasă de friguri, de boli, ereditare sau epidemice, ea este mult prea numeroasă pentru puţinul lucru pe care-l oferă portul.

Şomajul şi foametea se instalaseră pentru totdeauna în această hazna de pe litorul Pacificului. Tabloul era întregit de câțiva aventurieri lihniţi de foame; mercenari alungaţi din ţările vecine datorită insuccesului şi dizolvării partidului căruia îşi vânduseră serviciile; marinari scandinavi care dezertaseră ispitiţi de o sticlă de rom sau de femei din cartierul rău famat, cu gândul că vor pleca apoi cu vaporul următor. Dar nici azi, nici mâine, nu mai fusese niciodată vorba de vreun vapor următor. Doar petrolierele americane se mai apropiau — făcând escale de şase ore — de cheiul unde se vărsa conducta de la Zulaco. Nimic de făcut cu ele; echipajele lor erau formate din yankei, membri ai lui Golden Star, sindicat închis, rezervat cu stricteţe marinarilor anglo-saxoni. În fiecare an se mai oprea pentru o săptămână un cargobot panamez. Însă, cei care-ar fi vrut să se îmbarce n-aveau niciodată destui bani ca să înmoaie inima căpitanului. Şi-aceste mofturi erau prea mici ca să se poată ascunde cineva în ele.

Toţi cei care eşuaseră în Las Piedras se aflau într-o situaţie asemănătoare cu a lui Gérard: alungaţi din toate ţările învecinate, înglobaţi în trecutul lor, înţepeniţi într-o groapă sordidă şi nesănătoasă, unde le era cu neputinţă să trăiască, dar pe care n-o puteau părăsi decât pentru a se duce foarte departe: în Mexic sau Chile.

Nu aveau însă bani. Încetul cu încetul, anemia pernicioasă le rodea, le mânca globulele roşii; dizenteria — maţele; frigurile, plictiseala, cortegiul ei de droguri şi destrăbălări — creierul. Fără

[1] Expresie argotică americană însemnând „dolari”. (n. trad.).

lucru, fără un ban, ei aşteptau, căutând o portiţă de scăpare cu neputinţă de găsit. Pentru ei, alegerea era foarte simplă: să plece, sau să crape. Nu puteau să plece, dar refuzau cu îndărătnicie să crape. Cu mâinile crispate, cu dinţii strânşi, cutreierau furioşi în lung şi în lat capcana de oameni în care căzuseră.

„Nu poţi lua avionul fără bani. Nu poţi avea bani dacă n-ai de lucru. Şi de lucru nu e. Nu poţi lua avionul fără bani... Abia te ţii pe picioare, sfârşit, lipsit de curaj şi de sânge. Nu poţi ataca tezaurul unei societăţi americane, când e păzit de o echipă de găligani hrăniţi special ca să poată omorî un om dintr-un pumn... Şi nu poţi pleca fără bani...”

Datorită inimii şi altor părţi din trupul Lindei, Gérard scăpase cel puţin de această culme a mizeriei, însă începutul fusese tare greu. Ca toată lumea, la două zile după sosire, se dusese la biroul de angajări al companiei *Crude*. Într-o sală cu podeaua cenuşie, plină de praf, mobilată cu patru bănci lungi aşezate în pătrat, vreo douăzeci de nenorociţi îşi aşteptau rândul, schimbând păreri jalnice despre propria lor mizerie. Erau slabi, şi le sticleau ochii; răspândeau mirosul specific al oamenilor flămânzi. Gérard străbătu încăperea şi bătu la uşa şefului.

— *What's the matter?*[1] răspunse dinăuntru o voce arogantă şi răguşită.

Sturmer intră şi se pomeni nas în nas cu monstrul.

Omul căruia vii să-i ceri de lucru este întotdeauna înfricoşător la vedere; însă, în cazul de faţă, depăşea orice limită. Ceva lung, deşirat şi gălbejit, împodobit cu ochelari de aur şi dinţi din acelaşi material, cu un stilou după urechea stângă şi cu altul în mâna dreaptă, transpira din abundenţă deasupra unui formular imprimat. Din când în când, mâna-i apuca ventilatorul de pe birou şi-l îndrepta spre cealaltă ureche, cea fără stilou. Părea că-şi curăţă creierul cu aer comprimat. Îl măsură pe Gérard şi suspină:

— *No job for you, guy. I'll see you...*[2]

Două zile mai târziu, ruşinat de ceea ce avea să facă, Gérard se prezentă la birourile Emigraţiei şi ale Mâinii de lucru, instalate într-o imensă clădire de beton. Poarta era din bronz. Umezeala o brăzdase cu cearcăne verzi şi o semănase cu bube de mucegai. În curtea pavată, un imens panou, scris tot cu litere de bronz,

[1] Care-i problema? (n. trad.).

[2] Nu-i de lucru pentru tine, amice. Să vii... (n. trad.).

fixa drepturile şi datoriile emigrantului; îndeosebi peroraţia era remarcabilă:

— Cel care soseşte pe teritoriul guatemalez, însufleţit de curaj şi de dorinţa de a sluji, înzestrat cu o bună sănătate, cu perseverenţă şi entuziasm, acela are dreptul să mănânce în fiecare zi.

De câte ori pe zi şi ce anume textul n-o mai spunea, în hol, în dosul unui birou în stil american, un funcţionar în uniformă — adică pantalonii de gabardină kaki, cămaşă albă, cravată neagră desfăcută la gât, cozoroc verde — făcu cu mâna un gest de refuz, mai înainte ca Sturmer să fi deschis gura. Europeanul nu păru mirat. „Hola! Amigo!” îi strigă pe tonul celui care îşi regăseşte un prieten din copilărie după zece ani de despărţire. Scribul uimit, ridică fruntea şi ceva care, prin aceste locuri, poate trece drept un zâmbet se ivi pe obrazul lui kaki.

Ca răsplată pentru talentele lui de povestitor — o relatare foarte îndulcită, mincinoasă chiar, a existenţei sale trecute — Gérard se văzu în posesia unui formular pe care figurau datele de identitate: *Gérard Sturmer, treizeci şi şase de ani, născut la Paris, niciodată condamnat, profesiunea: director*. Abia când ajunse în stradă îşi dădu seama că era vorba de o slujbă de docher.

Gérard căzu la învoială cu propria-i demnitate. Poţi să faci anumite tocmeli cu Dumnezeu, îşi spuse el; poţi fi docher fără să atingi vreodată un sac, un colet, şi totuşi să treci pe la casierie în fiecare sâmbătă... Se îndreptă spre port.

La douăzeci de metri în spatele cheiului, perpendicular pe mare, erau depozitaţi nişte saci de ciment. Foarte mulţi: pe o sută de metri lungime, treizeci lăţime, cinci înălţime. Sub conducerea unui supraveghetor înarmat cu o bâtă şi un fluier, vreo douăzeci de oameni luau sacii, îi încărcau pe cap şi mergeau să-i depoziteze la cealaltă extremitate a stăvilarului, paralel cu ţărmul, într-un impunător morman, de o sută de metri lungime, treizeci lăţime şi cinci înălţime. Totul te îndemna să crezi că, această strămutare odată terminată, nu mai rămânea altceva de făcut decât să fie reluată în sens invers.

Gérard se apropie de muncitori. Pe tot trupul lor curgeau şiroaie de sudoare care, amestecându-se cu cimentul le desena pe piele o urzeală de şănţuleţe tari, care-i făceau să sângereze. Feţele lor erau scobite, ochii nemişcaţi. Când respiraţia le ridica cu greutate coastele ascuţite, aveai impresia că ceva li se rupe în trup. Uneori unul din ei se oprea şi tuşea, scuipând cheaguri

cenuşii de flegmă şi ciment. Când pierdea prea mult timp pentru asta, supraveghetorul fluiera scurt de două ori. Al treilea avertisment era o lovitură de bâtă.

Sturmer se îndreptă spre el, îi întinse hârtia pe care-o primise de la tipul cu emigraţia şi-l întrebă:

— Pentru ce fel de slujbă?

Omul, un indian gras, cu o înfăţişare de călău, îi întinse instrumentele, cu un aer fratern:

— Ai să mă înlocuieşti, camarade.

Gérard îl privi. Individul părea sincer prietenos.

— Prefer să intru în pensiune la Carcel Modelo[1] pentru că ţi-am sucit ţie gâtul, decât să fac meseria asta murdară. Du-te şi te uită-n oglindă, lepădătură.

Celălalt făcu o mutră de om care şi-a ieşit din fire. Sturmer ridică din umeri şi se duse să prânzească la „Corsario” renunţând să-şi mai caute vreo muncă cinstită. De fapt, aşa ar fi trebuit să înceapă.

Apoi, urmă povestea cu contrabanda. Timp de aproape o lună, doi negustori bogaţi din port, un farmacist negru cu ochelari de aur, cu paşi târşâiţi şi proprietarul singurului bazar de acolo, un indian cu numele de Alvarez Gordo, se jucară cu Sturmer, cu propunerile şi speranţele lui, aşa cum te joci cu o minge. Gérard înţelesese încă de la început că dacă ar fi dispus de nişte bani pe care să-i investească într-o primă expediţie, cei doi guatemalezi i-ar fi dat o bună mână de ajutor. Poate ar fi fost chiar dispuşi să facă primele cheltuieli, dacă el ar fi avut un vapor al lui. Mai că-i promiseseră zece mii de dolari, dar cu această condiţie.

Pe de altă parte, proprietarul unei cârciumi de pe litoral poseda o goeletă care ar fi putut naviga în larg dacă i s-ar fi făcut reparaţii în valoare de două mii de dolari. Celui care le-ar fi făcut, ar fi consimţit, fără îndoială, să-i vândă vaporul pe credit. Era un vas lung de douăzeci şi doi de metri, construit din lemn de teck şi căptuşit cu aramă. Ar fi meritat osteneala: odată reparat, făcea pe puţin cincisprezece mii de dolari. Însă Geiard n-avea două mii de dolari şi-i era tot atât de greu să-i procure, ca şi o sumă de zece ori mai mare. Pentru el, asta era problema. Cu două mii de dolari, ar fi pus în mişcare alţi zece mii, care ar fi putut circula şi face pui.

---

[1] Închisoarea model. (n. trad.).

De unsprezece luni lucrurile rămăseseră tot aşa. De două ori pe săptămână, francezul dădea o raită pe la eventualii săi comanditari, chipurile ca să le întreţină o bună dispoziţie. Restul timpului şi-l petrecea cum dădea Dumnezeu. Uneori, se ducea să arunce o privire de stăpân asupra goeletei. Apoi, mai era Linda.

Sturmer nu era singurul împotmolit în acest oraş al morţii. Hans Smerloff — care se dădea rând pe rând drept rus, polonez, lituanian sau neamţ, după interlocutor şi după ultimele ştiri de politică internaţională, fusese pe vremuri şeful poliţiei din Honduras şi într-o bună zi se văzuse obligat s-o ia la fugă. Fără pic de tact, amicii lui îl luau peste picior:

— Şi aşa, Hans, îţi aleseseşi un general şi pe urmă n-a mai fost bun?

— Adunătură de imbecili... răspundea Smerloff ridicând din umeri. Adunătură de rahaţi!

Când era întrebat ce proiecte avea, faţa-i devenea rece şi severă.

— Acum? Sunt pe cale să adun, bucată cu bucată, o armată de asasini înfometaţi, care n-au să lase piatră peste piatră în Tegucigalpa[1] în ziua când voi intra acolo în fruntea lor!

Pe urmă gluma era că i se zmulgea mărturisirea că n-avea nici un ban ca să cumpere armele necesare. Faţa lui amărâtă stârnea hazul tuturora.

Mai era Bernardo Salvini, cu o mutră de diseur şi care nu prea era în toate minţile. Pretindea că paşaportul lui avea viza Statelor Unite. Poate spunea adevărul, poate nu. Când un nou sosit îşi făcea apariţia la „Corsario”, un băiat tânăr, nepieptănat, neras, i se instala la masă şi înjgheba de îndată discuţia:

— Sunteţi nou venit în oraş, domnule. Veniţi cumva din States?[2]

— Nu, răspundea celălalt, după ce aruncase o privire asupra feţei îngrijorate, prea tânără pentru cel ce-o avea.

— Aţi trăit acolo? relua Bernardo.

Şi fără să aştepte răspunsul, puştiul îndruga:

— E teribil, domnule. Am o viză de intrare pentru acolo, dar n-am bani; şi paşaportul meu expiră peste trei luni. Nu voi ajunge poate niciodată să câştig atâţia bani într-un timp atât de scurt: trecerea costă o sută de dolari. Mă iertaţi, domnule, poate aţi vrea să mi-i împrumutaţi?

---

[1] Capitala Hondurasului. (n. trad.).

[2] Statele Unite ale Americii. (n. trad.).

Natural că răspunsul era întotdeauna „Nu”.

Apoi Johnny. Johnny nu se numea aşa pe adevaărtul său nume, era român şi se refugiase aici după ce, într-o seară de beţie îşi omorâse cel mai bun prieten cu o lovitură de cuţit. Şi el venea din Tegucigalpa, ca şi Hans. Fusese o prostie: poveştile cu lovituri de cuţit între prieteni sunt întotdeauna idioate. Dar acum când Johnny îşi găsise în Gérard un alt „cel mai bun prieten” începea să-l regrete mai puţin pe acela pe care-l omorâse.

Şi alţii: Lewis, un englez pederast, căruia nu-i plăceau ca amanţi decât negri şi ale cărui aparenţe îţi sugerau o nemaipomenită corectitudine; Juan Bimba, un fost „dinamitero” în războiul din Spania, expulzat din Mexico, pentru că fusese considerat prea puţin conformist de către compatrioţii săi stângişti. Cacahuete, Pedro, Americanul, Deloffre, fost ministru al Franţei la Caracas, Steeves din Bogota... În total, vreo douăzeci, care, cu toţii nu doreau decât să poată pleca.

La poarta taberei companiei *Crude* fusese afişată o ofertă de angajare:

„Se angajează excelenţi şoferi de camion. Muncă periculoasă. Salarii mari. A se adresa la birou.”

De dimineaţă, în vila şefului, avusese loc o consfătuire între el, specialistul trimis de Dallas (Texas) — care sosise cu un avion al companiei — şeful transporturilor şi cel al materialelor.

— Încă avem noroc că-i aici stocul ăsta de nitroglicerină, mormăi O'Brien. Îşi turti mucul ţigării de marginea ferestrei de care se rezema, scuipă afară şi se întoarse spre grupul de ingineri aşezaţi în jurul mesei.

— Încă avem noroc, reluă el. Dar în ce priveşte personalul, descurcaţi-vă singuri, mie prea puţin îmi pasă. Tot ce ştiu e că nu putem lăsa puţul ăla să ardă la nesfârşit. Dacă mai zăbovim, nu vom mai putea face nimic înainte de schimbarea alizeelor.

— Ce spune buletinul meteorologic? întrebă tipul din Dallas. Pe când schimbarea vântului?

O'Brien înălţă din umeri şi dădu drumul unei înjurături. Meteorologicul! Fără îndoială că asta era o chestiune de cel mult opt zile, dar nimeni în această ţară blestemată n-a fost vreodată în stare s-o prevadă decât cu o aproximaţie de o lună. Tocmai din această cauză, în fiecare an se pierdeau una sau două goelete.

Şeful transporturilor înghiţi o gură de whisky.

— În orice caz, vrem să punem în discuţie o hotărâre care a şi fost luată, înainte de a sosi noi. Afişul prin care se cere mână de lucru se află la poartă încă de azi-dimineaţă.

Tonul lui era foarte acru. Nu-i displăcea să arate, în faţa omului de la Sediu, felul în care irlandezul îşi trata subalternii.

— Tocmai fiindcă s-a pus afişul, mi se pare că nu facem decât să ne pierdem timpul, i-o tăie O'B. Pe scurt: e absurd să aduci din States o echipă de şoferi specialişti. Mai ales cu genul de camioane pe care le putem pune la dispoziţie: nişte dube periculoase! Nu-i aşa, Humphrey?

Interpelat astfel, cu prenumele său, şeful transporturilor tresări. „Cămila bătrână începe să lovească”, îşi spuseră omul cu materialele şi tipul cu explozivele.

— Într-adevăr, lasă de dorit sub raportul securităţii, bolborosi numitul Humphrey. Dar dac-aş fi fost ascultat...

— Pe mine o să mă ascultaţi. Dacă aducem şoferi din States din două una: or vor refuza să transporte nitroglicerina cu vehicule lipsite de dispozitive de securitate, or vor accepta. Dacă refuză, va trebui să aducem camioane speciale din Dallas. Asta va costa scump şi va lua mult timp. Iar dacă-i vom trimite pe băieţi acasă, ca să ne întoarcem la soluţia mea cu mâna de lucru locală, veţi auzi ocările sindicatului.

Protestele sindicatului au fost dintotdeauna coşmarul permanent al tuturor conducătorilor de exploatări yankee. O'B câştigă un punct.

— În orice caz, vom avea gâturi frânte, reluă irlandezul. Dificultăţile drumului şi halul în care se află solul vor face ca cel puţin cincizeci la sută din maşini să sară în aer. Doar băieţii n-au de transportat dantelă pentru rochii de mireasă, ci nitroglicerină!

Pronunţă cuvântul apăsând pe fiecare silabă şi nitroglicerina era parcă prezentă în încăpere. Toţi tăceau; tăcerea devenise atentă.

— Şi atunci? întrebă tehnicianul exploziilor.

— Atunci, dumneavoastră vreţi să trimiteţi o încărcătură de câţi litri, în câte camioane?

— În jurul a o tonă şi jumătate în cinci sau şase transporturi. Trebuie să împărţim riscul. Nu aveţi decât două tone, cu totul. Dacă, la locul cu pricina nu ajunge o cantitate suficientă, pentru că s-a pierdut prea mult pe drum, nu mai există nici o ieşire.

— Cât costă camioanele speciale? întrebă O'B pe şeful transporturilor.

Acesta începu să scotocească în servieta de piele în căutarea răspunsului. Inginerul de la Sediu i-o luă înainte:

— Şapte mii cinci sute de dolari bucata. În plus, o mie de dolari de transport. În plus, primele de asigurare, şi ce prime! În plus...

Se înecă, îşi reluă suflul şi încheie:

— Prea scump.

Încă odată tăcerea se făcu apăsătoare. O'B atacă iar, dar cu tonul răbdător pe care-l întrebuinţa de obicei ca să-i explice bucătăresei unele reţete.

— Haide, încercaţi să înţelegeţi. Cine se va prezenta spre angajare? Mai întâi, o grămadă de metişi d-ăştia, copii de curvă. Aşa ceva nu ne trebuie.

— De ce? întrebă cu naivitate şeful materialelor, care, până atunci, îşi scobise dinţii în tăcere. De ce? Mi se pare...

— *Ţi se pare* că nu ne-au împuiat destul urechile cu cei paisprezece morţi de alaltăieri? Şi în momentul când încă doi sau trei *cetăţeni guatemalezi* îşi vor fi înghiţit actul de naştere sub auspiciile noastre, *crezi* că guvernul lor de negri, presa lor de maimuţe şi clica lor de sălbatici nu ne vor aduce plictiseli suplimentare? Haida de!

O'B era lat în umeri. Când şi-i ridica se clătina. Celălalt îşi admise greşeala.

— Nu m-am gândit la asta.

— În afară de indigeni, cine se va prezenta spre angajare? reluă patronul. Vagabonzii, natural. În acest oraş al morţii în care ne reţine numai munca noastră şi indemnizaţiile de zonă, există oameni care ar fi în stare să facă orice, numai să poată ieşi de aici. Din ăştia ne trebuie. Numai ei vor accepta să conducă rablele de camioane pe care le ai, Humphrey. Pe legea mea, ca să pună mâna pe bani, ar fi în stare să parcurgă drumul într-un picior, cu încărcătura în spate. Şi parcă cei care vor sări în aer vor lăsa urmaşi la drepturi? Şi parcă vreun sindicat va veni în numele lor ca să ne caute-n cap de păduchi?

— Şi nu vom fi obligaţi să-i plătim atât de scump, remarcă Humphrey.

Dintr-o mişcare, O'Brien sări în sus. De obicei, felul lui de a se purta era brutal, dar nimeni nu-l văzuse vreodată în halul acesta. De mult timp, de cel puţin un sfert de ceas, acest

Humphrey îi devenise drag ca sarea-n ochi. Îl prinse de braţul stâng şi-l ridică de pe scaun. O vână surprinzător de umflată îi brăzda mijlocul frunţii. Ochii îi erau injectaţi. Bombăni câtva timp înainte de a vorbi.

— *You rascal, you focken*[1] rascal reuşi să articuleze printre dinţi. Dădu drumul tipului, care căzu pe scaun.

— *You, focken rascal!*

Lui O'Brien, irlandezul, îi venea să urle. Să le spui capetelor astea seci, că el O'B, şeful regional cel mai apreciat al lui *Crude*, că el însuşi, şi-a târât timp de mulţi ani zdrenţele dintr-un port într-altul, pentru a găsi o ieşire! El însuşi fusese un vagabond. El avea dreptul să fie aspru, însă scârnăvia asta de Humphrey, nu! Plod de bani gata, ieşit acum trei ani de la Universitatea din Yale... Încă de pe vremea când era copil sărac, O'B îi ura pe băieţii de soiul ăsta. Încetul cu încetul, se linişti. Când se simţi în stare să vorbească normal, se mulţumi să adauge:

— Oamenii aceştia trebuie, cel puţin, plătiţi cu dărnicie. Îmi rezerv mie această chestiune. Eu însumi îi voi vedea şi-i voi angaja.

Toţi se ridicară. Tipul din Dallas se apropie de irlandez şi-i strânse mâna.

— Foarte bine, şefule, spuse.

*

O'B nu se înşela. Străinii se prezentară în grup, toţi douăzeci. Acestor tipi nu le plăcea să stea la coadă. Ei îmbrânciră şirul de indigeni care aşteptau de la şase dimineaţa, odată cu răsăritul soarelui. Cum era ora zece, se strânseseră mulţi şi nu era lucru uşor să-i dai la o parte. În ciuda intervenţiei poliţistului de serviciu, totul decurse foarte bine. Când, în sfârşit, poarta se deschise vagabonzii erau în primele rânduri. Era acolo Gérard, Hans, Luigi, Juan Bimba, Johnny, Pedro, Deloffre, Steeves, Cacahuete, Lewis, până şi indescriptibilul Bernardo. Unul câte unul pătrunseră în baraca în care era instalat serviciul de angajări. După o oarecare aşteptare, fură primiţi — tot unul câte unul — de către secretarul lui O'Brien.

Înăuntru, un alt scrib le notă numele, prenumele, naţionalitatea, domiciliul şi o sumedenie de alte date asemănătoare. Johnny făcu o remarcă: toate acestea nici nu

[1] Ticălosule, mişelule. (n. trad.).

încăpeau măcar pe o piatră de mormânt. Umplură un chestionar de patru pagini şi primiră în schimb o convocare pentru după-amiază.

Mulţi dintre ei trăiseră ani îndelungaţi în ţări producătoare de petrol. Aşa că făcuseră legătura cu ştirea despre incendiul izbucnit în ajun la sonda 16. Bănuiau cu toţii care ar fi natura încărcăturii ce li se va încredinţa. Umbra înspăimântătoare a nitroglicerinei plutea deasupra castelelor din Spania, la care, cu toţii începuseră să viseze.

*

La „Corsarul” în sală se formă grupul celor care se vor asocia cu Gérard ca să cumpere goeleta. Aproape toţi o cunoşteau: rând pe rând, el luase pe fiecare dintre ei s-o viziteze. Toţi discută de pe acum condiţiile de plată, itinerariul, beneficiile. Se cred îmbarcaţi. Sunt bogaţi. Se ceartă. Atunci Jacques, căruia nimeni nu-i dăduse vreo atenţie, se ridică deodată în picioare, şi începu să strige:

—Nebuni! Sunteţi nebuni cu toţii! Câți vreţi să plecaţi? Şi câți dintre voi vor pleca? Tu ai să fii comandant, Gérard? Secund, Hans? Şef de echipaj, Johnny? Şef-încărcător, Luigi? Mateloţi, Juan Bimba, Steeves, Deloffre, Bernardo?

Jacques îi arătă cu degetul pe fiecare, unul după altul. Ei ridicară capul nedumeriţi, înfuriaţi.

Jacques strigă în faţa fiecăruia:

— Mort! Mort!

— Morţi, morţi cu toţii, încheie el.

— E un neghiob...

— Oi fi neghiob... dar ştiu ce vorbesc. Eu am făcut corvoada asta şi încă înaintea voastră. La fiecare transport, cincizeci la sută, explodează, ştiţi voi asta? Un mort din doi. Şi voi mai faceţi proiecte de viitor!...

Sta gata să plângă, îşi frângea mâinile. Buza inferioară i se umflă şi atârnă urâţindu-i şi mai mult gura de bătrân. Ceilalţi făceau mutre supărate ca nişte băieţi cărora un tată cicălitor le prezice un sfârşit rău.

— Vă uitaţi toţi la mine; vă spuneţi în sinea voastră că sunt un ramolit, că trăncănesc. Ştiţi voi câți ani am eu? Treizeci şi opt de ani. Iată ce a făcut din mine munca primejdioasă şi bine plătită pe care v-o oferă *Crude*! Iată!

Plânse şi-şi suflecă mâneca. Pe braţul descărnat, în locul bicepsului, tremură un muşchi mic şi caraghios.

— Din doi oameni, moare unul. Doi morţi. Şi ceilalţi, la fel de nenorociţi ca mai înainte. Cei care n-au obţinut momeala şi cei care se vor molipsi de groază, aşa cum iei sifilisul, pentru tot restul zilelor, pentru toată viaţa. Şi ce sifilis e groaza!

Ceilalţi întorc capul. Se simt stingheriţi, jigniţi.

— Adevărul este că semănăm cu nişte copii care vând pielea ursului din pădure, spune Gérard. N-are nici o noimă.

— Dacă nu-i place treaba asta, nu înseamnă că trebuie să-i scârbească pe alţii, bombăni Hans.

*

Ce culoare are groaza, oare? Desigur că nu totdeauna albastră[1]. Albă? Cenuşie? Stropită cu roz şi verde?

Groaza e un lichid fără culoare, fără miros şi fără gust.

*

După-amiaza fură primiţi de către O'Brien în persoană, care-i privi intrând, oarecum neliniştit. Când toţi se adunară în faţa lui, se linişti: toţi erau mai tineri decât el: nici unul din generaţia lui. Nu cunoştea pe nici unul.

Stătea în picioare, în spatele biroului său din lemn de culoare deschisă. Fuma o ţigară de tutun negru, din partea locului. Aproape de mâna lui dreaptă se afla un pahar de laborator în formă de cornet: înăuntru, un lichid uleios abia umplea o treime din el.

— Băieţi, spuse irlandezul, îmi închipui că ştiţi cu toţii englezeşte...

Oamenii se uitară unii la alţii. Nu se afla nici un guatemalez printre ei.

— Mă bucur, murmură Gérard către Johnny, că de data asta vânătoarea se face numai pentru noi.

Irlandezul trase adânc din ţigară şi reluă:

— Am ţinut să vă vorbesc eu însumi, ca să nu se creeze neînţelegeri. Am nevoie de patru şoferi care să conducă la schela şaisprezece două camioane încărcate cu o mie cinci sute

---

[1] Jocul de cuvinte de la intraductibila expresie franţuzească *peur bleue*. (n. trad.).

kilograme de nitroglicerină. Camioanele mele sunt din cele mai obişnuite, fără amortizoare, fără dispozitiv special de securitate, în excelentă stare, nimic mai mult.

Oamenii ascultau fără prea multă atenţie. Se plictiseau. Yankeii ăştia erau toţi la fel: se dădeau în vânt să ţină discursuri întocmite după metoda lui Dale Carnegie. Piciorul....

— Nitroglicerina, urmă O'Brien, iat-o.

Luă paharul de pe birou cu mâna dreaptă şi-l ridică binişor până la înălţimea umărului său.

— Nu pare a fi mare lucru, dar e periculoasă. Mai întâi, la o temperatură de optzeci de grade, devine absolut instabilă; mai clar, asta înseamnă că plesneşte pentru orice fleac. Şi la cea mai mică zdruncinătură, plesneşte de asemenea. Priviţi...

Douăzeci de capete se aplecară, se întinseră înainte într-un singur gest. Bătrânul înclină vasul. Câteva picături se prelinseră pe margine şi căzură. Când atinseră podeaua de lemn, o pocnitură seacă răsună. Câteva rotocoale de praf se ridicară în sus.

— Ia te uită, spuse cu admiraţie unul dintre oameni.

— Aici, e fără importanţă, urmă O'Brier. Dar dacă asta vi se întâmplă cu două sau trei sute kilograme de exploziv la spate, aveţi cel puţin siguranţa că n-o să suferiţi.

Oamenii râseră. Adesea această ilaritate colectivă e semn de servilism. În situaţia şi în cazul de faţă, era numai un moment de bună dispoziţie între oameni aspri, mulţumiţi că au găsit un altul la fel de tare ca şi ei.

— Iată, reluă şeful. Singura precauţie ce se va putea lua, va fi să umplem ochi bidoanele, aşa încât lichidul să nu se clatine deloc. Umblând cu pedalele tot atât de prudent ca şi cu o mireasă; cercetând fiecare palmă din terenul peste care vor trece roţile; supraveghind neîncetat temperatura încărcăturii şi, în sfârşit cu niţel noroc, veţi putea ajunge acolo fără belele. Cel puţin, asta vă doresc! Ştiu că, pentru cei mai mulţi dintre voi, toate astea nu-s decât vorbe-n vânt. Dacă, totuşi, după explicaţiile mele, sunt unii care nu mai sunt dispuşi să rişte, n-au decât să plece.

Îşi terminase ţigara. Câştigă timp, aprinzându-şi cu încetineală altă ţigară şi părând că nu se uită la vagabonzi. Mulţi aşteptau pur şi simplu continuarea discursului său. Dar, mai la spate, se formase un partid al înfrângerii. Şase oameni părăsiră încăperea. Printre ei şi Steeves, care adineauri, la „Corsario” era cel mai entuziast dintre candidaţii la goeletă.

— Nu vei naviga sub comanda mea, domnule dezumflat, îi strigă Gérard pe un ton batjocoritor.

— E mai bine aşa decât să nu mai navighez niciodată, răspunse celălalt ridicând din umeri.

— Natural că veţi trece un examen.

O'Brien îşi reluă firul discursului.

— Nu oferim decât patru posturi, astfel că suntem obligaţi să nu angajăm decât băieţi într-adevăr perfecţi. Ceea ce numesc eu şoferi. Noi mizăm pe norocul vostru câte cinci mii de dolari de camion. De altfel, e şi interesul vostru. Un ultim cuvânt: veţi fi foarte bine plătiţi. O mie de dolari pentru o călătorie de cinci sute kilometri. Va veţi înapoia cu camionul gol, în douăsprezece ore. Numai acest tarif vă spune deajuns că treaba asta nu-i o bagatelă.

Străbătu şirul de candidaţi la moarte subită şi ieşi. Ei îl urmară. Un camion aştepta în faţa porţii de la intrare. Era un camion obişnuit, acelaşi model ca acela care va servi la transportul explozibilului.

— Urcaţi-vă cu toţii în spate şi... la drum! spuse irlandezul.

Se aşeză la volan ca să ducă băieţii în afara taberei. Când trecură prin faţa poliţiei, soldatul de gardă intrigat înainta de-a curmezişul drumului, cu braţele în cruce. Semăna teribil cu un zamuro[1].

O'Brien încetini, apoi opri în dreptul lui. Soldatul se apropie şi salută.

— Unde merg domnii aceştia? întrebă el pe șeful taberei.

— Unde-mi place mie, răspunse acesta cu bunăvoinţă.

Şi porni înainte. Soldatul încercă să schiţeze un protest timid. Vocea lui fu acoperită de strigătele vagabonzilor care-l înjurau în propria lui limbă.

— ¡No joda! Carajo! ¿Quanto pagas, maricon?

La ieşirea din oraş, şeful îndreptă camionul spre un teren viran şi opri. Scoase o listă din buzunar, îşi puse un creion după ureche şi strigă:

— Pilot.

Un om încălecă peste marginea din stânga.

— Eu sunt.

— Treci la volan, amice. Du-te până la cabana cu iepuri, acolo virează între bariere şi întoarce-te.

[1] Pasăre răpitoare care aduce a corb dar şi a vultur. (n. trad.).

Pilot trece la volan, se îndeasă bine pe scaun, leagănă de la dreapta spre stânga pârghia de viteze ca să se asigure că se află la punctul mort, debraiază totuşi ca să fie sigur, şi apasă pe demaror, O'Brien îşi scoate ţigara din gură şi spune:

— Închipuieşte-ţi acum că te plimbi având la spate o marfă care plesneşte la prima zdruncinătură. Dă-i drumul.

Piciorul se ridică de pe pedala stângă.

Francezul accelerează puţin, nu prea mult, atât cât să nu caleze. Camionul porneşte la drum, ca şi când ar fi alunecat pe unt. Sus, oamenii aşteaptă o manevră proastă, o zdruncinătură care să-l elimine pe candidat. Deodată, cuprins de nerăbdare şi de inspiraţie, Johnny loveşte iute, cu latul palmei în acoperişul cabinei. E semnalul, prin care, în toată America Latină, peonii care călătoresc pe platformă invită şoferul să se oprească. Treaba reuşeşte. O mişcare a frânelor blochează brusc două tone de fierărie. Pasagerii se pomenesc îmbrânciţi înainte, peste cabină. Vocea irlandezului se face auzită.

— Bravo, Pilot! Dac-ai fi avut încărcătura cea adevărată, ai fi fost mort. Poţi să cobori.

Celălalt trânteşte portiera şi se îndreaptă cu paşi mari spre oraş. Adunătură de nemernici, adunătură de nemernici. Se întoarce ca să le-o strige-n faţă:

— Adunătură de nemernici!

— Ne c... pe tine, răspunseră ceilalţi.

Trecură mai mult de două ore până când să le vină rândul la toţi.

Cei care au făcut o greşeală grosolană pleacă unul după altul. Câte unii aşteaptă un tovarăş: nu vor să străbată singuri, pe jos, drumul întoarcerii. Nici unul nu rămâne până la sfârşit. Cei care, dimpotrivă, s-au descurcat oarecum, tremură de nerăbdare în fund, pe platformă, în aşteptarea rezultatului. Ceea ce e îngrozitor, e că omul lui *Crude* nu scoate nici un cuvânt. Cei care nutresc oarecare speranţe sunt şapte: Gérard, Luigi, Lewis, Johnny, Juan Bimba, Hans şi, din motive ştiute numai de el singur, Bernardo. Teribilă e prostia celorlalţi. Trucul lui Johnny a făcut şcoală. Şi Cacahuete a frânat brutal, prea brutal, pentru că o vestă albă i-a zburat pe sub ochi ca să i se aşeze drept în faţă. Nu se aştepta la asta. În asemenea cazuri, O'Brien nu intervine: toate aceste manevre ordinare îi uşurează sarcina, care constă în a aprecia reflexele acestor oameni.

Johnny şi Gérard ţin unul cu altul. Când a fost rândul unuia, celălalt s-a opus să i se joace feste urâte. Hans e singurul care ar

avea curajul să-i înfrunte pe cei doi complici. Dar el nu se amestecă. De altfel ca şi Gérard, care n-a făcut decât să lase frâu liber lui Johnny, consideră murdare aceste mici şmecherii. Poate că, pur şi simplu, e sigur pe sine.

O'Brien nu-i nebun. Ştie bine că anunţarea rezultatelor va produce scandal. Aşa că s-a hotărât să n-o facă decât atunci când va fi din nou în tabără. La întoarcere toţi sunt posomorâţi. Au nervii întinşi la maximum. Bine a făcut soldatul de la Policia că n-a mai încercat să-i oprească. De data asta, n-ar fi scăpat uşor.

În fundul taberei, înspre atelierele de reparaţii o mulţime de oameni aveau de lucru în jurul celor două camioane, pe care O'Brien însuşi le alesese chiar în dimineaţa aceea.

Erau nişte camioane cu platformă de un model standard. Tancurile de petrol ar fi avut o capacitate prea mare. În interiorul unui rezervor de trei tone, cele patru sute de litri ar fi avut loc să se clatine. A fost adoptată o soluţie neobişnuită, dar poate singura bună: pe un fel de tărgi de un metru şi jumătate lungime şi cincizeci de centimetri lăţime, fură culcate nişte butoaie prevăzute deasupra cu câte un cep, foarte bine fixate, ca să facă una cu suporţii de lemn. Stabilitatea lor era asigurată prin proptele iar un strat de deşeuri de balata[1] completa eşafodajul. Cele două platforme fuseseră acoperite cu mai multe straturi suprapuse de bumbac brut, din ce în ce mai puţin îndesate. Butoaiele — câte două de camion pentru primul transport, câte unul pentru al doilea, presupunând că pentru asta ar mai exista încă două vehicule în bună stare — butoaiele ar urma să fie umplute la magazie înainte de a fi ridicate pe platformă.

Mecanicii reglau presiunea lichidului în amortizoarele hidraulice, care fuseseră montate la repezeală ca să dubleze capacitatea de amortizare a arcurilor. Aici era buba: ar fi fost necesare nişte reţele elveţiene, căci numai ele ar fi putut asigura izolarea aproape perfectă a încărcăturii pe roate, dar nu exista prin partea locului. Nici măcar marile magazine de specialitate din Statele Unite nu au întotdeauna această marfă în depozit.

O'Brien venise să dea o raită pe şantier înainte de a citi în biroul său lista celor aleşi.

---

[1] Arbore din Guyana şi Venezuela ale cărui fibre servesc la fabricarea curelelor. (n. trad.).

— Cu sticla de whisky pe masă, pot să mai aştepte cinci minute, gândi el. Şi în ceea ce priveşte greutatea? îl întrebă pe şeful mecanic.

Acesta tocmai lucra ceva, vârât sub un camion. Dintr-o smucitură ieşi la lumina zilei. Era ud leoarcă. Ştergându-şi fruntea, ca să nu-i intre sudoarea în ochi, îşi mânji faţa cu o dâră de păcură. Părul şi gura îi erau pline de pământul uscat care căzuse de deasupra, pe când manevra cu nasul în sus cheia franceză. Scuipă şi răspunse:

— E tocmai ceea ce mă frământă mai mult, şefule. Încărcătura ideală e de două tone. Cu mai mult, merge greu, cu mai puţin, sare în sus la fiece groapă.

— Pune-i un lest.

— Asta durează. Am şi făcut umplutura de câlţi.

— Nu-i nimic. Ia mai mulţi oameni. De îndată ce camioanele vor fi plecat, veţi primi şi orele suplimentare. Însă trebuie neapărat ca încărcătura să pornească la drum la orele şapte şi jumătate. Şi băieţii ăştia au dreptul ca toate şansele să fie de partea lor. De altfel, ai timp berechet până atunci.

Timpul li se părea lung celor care aşteptau în vila directorului. Se plimbau în sus şi în jos, în afară de Hans, de Gérard şi de Luigi. Împărţită la şapte, câţi erau, sticla de whisky n-a ţinut prea mult. Şi O'Brien, vulpe bătrână, dăduse ordin ca după asta să nu li se mai servească decât suc de fructe. Peste puţin, va fi nevoit să dezamăgească vreo doi-trei, şi încă urât de tot; aşa că era mai bine să-i ia pe nemâncate.

— Ce dracu face ăla, Dumnezeul mamii lui, oftă Hans.

— Nu vreţi să-mi spuneţi şi mie eum am fost? întrebă rugător Bernardo. Eu singur nu-mi dau seama...

— Cât se poate de rău, mai lasă-ne dracului în pace.

Era Lewis, care-şi dădea drumul nervilor. Bernardo nu-i era simpatic pentru că era gelos pe mutra lui de muiere. O faci pe muierea cum poţi: aşa că îşi oferea o mică demonstraţie de răutate.

— Ai crezut poate că ai norocul să fii angajat, să pui mâna pe pitaci şi s-o ştergi, spunând adio amicilor, lăsându-i să fiarbă-n zeama lor, încetişor ca să nu crape. Ei bine, băieţaş, schimbă-ţi gândul; fără încoială că celorlalţi le e milă de tine, mie însă, nu. Vorba ceea: „frumoasa nu-i pentru mucoşi, ci pentru bărbaţi”. Ah! ştiu, vrei să spui că mă amestec unde nu-mi fierbe oala. Asta, piciule, e treaba mea, mă priveşte. Numai că eu am caracter, eu joc cu cărţile pe faţă, nu mă ascund după degete. Şi

dacă dintre noi doi cineva trebuie să crape aici, acela vei fi tu, nu eu.

— Drace! Lasă-l în pace! spuse Gérard pe un ton obosit. Ştie toată lumea că eşti căpos şi fanfaron. E caraghios din partea ta dar asta e.

O'Brien privea un electrician care instala o lampă roşie pe acoperişul cabinei. Regulamentele companiei *Crude* prevăd un întreg sistem de semnalizare pentru camioanele care transportă o încărcătură periculoasă. Alături de omul care-şi căuta de treabă printre cablurile lui, vopsitorul, cu o batistă sub nas, stropea tabla cu o zeamă sângerie.

— Ei! fii atent! strigă tipul cu farurile. Vezi că nu pe mine trebuie să mă vopseşti în roşu.

— Grăbiţi-vă, mârâi O'Brien. Hei, Martin, să controlezi şi ambreiajele.

Când intră în biroul său, toate privirile se îndreptară spre el. În minte îi reveni deodată propria lui tinereţe. Cu un pas aproape grăbit trecu în spatele mesei. Scoase din buzunar un teanc de hârtii pe care le răsfoi o clipă înainte de a găsi ceea ce căuta. Gérard rupse tăcerea:

— Asta nu-ţi aminteşte nimic, Johnny?

— Ce adică?

— De exemplu, prima ta condamnare la moarte...

Românul ridică din umeri. O'Brien tuşi.

— Juan Bimba, cine e?

Spaniolul tresări, apoi privi înspre biroul de lemn de culoare deschisă. Se bâlbâi o jumătate de minut, înainte de a răspunde:

— Eu... Eu sunt. De ce?

Strigase. Tare, ca un om furios. Tare, ca şi când i-ar fi fost frică. Acest nătărău bătrân îi striga oare mai întâi pe cei respinşi, sau pe cei care au reuşit? O'Brien spuse:

— Eşti angajat. Luigi Stornatori.

La rândul său, Luigi înaintă, calm. El ştia bine că dacă yankeul îl strigă, înseamnă că e angajat.

— Johnny Mihalescu!

Încă unul care ştia despre ce-i vorba. Dintre cei patru care rămăseseră — Gérard, Hans, Lewis şi Bernardo — fără discuţie că trei trebuiau să piardă. Se priviră. Ura, o ură de şacal, se simţea sub masca de ucigaşi în care-şi împietriseră feţele.

— Gérard Sturmer! mai strigă O'Brien.

Gata. Asta a fost tot. Obrazul lui Hans părea tăiat în fier. Lewis înjură cu cel mai comic accent din Oxford.

— Şi eu? urlă puştiul înecându-se de plâns. Şi eu? M-aţi uitat, domnule. Sunt admis, spuneţi? Sunt admis? Conduc bine, ştiţi. Adineauri n-aţi avut vreme ca să... Am o viză pentru Statele Unite, domnule, o viză.

— *Shut up!*[1] mormăi O'Brien. Mai există un post de înlocuitor în cazul... în cazul.... unui accident oricând posibil. În această ipoteză, Hans Smerloff... dumneata eşti?... vei trece la volan fără să mai fie nevoie de un nou examen. Asta-i tot. Ceilalţi pot să plece. Rămân cei pe care i-am strigat. Vom merge să vedem camioanele. Veţi pleca la noapte. Vino şi dumneata, Smerloff.

Din politeţe, cei aleşi aşteptară până când păgubaşii părăsiră încăperea. Apoi se bătură pe spate.

— *So long, boys*[2], spuse Lewis ieşind primul din încăpere. Bernardo se mai întoarse o dată către irlandez.

— Domnule, nu e cu putinţă. Nu vreţi să mă luaţi şi pe mine?

— Dragă băiete, nu pot face absolut nimic pentru dumneata, răspunse patronul.

Era la ananghie. Ar fi preferat de o mie de ori o ploaie de înjurături, nişte pumni în obraz, în locul acestei dulci şi discrete implorări.

— Nu-s o cucoană filantroapă, sunt şeful acestei companii în ţara asta împuţită. Dacă sări în aer, ai să-l târăşti după dumneata pe tovarăşul dumitale; asta pe de o parte, iar pe de alta, şase mii de dolari în materiale. Fără să te pun şi pe dumneata la socoteală. Judecând după felul cum ştii să vorbeşti cu pedala din stânga...

— Pedala din stânga?

— Ambreiajul, dacă vrei... vei fi volatilizat înainte de a ieşi din oraş. Şi acum, fii băiat bun; du-te să-ţi revezi micii dumitale prieteni şi lasă-ne pe noi, oamenii serioşi.

Băiatul stătea locului, ca bătut în cap. O'Brien trebui să-l împingă de umeri ca să-l scoată din încăpere: probabil că, la cincisprezece ani împliniţi, puştiul de Bernardo mai credea încă în Moş-Crăciun. Lacrimile îi curgeau liniştit de-a lungul obrajilor, iar lui nu-i trecea prin minte să şi le şteargă. Oricum, prea plângea mult.

Ajunşi la ateliere, făcură ocolul camioanelor, O'Brien îi escorta ca şi când ar fi fost vorba de proprii săi copii, care, în

---

[1] Ţine-ţi pliscul. (n. trad.).
[2] La revedere, băieţi. (n. trad.).

dimineaţa aceea chiar, ar fi luat toate premiile la Universitatea din Toronto.

— Cum vă veţi forma echipele? întrebă el. În principiu, nu vreau să mă amestec în asta. E treaba voastră.

Johnny şi Gérard schimbară o privire de înţelegere.

— Noi mergem împreună, spuse Sturmer, arătându-şi tovarăşul.

— O.K.

Luigi se îmbufnă. Ar fi avut, fără îndoială, mai multă încredere în Mihalescu decât în Bimba, ca tovarăş. În sfârşit...

Peste puţin, camioanele vor fi gata. Roşul proaspăt de pe tablă aproape se uscase şi începuse să lucească. O ghirlandă de becuri le încadra. Oamenii lui Martin le încărcaseră cu lest până la două tone, aşa cum indicase O'Brien. Camioanele se sprijineau solid pe temelia puternică a celor şase cauciucuri groase. Inspirau încredere. Unul după altul, Gérard, Johnny, Juan şi Luigi se strecurară sub ele, târându-se pe spate. Fireşte, sistemul de suspensie îi interesa cel mai mult. Însă nici restul nu fu trecut cu vederea.

— Va trebui să-mi strângeţi mai mult toate butoanele axelor de transmisie, spuse Johnny. Un fleac la arbore şi ar putea să ne zgâlţâie al dracului.

— Şi amortizoarele nu numai în faţă, ci şi în spate. N-ai fost niciodată şofer de camion, spuse Luigi mecanicului-şef. Se vede. Dacă frânele nu-s blocate, la demaraj, camionul face aşa...

Şi cu mâna desenă în aer o mişcare ca de scrânciob.

— Veţi încerca maşinile, interveni O'Brien. Dar înainte trebuie să le tragem la sorţi. E mai drept aşa.

— Nu s-ar putea, înainte de toate, să dăm pe gât un păhărel? întrerupse Johnny cu îndrăzneala-i românească. Şi asta ar fi drept.

Irlandezul izbucni în râs. Îi plăcea acest sânge rece. Îi trânti lui Mihalescu pe umăr o labă care l-ar fi făcut invidios şi pe un agent al poliţiei de moravuri şi strigă:

— E drept, camarade, e drept. Pe aici.

Clubul era instalat ceva mai departe, în a treia baracă. Intrară în grup, cu irlandezul în frunte.

— Whisky pentru toată lumea, strigă O'Brien. În contul meu.

Numai Hans nu-i urmă.

*

Fără a-l prezenta pe Smerloff drept un nemernic sadea, e aproape imposibil de povestit ceea ce va face acum, în timp ce O'Brien se află la bar împreună cu băieţii lui. Dar asta n-ar corespunde adevărului. E vorba, pur şi simplu, de un om care nu lasă nimic la voia întâmplării; şi care vrea să iasă din această ţară a morţii în care putrezeşte de prea multă vreme. Nu mai poate merge aşa, pentru numele lui Dumnezeu, nu se mai poate. Dacă Bernardo se mulţumeşte doar să plângă, asta-i treaba lui. Când eşti Hans Smerloff, nu degeaba porţi în spate un asemenea trecut. Nu rămâi prins în mocirla acestei ţări putrede, tocmai când ţi s-a deschis o poartă şi n-ai decât să-i treci pragul. Smerloff nu-şi face iluzii asupra adevăratei valori a vieţii omeneşti. Şi, ca şi când asta n-ar fi fost de ajuns, apelează la cea mai simplă şi cea mai laşă justificare: moartea aproapelui. Au murit doar atâţia oameni care nu meritau: oameni pe care-i iubea... În acest domeniu, se cunoaşte bine, e sigur pe el: poate să-şi stoarcă lacrimi la comandă. Sonia, David, Alioşa... Moartă, mort, mort... Asta e. Se simte pregătit. Puţină dibăcie şi mâine, adică în curând se va înapoia în Honduras, puternic, bogat şi stimat. Şi chiar găseşte timp să-şi admire propria-i delicateţe: va face treaba asta înaintea tragerii la sorţi... Aruncă o privire în jurul lui, o privire care ar fi putut să-l trădeze dacă s-ar fi întâmplat să i-o surprindă cineva. Însă mecanicul e la vreo treizeci de paşi distanţă şi stă de vorbă cu un alt yankeu. Discuţia lor însufleţită nu pare să se termine prea repede. De altfel, din locul în care se află, alături de roata stângă din faţă a celui de al doilea camion, Hans poate să-l observe fără riscul de a fi văzut. Face un pas spre masa cu unelte. Ia un cleşte şi o cutie goală. Se întoarce la camion, yankeul discută în continuare cu tovarăşul lui. Ba chiar s-a mai îndepărtat puţin. Smerloff se apleacă, prinde un bulon în dinţii cleştelui, strânse cu toată puterea, răsuceşte. Din tubul amortizorului curge un lichid incolor, cu miros de insecticid. Trece un minut. Hans culege zeama într-o cutie, fără să lase urme, pândind în acelaşi timp mişcările mecanicului. E un băiat foarte grijuliu, Hans. Când nu mai curge nimic, şterge cu precauţie şi pune la loc dopul, înşurubându-l tot atât de strâns, ca înainte. Pe urmă, cu cleştele mai scoate încă o piuliţă. Tocmai în, clipa când Hans pune la loc cleştele pe masă, americanul se întoarce cu faţa spre el.

Dacă arcul amortizorului se va deşuruba la capătul a o sută de kilometri, va urma o nostimă zvâcnire a maşinii, şi asta va

însemna un loc vacant pentru înlocuitor. Probabil că O'Brien nu se gândise la asta numindu-l dinainte pe Smerloff.

Hans îi ajunse pe ceilalţi la club. Intră direct şi se aranjă în aşa fel încât s-o şteargă englezeşte înaintea tragerii la sorţi.

Muieruşcă...

*

Toată după-amiza, Linda l-a tras de limbă pe Jacques. Aşa că ştie despre ce-i vorba. Cu toate amănuntele.

Obrazul metisei trădează neliniştea. E trasă la faţă. E imposibil să citeşti în trăsăturile ei altceva decât prezenţa groazei care-i apasă, îi striveşte, îi îngheaţă obrazul.

Stă singură la o masă. Unul din clienţii ei obişnuiţi s-a apropiat, i-a vorbit. Fără să-i poată smulge însă niciun cuvânt, nici o privire măcar. Hernandez a venit, la rândul lui, a spus ceva cu voce înceată. Ea a dat numai din cap şi a suspinat.

— Haide, Linda! A venit pentru tine...

Tăcere.

— O să se înfurie. N-o să mai dea pe-aici...

Ea se ridică, tot fără să spună vreun cuvânt, se îndreptă spre camera ei. Pretendentul luă asta drept un consimţământ tardiv şi se duse după ea, în dosul perdelei. Murmurul discuţiei lor ajungea până în sală. Dar degeaba îşi ciuleşte Hernandez urechile, ei vorbesc prea încet ca să poată distinge cuvintele.

Aproape imediat, omul iese şi se îndreaptă grăbit spre uşă, roşu la faţă, înfundat până la urechi în propria-i furie. Patronul fuge după el.

— Aşteptaţi o clipă, domnule, nu plecaţi aşa...

— Nu, Hernandez, nu. Putoarea asta ordinară îşi bate joc de mine.

— Aşteptaţi numai o clipă, reluă patronul: faceţi-mi favoarea să primiţi un pahar de whisky.

Chiar şi pentru un bogătaş, un asemenea argument e convingător. Omul se aşeză la bar.

Un zgomot de voci se apropie. E un grup numeros, în care se discută cu însufleţire. Gérard, Bimba, Luigi, Johnny, Smerloff şi, odată cu ei, Bernardo care i-a aşteptat la poarta companiei *Crude*, împing uşa de perete şi intră în sală.

— S-a făcut. Ne-au angajat, strigă cu veselie românul. Plăteşte un rând, capitalistule!

— O mie de dolari un drum! Mai mult decât câştigă Truman!

— Pentru mine şi Johnny, nimic în afară de cafea. Suntem în echipă. Am ciugulit destul pe ziua de azi.

Linda a ieşit din camera ei. Durerea îi îngreunează paşii. Dar, mai înainte de a ajunge la Gérard, Hernandez s-a aplecat la urechea francezului. Acesta îi aruncă metisei o privire rece.

— Linda!

Ea rămâne nemişcată, pironită de vocea lui metalică, apăsătoare şi cenuşie, opacă.

— Linda, du-te cu tipul ăsta.

El n-a ridicat glasul. Ea, ea ar vrea să spună multe lucruri, şi chiar să strige; însă rămâne mută, paralizată, neputincioasă. Nedrept, cum îi e menirea, stăpânul şi-a pronunţat sentinţa. Nu i te poţi împotrivi. E prea aspru şi, mai ales, prea îndepărtat. Ea nu va putea măcar încerca să-l reţină, să-l salveze; el va pleca la noapte, fără să asculte un singur cuvânt din temerile ei, din neliniştea ei... din dragostea ei. Ea se îndreaptă spre guatemalezul care, de la înălţimea scaunului de bar, a urmărit scena cu o indiferenţă care ar fi vrut să pară mândră. Fata are nişte ochi disperaţi, ca de maimuţă tuberculoasă, iar un hohot de plâns reţinut îi umflă buza inferioară. Clientul o priveşte în tăcere.

Apoi se întoarce spre Sturmer.

— *Muy agradecido, caballero*[1], îşi şopteşte cu o curtenitoare înclinare a capului.

Atinge cotul Lindei şi o împinge uşor spre încăperea a cărei perdea dată la o parte lasă să se vadă patul care aşteaptă.

*

Mai târziu, cu mult după plecarea clientului, Gérard se duce la Linda.

Trage perdelele separeului. Ea se întoarce spre el. Din ochi îi curg lacrimi, dar obrazul îi rămâne împietrit. Nici o tresărire, nici o cută nu-l deformează. Fără voia ei, în ciuda celor ce-o apasă, nu poate să tacă.

— Gérard, tu n-ai să te mai întorci. E prea primejdios. Toţi spun asta. E prea primejdios.

— Nu te lua după alţii. Toţi ar vrea să fie în locul meu. Nu plec singur: mai e şi Johnny.

— Oh! Ăla?...

1

— Ce, ăla...

Se strânge lângă el, îşi lipeşte pântecele de al lui, îl priveşte de jos în sus, cu faţa răvăşită.

— Cu cât eşti mai rău, cu atât de iubesc mai mult! Oh! Gerardo...

Îi pronunţă numele în spaniolă, cu un suspin răguşit şi gutural, cu un fel de H aspirat în fundul gâtlejului, în loc de G.

Nevoia zadarnică de a pune totul în mişcare, de a încerca totul, o frământă încă.

— Gérard, te implor, nu te duce acolo.

— Eşti nebună. Am mai făcut eu şi altele, mult mai primejdioase. Nu ţi-ar place să fii bogată? Să pleci din văgăuna asta împreună cu mine? Să călătoreşti? Toate femeile mi-au cerut să le iau cu mine. Tu ai fi prima.

Şi adăugă o minciună:

— Nu ţi-ar place să-mi cunoşti ţara?

Ea ridică, încet, din umeri. Mişcarea face să i se înalţe sânii.

— Chiar dacă te vei întoarce, vei fi ca Jacques; dintr-o dată un om bătrân. Şi dacă te vei întoarce fără să fi înnebunit, şi dacă vei fi bogat, nici atunci nu mă vei lua cu tine. Atunci...

Gérard nu mai e atent la discuţie, de când a văzut mişcându-se sânii metisei. Îi pune amândouă mâinile pe umeri. Pe roşul ţesăturii, mâinile-i bronzate de soare par aproape albe. Dă la o parte bluza care cade. Gérard are gâtlejul uscat. O cuprinde de şolduri, îi îndoaie trupul pe spate şi-i propteşte pântecele de al lui.

— Băiatul meu trandafiriu şi blond, geme Linda.

Şi cad împreună pe pat.

*

Linda n-a făcut-o într-adins. Din spaimă? Din începutul de gust al morţii de pe buzele iubitului ei? Ea n-a reuşit să-şi ia partea ei de plăcere.

Gérard şi-a dat seama. În timp ce-şi îndreaptă hainele, un fel de mânie face ca gesturile lui să fie sacadate.

Tac amândoi.

*

Sala era zgomotoasă. Imbecilii veniţi la „Corsario” din toate colţurile oraşului dau de băut celor care, în curând vor fi, fără

îndoială, nişte cadavre. Nu se întâmplă oricând un asemenea eveniment. Eroii zilei rezistă destul de bine tentaţiei alcoolului. Doar Juan ar putea fi atât de nebun încât să i se lase pradă. Însă tovarăşul lui îl supraveghează.

Gérard înjghebase o conversaţie cu Smerloff.

— Cu bani sau nu, dacă iau vaporul ăla, vei călători cu mine.

Hans zâmbi şi ridică din umeri.

— Îţi mulţumesc. Dar am oroare de apă şi pe deasupra sufăr de rău de mare. Oricum, zilele acestea se va găsi de lucru şi pentru mine.

E rândul lui Gérard să ridice din umeri.

— Evident, drumul este prost.

— Mai bine caută să nu fii tu acela pe care-l voi înlocui, spuse slavul zâmbind.

Aşezat în colţul lui, în faţa unui pahar cu rom, pe care-l datora generozităţii patronului, Bernardo, puştiul, aşterne slove caligrafice, şcolăreşti, pe o foaie de hârtie cu patrate mari, roşii. La fiecare trei cuvinte, peniţa smulge o scamă pe care trebuie s-o înlăture. Era o scrisoare:

„Mamă dragă,

Am găsit de lucru la o exploatare din sud. Patronul îmi arată încredere şi mă trimite acolo singur, ca să conduc muncitorii. Trebuie să rămân acolo doi ani. Când mă voi întoarce am să fiu bogat.

Am fost la consulul Statelor Unite, a fost foarte drăguţ cu mine, mi-a spus că-mi va reînnoi viza. Mi-a spus că la Boston piemontezii sunt foarte simpatizaţi şi că, deci, vom fi bine primiţi.

Iată, Mamma. Îți scriu toate acestea pentru că, acolo unde mă duc, poşta merge foarte prost. Probabil că vei rămâne multă vreme fără veşti de la mine. De îndată ce mă voi întoarce, îţi voi trimite banii necesari călătoriei, pentru tine şi cei trei fraţiori.Te sărut, vă sărut pe toţi, Mamma. Mă gândesc la voi. Mi-e mai bine.

Fiul şi fratele vostru care vă iubeşte,

Bernardo”

Puştiul îşi înfrumuseţă iscălitura cu o parafă pretenţioasă. Linse plicul şi scrise pe el:

Signora Angelina Mattore-Salvini

Via della Speranza

Domodossola (Italia)

Pe urmă se ridică cu un fel de încetineală în mişcări. Înaintează până la masa la care Gérard era pe punctul de a încheia cu Smerloff o conversaţie inutilă, o conversaţie inutilă de oameni care aşteaptă să vină momentul...

Proptindu-se de spătarul scaunului pe care şedea francezul, Bernardo se apleacă şi-şi şterge buzele cu dosul mâinii. Amestecându-se cu murdăria, saliva se uscă lăsând o dâră neagră pe piele.

— Vă cer iertare...

— Lasă-ne în pace!

— Lasă-l să vorbească, spuse Gérard. Ce vrei?

— Ei! nu-i ceva urgent... Când veţi termina...

Se înapoiază şi se aşază la locul lui.

— Ţine, spuse Hernandez, patronul, punându-i în faţă un pachet de Chesterfield şi un pahar de whisky. Ţine. Din partea lui Gérard.

Italianul nu ridică ochii.

— Ai un foc?

Fumul îi ţâşni din piept în trei fâşii drepte. Suflat cu putere, se duse departe, se destramă fără să facă rotocoale.

Tutun, alcool, asta era prea mult pentru el, se dezobişnuise. Un acces de tuse îl scutură: era un acces de tuse măgărească. Părea, din ce în ce mai mult, un copil. Se distra umplându-şi cu fum paharul gol: dar nu erau gânduri de copil acelea care îi îngreunează într-atât fruntea, încât şi-o aşeză în scobitura braţului îndoit pe masă. Părea că doarme...

— Mi-e scârbă, mi-e scârbă...

Câteva clipe mai târziu, Gérard se aşeză în faţa lui. Puştiul ridică încet ochii şi întoarse capul. Plânsese.

*

Noaptea se lăsase peste Las Piedras, peste plajă, peste malurile râului Guayas. În tabăra companiei *Crude* s-au stins luminile birourilor şi, dintr-o dată, s-au luminat toate ferestrele locuinţelor.

Oraşul e îngrozit. Vestea transportului prevăzut pentru la noapte s-a răspândit pe la sfârşitul după-amiezei şi casele de la marginea drumului s-au golit de locuitori. Apoi, panica a cuprins

restul populaţiei şi un adevărat exod s-a pornit spre dealuri. Doar câțiva bătrâni au rămas pe loc.

— Dacă se întâmplă ceva, va fi sfârşitul lumii. La ce bun să plecăm? O să fie pretutindeni acelaşi lucru...

S-au adunat lângă biserică; preotul face rugăciuni fără încetare.

La intrarea taberei, un inginer al companiei nu lasă pe oricine să intre. După ce treci poarta, fumatul este oprit.

— Tâmpenie!... mormăie Bimba turtindu-şi ţigara de pervazul de fier. Ni s-a spus că putem fuma pe drum!

Dar ceilalţi nu-i împărtăşesc părerea; ei găsesc că paza bună trece primejdia rea.

*

Gérard şi Johnny Mihalescu se întâlniră la intrare. Sturmer se îmbrăcase cu o haină gri, un fel de pijama de nylon pe care o punea pentru prima oară. Larg deschisă la piept, vesta cu mâneci scurte lăsa braţele libere. La încheietura mâinii stângi strălucea un lanţ de argint. Sandale din cureluşe de piele, completau costumul.

Johnny se frecă la ochi. I se părea că visează. Gérard era îmbrăcat exact, fără nimic în plus sau în minus, exact ca prietenul din Tegucigalpa în ziua în care îl înjunghiase. Chiar şi brelocul agăţat de lanţ — un mic zeu aztec urât, strâmb şi rânjind — chiar şi brelocul era acelaşi.

Românul simţi cum i se strecoară, cum i se furişează în suflet o teamă, nouă pentru el.

*

Înainte de a dispare după cotitura drumului, cei doi şoferi ai primului camion făcură îndelung cu mâinile semne celor rămaşi. Tăcerea care se aşternuse în urma lor fu ruptă de toţi cei prezenţi, parcă printr-un acord comun. Micul grup care le urmărise plecarea pe strada principală şi până la ieşirea din oraş se înapoie încet spre tabără.

— Vedeţi că nu e chiar aşa de teribil, spuse O'Brien lui Gérard.

Dar francezul nu răspunse.

Johnny rămăsese dincolo, alături de camionul lor.

— Nu ţin să văd asta. Mi-e de ajuns că peste puţin va trebui s-o fac eu însumi.

Cabina era spaţioasă. Cei doi îşi puseseră la îndemână, în plasa de deasupra capului, câteva provizii indispensabile, ţigări, chibrituri, zahăr bucăţi, câțiva biscuiţi. Între ei, aşezate într-un fel de traistă, se aflau două termose cu cafea tare la gheaţă, două sticle cu alcool de bună calitate împreună cu ceva rufe de schimb şi flanele. Obişnuiţi deja cu clima de la tropice, amândoi se temeau, ca şi indigenii, de răcoarea zorilor.

De plafon era fixat cu lipici un pătrat de hârtie cenuşie, pe care inginerul topograf al companiei *Crude* le desenase itinerariul: o linie în zig-zag, roşu închis, care semăna cu fotografia unui fulger. Alături, un fel de tablou sinoptic pretenţios încerca să le impună un regulament de drum, cu un orariu amănunţit, prevăzând momentele de repaos şi cele când trebuiau să facă schimbul.

— Ăsta-i regulamentul companiei, spusese O'Brien pe un ton de scuză când li-l dăduse.

Şi îngăimase o frază de neînţeles în care era vorba de neghiobie. De altfel, Gérard era hotărât să azvârle hârtia la prima cotitură a drumului.

— Mă urc eu mai întâi la volan, Gérard?

— De acord, Johnny. Du-te.

Mai rămâneau douăsprezece minute până la plecare. O'Brien se apropie:

— Merge!?

— Merge, răspunse francezul.

Mihalescu tăcu.

Românul îşi luă locul, pipăi comenzile, pedalele, se înfundă în scaun, încercă cu umerii rezistenţa spătarului.

— Ar fi trebuit o pernă. Stau prea pe spate. O să obosesc.

Gérard coborî, lăsând portiera deschisă ca să nu fie nevoit s-o trântească degeaba. Când se întoarse, celălalt îşi suflecase pantalonul de pânză până la jumătatea piciorului şi-şi desfăcuse larg cămaşa la piept. Sudoarea începuse să-i şiroiască pe tâmple. Ceea ce te izbea mai mult la obrazul lui erau aceste dâre lucitoare. Urâtă impresie: transpira de frică.

— Ţine. Propteşte-o la spate. E bine?

— O să meargă...

Trei minute, spunea ceasul din faţă. Tăcerea îi apăsa din nou. S-ar fi spus că se adunaseră cu toţii ca să asculte... Pentru cei care se pregăteau să plece, aşteptarea abia începea. Trecuse

mult timp de când zgomotul primului camion nu mai ajungea până la urechile lor. N-ar fi ajuns decât dacă...

Un minut. Johnny întinse mâna şi apăsă pe butonul negru de ebonit. Demarorul scârţâi prelung şi înşelător, dar motorul nici nu tuşi măcar. Alături, Gérard, bine înfipt pe scaunul său, aştepta plecarea ca să închidă portiera. În cabină era o căldură insuportabilă. Chiar şi cu vântul de pe drum, tot va fi îngrozitor... Atunci, la semnal, Johnny apăsă o dată pe automat. Bateria era nouă, se învârtea foarte bine, dar tot nu se mişcă nimic. Gérard mută o cheie pe tablou.

— Toarnă zeama, o să meargă mai bine.

Johnny nici nu zâmbi măcar. Apăsă cu toată puterea pe pedala din stânga, cu toată puterea, dar inutil; îi era tare teamă să nu se înţepenească ceva în cutia de viteze. Totuşi se afla încă în punctul mort.

— Haide, dă-i drumul, bătrâne, ne facem de râs.

Lui Johnny îi trebui un timp nesfârşit până să ridice piciorul. Nu reuşea să găsească punctul sensibil al ambreiajului care, la acest tip de camion, se afla sus de tot. Motorul se învârtea încet, fără regim; cu pârghia de viteze bine înşurubată, nu riscai să te înţepeneşti; dar atenţie la zguduituri în momentul când accelerezi. Cu o încetineală surprinzătoare, ca un tren de noapte de mare lux, camionul începu să lunece pe nesimţite, tocmai în momentul când O'Brien deschidea gura să-i dea plecarea. Irlandezul se urcă pe scară şi puse mâna pe braţul lui Gérard.

— Ţineţi-vă bine, băieţi. Şi mult noroc.

Dispăru în noapte. În faţa camionului roșu nu se va mai afla decât o mare de întuneric străpunsă de cele două canale luminoase ale farurilor.

— Ţigară?

— Aprinde-mi-o.

La lumina chibritului aprins între pumni, Gérard întrezări o clipă profilul tovarăşului său. Cu fălcile încleştate, cu sprâncenele încruntate, avea o mutră de-a dreptul scârboasă. Mai penibilă încă era impresia că respira cu greutate. Poate că, fiind atât de preocupat, nici nu se gândea la toate acestea.

— Şi p-aci ţi-e drumul. Prostia s-a comis! exclamă francezul cu o voioşie afectată.

Nu primi nici un răspuns.

Lunecau încet pe strada principală. Johnny nu se grăbea să treacă în viteza a doua, dar avea dreptate, nu se putea proceda altfel pe acest teren desfundat, cu hârtoape, cu blocuri de

ciment sfărâmate, cu asfaltul crăpat. Lucrul cel mai rău erau băltoacele negre, lucioase, apă în care clocea moartea. Stropitorile Sanidadului le acopereau de trei ori pe săptămână cu petrol. Or, niciodată nu ştii ce se află în fundul unei băltoace. Nici ce adâncime are groapa.

În faţa bisericii, doi bărbaţi îmbrăcaţi în alb şi o femeie bătrână se închinară. Preotul făcu spre ei un gest neclar, ca o binecuvântare sau un descântec. Johnny deschise gura pentru prima dată:

— Imbecili. *Me cago in Dios*.

Totuşi, îşi făcu cruce, ca ortodoxii.

— Şi tu eşti oleacă ţicnit, observă Gérard.

— De, nu se ştie niciodată...

Trecură apoi prin faţa localului „Corsario”. Toţi obişnuiţii erau prezenţi, cel puţin acei cărora nu le fusese frică să rămână. Erau vreo şase sau şapte în pragul uşii, alţii la ferestrele de la parter. O voce strigă:

— Noroc, băieţi.

— Da, da, noroc aprobară ceilalţi.

Cel care strigase primul era Smerloff.

Linda se desprinse din grup, fără să greşească, fără să şovăie, merse drept spre portiera din dreapta, de partea căreia şedea iubitul ei; începu să meargă alături de camion.

— Gerardo, eu n-am vrut asta, Gerardo...

El nu răspunse; abia îi aruncă o privire. La drept vorbind, îl plictisea.

— Dar acum că ai plecat, Gerardo, acum te implor, aşa că să reuşeşti. Sfânta Fecioară să te aibă-n pază, Gerardo. Tu eşti dragostea mea, bărbatul meu.

Se apropie şi mai mult de camion şi privi de jos în sus profilul întunecat, acel obraz pe care îl iubea şi pe care nu-l vedea prea bine. O licărire roşie îl lumina de câte ori trăgea un fum din ţigară. Ce aspru părea...

— Şi să n-ai prea multă încredere în Johnny, îi şopti. El nu-i ca tine.

Camionul lua viteză. Indiana începu să alerge.

— Du-te acum, Linda, întoarce-te.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, Gerardo.

— Pe curând.

Johnny prinsese puţină siguranţă. Debraiă, lansă acceleratorul în gol şi mişcă pârghia de viteze.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, strigă ea încă o dată.

Şi grăbindu-se spre „Corsario” unde clienţii supraexcitaţi o aşteptau mai nerăbdători ca de obicei, îşi repeta rugăciunea încet, ca pentru ea.

*

Curând, camionul înccpu să urce primele pante care-l vor conduce la podişul Zulaco. Nu era prea încărcat şi această primă parte a traseului nu prezenta prea mari dificultăţi. Aşa că Johnny, liniştit de netezimea drumului pe care treceau roţile, începu să se simtă treptat, treptat, mai bine.

— Cafea!

Gérard scoase capacul termosului, umplu un pahar făcut din material plastic, elastic şi dur totodată, şi-l întinse, pe întuneric, tovarăşului său. Nu putea aprinde lampa cabinei deoarece ar arunca o lumină înşelătoare în parbriz. Chiar şi lumina ceasurilor fusese special reglată la o foarte slabă intensitate.

Johnny întârzie să ia paharul. Desigur că nu observase gestul lui Gérard.

— Ţine.

Nici un răspuns. Ca şi când s-ar fi reflectat în peretele compact al nopţii, ghirlanda de lămpi roşii încadra camionul într-o lumină ca de incendiu. În întuneric se detaşa profilul încordat, împietrit al lui Johnny. Privirea lui Gérard se îndreaptă spre mâini, la volan. Erau crispate, era evident că nu reuşea să şi le desfacă. În două rânduri, degetele de la dreapta tresăriră.

— Ascultă, iei cafeua, sau mă ţii aşa toată noaptea?

— Mai târziu.

Gérard fluieră. Apoi înghiţi el băutura rece. Ar fi fost foarte bine să se supraexcite dacă ar fi avut vreo treabă, dar aşa, doar ca să privească cum îi este frică acestui tip, şi ca să i se facă şi lui frică, poate...

*

Groaza. E aici, masivă, prezentă şi stupidă, ce să te mai ascunzi! Cu focul la spate şi să n-o poţi lua la fugă. Numai că tot poţi face ceva împotriva groazei: s-o refuzi. O scrisoare recomandată a diavolului, pe care refuzi s-o primeşti. Dar ea continuă să aştepte la uşă. Îşi aşterne patul în spate, în tankul cu nitroglicerină; de acolo, stă la pândă. Face casă bună cu zeama asta de moarte subită. Ca două pisici, sau ca o pereche de tigri

care se prefac că dorm, ca să-şi aleagă mai bine momentul. Dar dacă explozivul va sări el mai întâi, groaza va fi trasă pe sfoară, va rămâne cu buza umflată, va sosi prea târziu. Cu toate acestea, ea e acolo, cuibărită în spatele tău, cu coada încolăcită sub burta-i de fiară albastră, cu adevărat apocaliptică, ea e acolo, gata să sară.

A sări, „a sări”, e cuvântul stăpânitor. Căpitanul sare mai degrabă în aer împreună cu vasul lui, decât să se predea; da, dar era vorba de pulbere... Cu pulberea, cel mai greu lucru nu e să sari, ci ca să cazi fără a-ţi pricinui vreun rău. Pe când aici, şocul însuşi omoară: fără să mai rămână nimic. Atât timp cât există scheletul, există şi speranţa; cel puţin rămâne o formă omenească. Un schelet e o marfă, negociabilă şi chiar transformabilă: poţi să vinzi, să cumperi, să îmbraci un schelet. Există negustori de schelete, pentru studenţii în medicină şi facultăţi. Pe când noroiul ăsta care se va risipi...

Prinşi în capcană, ca orice eroi ai unor astfel de întâmplări, rari sunt cei care-şi pot imagina dinainte ce se va întâmpla cu ei. Curajul constă în a conunua atunci când începi să-ţi dai seama ce te aşteaptă. Aceasta e deosebirea între cei doi. Acum, Gérard nu s-ar da înapoi, n-ar renunţa nici pentru bani, nici pentru aur. E fără voia lui şi n-are nici un merit pentru asta. Aşa este el făcut.

Lui Gérard i-ar părea rău să moară. E cuprins de o frică oarecum gândită, o frică precisă care lasă spiritului întreaga putere, întreaga luciditate, ca să poată scăpa din cursă. Lui Johnny îi este frică, pur şi simplu. Tocmai această formă de panică nu se uită niciodată. Pentru că a încercat o asemenea frică, poate chiar numai o singură dată, bătrânul Jacques s-a transformat în această zdreanţă disperată care e acum.

Românul tăcea mereu. Conducea cu îndemânare, dar gesturile lui trădau nervozitate. În timp ce camionul urca panta, de fiecare dată când schimba viteza îi era parcă teamă să nu fie tras înapoi. Era însă absurd, cu un motor atât de puternic şi o încărcătură atât de uşoară. De altfel, camionul nu-i va da de furcă decât atunci când va aborda cele trei viraje de la jumătatea înălţimii. Proaste viraje, nimic de spus: înghesuit între prăpastie şi peretele stâncii, drumul se înălţa aproape vertical şi baraca unui camion greu abia permitea să iei dintr-o dată asemenea serpentine.

—Să-ţi pun farul mobil? întrebă Gérard pe când atingeau prima turnantă.

— Nu.

Dar ce făcea? Oprea? Într-adevăr, trase pe dreapta, cu contactul închis, trase frâna de mână; un gest furios, disperat, ca şi când ar fi fost în pericol. Şi se întâmplă ceea ce era de prevăzut: masa camionului care, abia imobilizat, începea să dea înapoi pe nesimţite, blocată scurt, oscilă dinapoi înainte, sub acţiunea brutală a maxilarelor arborelui. Dintr-o dată, inima lui Gérard făcu în piept o zvâcnitură mult mai puternică.

— Ei! Ce faci?

— Mă duc să mă piş.

Desigur că minţea! Prea multă cafea, prea mulţi nervi: rămas în cabină, Gérard nu se jenă să tragă cu urechea.

Şi, într-adevăr, Johnny nu făcea nimic. I-a fost frică de viraj. Voise să împingă frâna înainte, pentru oprire sau mai simplu să-l lase pe Geiard să conducă pe porţiunea asta afurisită.

Se apropie de cabină făcându-se că-şi încheie nasturii.

— Mă înlocuieşti puţin, bătrâne? încep să simt oboseala.

Obosit după şaptesprezece kilometri de drum! Gérard se mută pe banchetă, în faţa comenzilor. Sub el, acolo unde se termina perna, pielea scaunului era umedă. Bine că era doar de transpiraţie.

— Urcă!

— Nu... Vreau să mă mişc puţin, să mă dezmorţesc. Aşteaptă-mă după turnante...

— Nemernicule!

Înainte de a apăsa pe demaror, Gérard stinse toate luminile în afară de ghirlandele roşii, alimentate de o baterie aparte. Motorul sforăi; aprinse farurile. Absenţa tovarăşului său îl va stingheri: farul mobil nu se mişca odată cu bara de direcţie, va trebui să-l manevreze cu mâna, să măture cu el toate unghiurile, ca să vadă bine unde-şi va aşeza roţile. Şi mâinile de abia-i vor ajunge pentru volan.

Pârghia de viteză era la zero, întâia. Drace, celălalt trăsese în aşa hal frâna de mână, încât o blocase. Reţinând roţile cu pedala, prinse pârghia cu amândoua mâinile. Tare era greu... Trăgea cu smucituri furioase, încercând să câştige jumătatea de centimetru care-i va permite s-o prindă-n palmă şi s-o împingă înainte. Nimic de făcut, nimic de făcut, era prea înţepenită; probabil că amicul apăsase mai tare decât i se păruse: mâna atingea bancheta...

— Johnny! Hei, Johnny!

Celălalt nu răspunse. Cu toate acestea era cu siguranţă acolo, foarte aproape. Nici nu trecuseră trei minute de când se îndepărtase.

Gérard traduse direct, din spaniolă în franceză, câteva înjurături. Sunau bine. Pe urmă ridică din şanţ doi bolovani enormi atât de grei încât trebui să-i urce pe rând. Unul câte unul, îi aduse lângă roţile dinainte: trebuia să-i împingă sub cauciucuri cu piciorul, ca să se reducă la minimum reculul camionului, când va degaja frâna de mână. Şi loviturile cu piciorul trebuiau făcute pe cât posibil mai departe de încărcătură...

La început, nu îndrăznea să lovească. Sudoarea îi curgea de pe frunte şi, trecând peste sprâncene, îi cădea în ochi, arzându-i. Îi veni o idee: cricul. Se întoarse în cabină, ridică bancheta, îl luă şi-l aşeză sub centrul arcului. Începu să pompeze. Cauciucul se ridică din ce în ce deasupra solului. Când deveni perfect rotund, Gérard apropie cala şi deşurubă cu o jumătate de învârtitură şurubul-supapă. Roata coborî încet pe piatra care făcu să scârţâie asfaltul. Şi încă o dată. Astfel, cele două roţi din faţă erau blocate; Gérard scoase bancheta, se propti de scară, cu portiera deschisă şi trase. Dinţii-i scrâşneau din cauza efortului, umerii, tendoanele degetelor îl dureau. Era gata să se oprească şi să-şi înfăşoare mâna într-o cârpă; dar, brusc mânerul cedă.

— Uf! Lua-te-ar dracu!...

I se tăiase respiraţia. Toţi muşchii îi tremurau.

Simţi ceva de gheaţă între şale: era sudoarea. Şi totuşi nu era nici o adiere de vânt. Degetul mijlociu era zdrelit, prins desigur când cedase pârghia. Sângera. Şi-l şterse pe cracul pantalonului, luă o ţigară din plasă şi se aşeză în mijlocul drumului, pe bancheta pe care încă n-o pusese la loc.

Tragicul acestui incident consta tocmai în lipsa lui de importanţă: mai puţin decât nimic, un fleac. Dar în atmosfera acestei nopţi... Şi nemernicul ăla? Nu apăruse încă.

— Îl las pe drum. E mai rău decât dacă n-ai avea pe nimeni. Să se ducă unde-a înţărcat dracu copiii! Târâtura!...

Dar o voce subţiratică, nu cea a conştiinţei, ci probabil cea a fricii îi şopti lui Gérard la ureche că nu-i adevărat şi că ar fi de o mie de ori mai rău să fie singur de tot.

Azvârli mucul de ţigară care nu scoase scântei, ci căzu în noapte ca într-o groapă. De fapt, în stânga drumului era o groapă de trei sute de metri. Puse la loc bancheta, se aşeză la volan şi trase frâna de mână, dar cu precauţie. Odată pornit, înaintă o jumătate de metru şi fu nevoit să coboare din nou ca să

scoată pietrele de sub camion: altfel, roţile din spate ar fi trecut peste ele. Când porni de-a binelea, constată că pierduse mai mult de trei sferturi de ceas.

*

Primul viraj care escaladează stânca e cel mai rău; ai jura că-i pe verticală şi-ai greşi: douăzeci la sută, asta-i tot. Maşina merge aproape cu viteza întâia, deci cu o nemaipomenită încetineală, dar motorul sforăie totuşi foarte tare. Camionul pare o fiară sălbatică, mare, bănuitoare şi rea, iar muntele, alta, mai mare, mai rea. După o mişcare circulară a farurilor, Sturmer îşi fixează proiectorul la dreapta, înspre interiorul curbei. Accelerează, câştigând puţin teren, ca să reintre în ax în mijlocul virajului; e momentul când motorul trebuie să dea tot ce poate. Volanul vrea să-i fugă din mâini, camionul e un animal şiret şi îndărătnic care nu vrea să meargă unde-l îndreaptă stăpânul, ridică botul, coboară botul, un rât scurt şi gros care scânteiază şi noaptea, grohăie şi mârâie, dar nu se mişcă din loc. Muşcând drumul, muşcând panta cu toate roţile, camionul se împotriveşte, ezită, animalul se încordează, grohăie şi mârâie: mai slab decât omul, se supune în sfârşit şi trece mai departe.

*

Camionul revenise brusc la o pantă normală; motorul întărâtat se învârtea prea tare pentru viteză: a doua, a treia... O sută de metri mai încolo era cel de-al doilea viraj, apoi al treilea. Pe urmă drumul devenea calm pentru o oră.

Nici urmă de Johnny la orizont. Bineînţeles! Gérard căuta silueta unui om în picioare sau şezând; dar românul se culcase în şanţ. Cine ştie dacă nu cumva îşi ţinea capul între mâini. Sturmer opri camionul chiar în dreptul lui.

— Ei, ce faci?

Celălalt nu răspunse. Sunetul claxonului îl făcu să tresară. Se propti în cot şi ridică spre cabină o căutătură înspăimântată:

— Eu... eu... aţipisem. Da, asta e: aţipisem... De ce râzi? Îți spun că dormeam.

Gérard râdea din toată inima. Umerii lui largi tresăltau în cadrul ferestrei deschise.

— Ei bine, eu, în timp ce tu dormeai, am coborât pe plajă să fac o baie.

Apoi râsul îi încremeni şi adăugă liniştit:

— Scârnăvie!

Johnny se ridicase, în sfârşit. În timp ce făcea înconjurul camionului, Gérard porni fără să-l aştepte. Însă celălalt alergă şi se urcă din mers. Se aşeză tăcut, alături de Gérard. Câțiva kilometri de noapte compactă defilară pe lângă cei doi. Era acea noapte ce mărgineşte drumurile pe care merg oamenii.

— Da, mi-e frică, spuse Johnny. Ţie nu, bineînţeles!

Tonul era provocator. Tipul acesta avea o laşitate susceptibilă. Gérard nu răspunse.

— Voi, curajoşii, mă faceţi să râd; te excită propria-ţi moarte. Ei bine, pe mine nu, amice. Pe mine nu. La dracu, nu!

—Atunci, ce mă-ta cauţi aici?

— Ştii prea bine: îmi cumpăr biletul de întoarcere. Dar nu credeam că o să fie aşa. Să nu ştii când vine afurisita asta de moarte. Or tu poate crezi că vom scăpa? Tu, grozavule? Nu simţi cum ţi s-a agăţat frica de gât şi te gâdilă de-a lungul spinării? N-ai inimă-n tine, n-ai maţe, nu ţi-e frică? Eşti dezgustător, Sturmer, dezgustător... Numai o scârnăvie poate îndura asta... Şi tocmai pe mine mă faci scârnăvie?... Dă-o-n măsa...

— Nu-mi plac ultrasensibilii, întrerupse Gérard. Iar crizele de nervi nici atât. Or îţi închizi pliscul împuţit, or îţi scot măselele. Hai, dă-te jos.

Oprise camionul în mijlocul drumului şi, de la locul său, deschise portiera din dreapta. Johnny îl privea cu gura întredeschisă, nu spunea nimic dar nici nu se mişca şi nu părea că are de gând să plece. Încetul cu încetul lui Gérard îi trecu furia. Simţea însă un fel de greaţă. Coborî şi, la rândul său, ocoli camionul.

— Nu cobori, ai?

Lumina roşie a becurilor nu lăsă să i se vadă paloarea. Vorbea cu dinţii strânşi, foarte încet, cu o voce aspră.

— Nu. Am nevoie de pitacii ăştia, reluă Mihalescu pe un ton care părea că redevenise normal.

Francezul rămase descumpănit. N-avea darul să-i înţeleagă pe alţii. Johnny continuă:

— Eram înnebunit. Nu ştiu ce mă apucase. Ba da, ştiu: în viaţa mea nu mi-a fost vreodată aşa de frică. Dar voi încerca să mă stăpânesc, dragă, adăugă el în grabă. Ai să vezi. Mă şi simt mai bine.

Gérard se simţi obosit. Nervii, bineînţeles. Şi apoi îl durea şi degetul. Ridică din umeri.

— Treci la volan. Când drumul va deveni rău, te voi schimba.

În timp ce Jonny pornea, el se instala pe locul liber. Camionul roşu plecă din nou la drum, în noaptea lui. Numai a lui era această noapte. Asta era sigur.

*

Camionul roşu este un personaj straniu. Camionul roşu este un mare proprietar. Posedă doi oameni, o noapte tropicală cât vezi cu ochii de jur împrejur şi, dincolo de toate astea, rezonanţe în viaţa multor fiinţe. Camionul roşu este stăpânul unui întreg univers. „Fiecare la rândul lui”. — fredonează cu gura închisă motorul. Camionul roşu are cizme şi o cravaşă şi-i face să asude sânge pe oamenii lui de jug. Măgarul...

— Drace, dormeam, spuse Sturmer. Asta-i bună!

Deodată simţi prosteşte cum creşte în propriii săi ochi. Dacă ar povesti-o, nimeni nu l-ar crede...

La ieşirea dintr-un viraj uşor, chiar în vârful coastei, drumul de ciment se termină fără ca nimic să fi dat de bănuit, aşa, deodată. La volan, Johnny era gata să se lase surprins. Şi cu toate că luase straşnica hotărâre să nu-şi mai piardă cumpătul, când văzu cum gropile şi moviliţele se reped sub roate, trase zdravăn de frână. Gérard îl privi. El îi susţinu privirea, zâmbi şi schiţă un gest de scuză. Semn bun. Sturmer se simţi mai bine. În sfârşit, alături de el un om râdea. Se însenină. Îi plăcea să fie şi alţii ca el.

— Opreşte, amice! Hai să te schimb!

Aşezaţi pe marginea drumului, cu dosul pe ciment şi picioarele pe pământul pistei, îmbucau din merinde.

— Cert e, spuse Sturmer cu gura plină, că dacă toţi băieţii care râvneau la treaba asta ar fi ştiut exact despre ce e vorba, ar fi fost mai puţin necăjiţi că nu le-a mers.

— Ce vorbeşti! Indivizii ăia sunt nişte nebuni.

Bernardo o să-şi ia zilele...

— Crezi?

— Voia să-i împrumut Coltul meu pentru asta. Îţi închipui că nu m-am prins! Ca să-l găsească indivizii de la Investigaţie alături de cadavru? Ăia-s mari amatori de asemenea revolvere.

— Eşti sigur că-i hotărât s-o facă?

— I-am dat nişte bani ca să-şi cumpere frânghie şi i-am explicat că indivizii care se spânzură îşi trag picioarele după ei.

— Ai sânge rece. Acum înţeleg eu... Nu, îţi spun, e nemaipomenit...

— Ce?

— M-a tapat de-o întâlnire cu Linda. Voia să-şi ofere asta înainte de a muri...

— Fără glumă? Şi te-ai prins?

— A avut baftă, bietul băiat. Mi s-a părut un lucru scârbos. Totuşi i-am dat consemn fetei.

Aruncară o privire faimosului tablou de drum. Pierduseră două ore ca să parcurgă treizeci şi patru de kilometri... Cei mai uşori. Mergând tot aşa nu vor termina nici în două nopţi.

De-abia de acum încolo începea să fie greu. Pe următorii cincisprezece kilometri drumul era complet desfundat, cu gropi în stare să sfărâme toate arcurile unui Jeep în bună stare. Va trebui să le treacă pe rând, una câte una, numai cu viteza întâia, fără să se atingă de accelerator, să învârtă cauciucurile centimetru cu centimetru, să aştepte urcarea fiecărei roţi, una după alta...

Două panglici de noapte fluturau de o parte şi de alta a camionului. Gérard ţinea volanul cu amândouă mâinile. Şi el, la rândul lui, se încleştase de cerc, dar de data asta pe bună dreptate. Sudoarea îi răcise obrazul. Nu trebuia să faci nimic special, doar să calci moale şi, câteodată, să împiedici teribilele zguduiri să se transmită întregii mase a camionului. Toate acestea se petreceau doar din strânsoarea degetelor pe lemnul neted al volanului. Câteodată părea că încearcă să şi le desprindă din încleştare. Dar tocmai atunci trebuia să le ţină mai strâns.

Nici un răgaz, nici un pic de linişte. Roata dreaptă dinainte abia trecea şi cea stângă intra şi ea în joc; şi, în timpul acesta, partea dinapoi începea să stea de vorbă cu groapa precedentă. Gérard, şezând ţeapăn, fluiera şi, uneori, înclina capul ca să vadă mai bine. Din când în când, trăgea în piept adânc şi, rezemându-se de spătar, dădea drumul aerului din piept, într-o lungă respiraţie. Pe urmă se îndrepta şi îşi relua lucrul migălos, având pe buze acelaşi fluierat sarcastic.

— Nu vrei să schimbi placa? suspină Johnny. Şi eu mă gândesc la melodia asta, dar tac.

— Ce?

— *When you 'll die I'll laugh at you*...[1]

[1] Când vei muri, o să-ţi râd în nas... (n. trad.).

— Asta fluier? Nu-mi dădeam seama. Far, bătrâne. La dreapta.

Aripa dinainte apăru în noapte luminată din plin. Drumul se prelungea înainte, fără piedici.

— Ia te uită! încep să obosesc: mi s-a părut că văd o groapă.

— Opreşte şi odihneşte-te o clipă.

— Nu. O ţigară.

Fumul umplu spaţiul dintre cei doi oameni care tăceau. Erau mult prea ocupaţi, Sturmer să conducă, celălalt să-i fie teamă şi să nu arate.

Fiecare era singur. N-aveau ce să-şi spună. Johnny, aşezat pe-o fesă, cu nasul în parbriz, supraveghea drumul ca şi când s-ar fi aşteptat să-l gâtuie; conducea şi el, dar pe pedale imaginare. Era totuşi mai bine decât să nu facă nimic. Dar abia se ţinea să nu urle la fiecare metru. Şi oricât se stăpânea, îşi dădea câteodată drumul.

— Drace! Fii atent!...

*

Lui Gérard i-e mai mult decât lehamite, i-e până peste cap de acest şofer de ocazie. Dar n-o arată şi nici nu-i poartă pică. Mai degrabă i se face milă. De altfel, ca să conduci îţi trebuie numai minuţiozitate, nu vreun efort special de inteligenţă şi el se străduieşte să nu se gândească la nimic. Nu ajungi la vârsta lui Sturmer fără să fi aflat că speranţa e marele duşman. Din când în când, pe furiş, îşi face câte o concesie, imaginându-şi un teanc de bilete imprimate pe hârtie groasă; sau aerodromul Caobos, la ieşirea din Las Piedras, iar pe el în faţa ghişeului de bilete, cu valiza în mână. Dar repede, cu teamă, alungă totul din minte, şi-şi restabileşte în creier vidul absolut. Săltând încetişor, camionul roşu îi mănâncă drumul din palmă.

*

— Miroase a ars! Miroase a ars! Opreşte! Johnny sare de pe scaun. Puţin îi mai lipsea ca să-şi ciocnească ţeasta de acoperişul cabinei. Gérard îl îndepărtează cu un ghiont: celălalt încercase să-i smulgă volanul din mâini. Pentru ce naiba? Johnny se trânteşte în colţul lui cu toată greutatea trupului, lasă să-i scape un scurt ţipăt ridicol, înşfacă mânerul portierei şi sare. Sturmer

taie contactul şi camionul se imobilizează de la sine. Pe urmă coboară şi el în mare grabă, trebuie s-o spunem.

Dintr-o singură privire se linişteşte: din roata stângă dinainte iese puţin fum alb şi puturos.

— Ei, Johnny! Nu-i nimic! O roată care s-a încins!

Şi cum celălalt nu se arată, Gérard adaugă:

— Hai! La lucru!

Ia de sub banchetă două chei franceze, iar din sertarul tabloului de bord o lampă electrică. Românul vine în spatele lui fără să scoată vreun cuvânt.

— Adu cricul. Sunt gata în cinci minute.

Într-adevăr, nu era mare lucru. Culcat pe spate sub maşină. Johnny strânge şurubul-supapă, când dă cu ochii de un amănunt ce i se pare suspect.

— Ei, Gérard!

Sturmer îşi azvârle ţigara cu un bobârnac şi se apropie.

— Ce s-a întâmplat?

— Uită-te în partea cealaltă. E o piuliţă la amortizor?

— Unde adică?

— În josul amortizorului cu arc.

— Da, există una.

— Drace! în partea asta a sărit! Aşteaptă puţin...

Şi cu amândouă mâinile, românul se agaţă de resort, apoi îi dă drumul. Partea din stânga saltă într-un mod foarte perceptibil.

Nici în amortizorul hidraulic nu prea e multă zeamă!...

Gérard se vâră sub camion alături de Johnny. Un mic fascicol de lumină se frânge pe tub pătând buşonul de umplere. Metalul e zgâriat de două urme uşor adâncite: fără îndoială că e muşcătura unei unelte. Sturmer îşi scoate batista din buzunar, scuipă în ea şi freacă locul. Pojghiţa de pământ dispare. Dedesubt, metalul e strălucitor. Ce doi oameni se privesc. Pentru un minut se simt tovarăşi.

— Ei!

O învârtitură de cheie. Ar trebui să curgă. O singură picătură tremură de-a lungul bulonului şi nici măcar nu se hotărăşte să cadă.

— Şi de cealaltă parte? întrebă Mihalescu, cu vocea ca de pâslă.

Cealaltă roată e suspendată normal. Nici o zgârietură pe buloane, piuliţa e la locul ei. Buşonul e bine strâns. Iar când Gérard îl prinde cu forţă şi-l desface, lichidul gâlgâie.

E un sabotaj. Nu încape îndoială. Rămân tăcuţi un moment, li se pare aproape imposibil. Nu dai niciodată de fundul mişeliilor. Când te aştepţi mai puţin, găseşti unul şi mai nemernic. Domnule Smerloff, e în interesul dumitale să nu fii vreodată descoperit... Ăştia doi n-ar sta să te aplaude.

— Avem lichid în ladă?

— Nu cred.

— Crezi că trebuie mult, după părerea ta?

— Ştiu eu! Poate o sticlă de Coca-Cola.

— Dar avem apă. Merge tot atât de bine.

— Da. Cu timpul asta strică tuburile, dar dă-le-n mă-sa! Abia după şase luni, dacă n-o schimbă între timp...

După două minute totul era pus în ordine şi porniră, după ce mai aruncară o privire peste ceea ce puteau vedea, fără a demonta totul.

*

— Totuşi, spuse românul. Totuşi... Se vede că n-are nimic sfânt!

— Ştii, dacă te gândeşti mai bine...

— Cum adică?

— Ascultă, amice. Individul care a făcut asta, aleargă după pitaci. Adică, are nevoie sau îi doreşte, cum vrei, îi trebuie sau vrea pitaci şi nu puţini. Mă înţelegi? Ca şi mine. Ca şi tine. Înţelegi ce vreau să spun?

— Bine, dar...

— Foarte adevărat. Îţi vine să sari în sus, fiindcă ai impresia că ai găsit unul mai scârbos decât tine; nu crede aşa ceva, băieţaş. E numai o chestiune de grad, nimic mai mult.

— Totuşi...

— Nici un totuşi, amice. Între individul care are inima să găurească doi oameni pentru pitaci şi tu, care vrei să pui mâna pe ei, dar îmi laşi mie tot riscul şi-o ştergi la fiecare ocazie, nu ştiu pe care îl prefer.

Johnny, atins, începu să tragă în tăcere din ţigară. Camionul continua să treacă peste gropi şi movile. Din când în când, Gérard încerca să-l vâre în viteza a doua — şi nu prea repede: cel mult cincisprezece kilometri pe oră — dar, nimic de făcut. Totul începea să danseze, românul se făcea verde la faţă, sălta de pe o fesă pe alta. Sturmer renunţa şi-şi ridica piciorul drept. Noaptea se târa pe urmele lor.

*

Tăcerea s-a cuibărit în această cabină, între aceşti doi oameni. Aşezată pe marginea camionului, ea rătăceşte de-a lungul acestei nopţi, în ţara aceasta, prin ea însăşi înspăimântătoare. S-a aşezat pe pieptul lor. Fără îndoială, tăcerea este aceea care le apasă respiraţia, le face răsuflarea scurtă, neregulată. Nu vorbesc decât lucruri necesare; ele sunt rare când porţi aşa ceva în spate. Ţigările, ce căldură! şi cât e ceasul...

— *Nunc et in hora*[1]...

Luna loveşte în plin, aproape vertical, pământul din faţa lor. A apărut acolo deodată, ieşită Dumnezeu ştie de unde. A luat în stăpânire noaptea, transformând-o într-un fel de zi palidă, până la linia orizontului care mărgineşte podişul. Coşmarul nu s-a oprit numai în capetele lor. S-a răspândit pretutindeni împrejurul lor. Fiecare moviliţă a drumului, fiecare groapă îşi arată relieful fără milă. Când roţile se apropie de ele, ai zice că vor trebui să înfrunte lespezi de piatră.

Atunci, teama sapă în adâncul oamenilor, le ridică trunchiul, îi împinge înainte, cu nasul în parbriz.

*

Fiecare groapă depăşită era un miracol; un miracol îngrijorător, pentru că nu îndrăzneai să-ţi spui că se împlinise, nici că se va mai repeta vreodată. Când roata dinainte întâlnea vreun cuib de pasăre el îţi sărea în ochi la lumina lunii ca un ghem rău de umbră cu contururi precise. Gérard retrăgea piciorul care şi aşa de abia atingea acceleratorul, şi îl aşeza uşor pe pedala frânei. Atunci, pe marginea gropii, nu motorul era cel care împingea camionul, ci propria lui greutate. Pe urmă trebuia să-l laşi să alunece la fund, reţinându-l cu frâna, fără să opreşti. Roata scârţâia şi se învârtea, încă puţin, încă, încă... Când atingeai fundul, nici n-aveai timp să răsufli, trebuia să reiei pedala din dreapta, să goneşti înspre urcuş camionul, al cărui şasiu strâmb gemea. Şi în tot acest timp, şi unuia şi celuilalt le era teamă, lui Johnny poate mai mult decât lui Gérard; îşi

[1] Acum şi în ceasul... (Probabil aluzie la rugăciunea „Ave Maria”). (n. trad.).

reţineau răsuflarea până se isprăvea totul, până ce vehiculul greoi revenea la orizontală. Dar nici nu trecea bine un minut şi totul începea de la capăt...

Feţele lor erau scăldate în sudoare, ca şi când i-ar fi plouat. Picăturile alunecau repede pe pielea lucioasă, stăteau o clipă la îndoială la rădăcina părului, se hotărau dintr-o dată şi-şi dădeau drumul, drept, de pe frunte pe cămăşile muiate. Din când în când, Johnny se ştergea cu o batistă mare. În două rânduri, Gérard se opri, imobiliză camionul, profitând de câțiva metri netezi în haosul drumului. Atunci se rezemă de spătarul scaunului şi respiră adânc. Stinse farurile.

— Ţigară!

Flacăra chibritului iluminase două profiluri serioase. Cu toţi muşchii feţei destinşi, Gérard trăgea încet din tubul alb şi reflexul focului îi sublinia linia amară a gurii. Johnny fuma şi el. O cută adâncă îi tremura în colţul buzei de jos. De fiecare dată porniră din nou la drum fără să-şi fi spus nici un cuvânt.

Întâi pe nesimţite, apoi din ce în ce mai mult, drumul se îmbunătăţi. Itinerariul fixat deasupra capetelor lor ca un polog arăta, în dreptul porţiunii parcurse, o medie orară de patru kilometri. Ei făcuseră şaisprezece în trei ore şi jumătate, adică erau în avans.

Gropile se răreau. Într-un sfert de ceas — dacă Dumnezeu îi mai ţinea în viaţă — vor ajunge la „tabla ondulată”. Aşa sunt numite, în ţările tropicale, drumurile cu postament de piatră; în anotimpul ploios, apele sapă mii de şănţuleţe tari, fără prea mare adâncime — abia câţiva centimetri — şi foarte dese. Acest gen de teren trebuie abordat la o viteză relativ înaltă, cel puţin optzeci de kilometri: atunci camionul zboară la suprafaţa canelurilor fără să se împiedice de ele şi merge ca pe o şosea naţională din Franţa. Greul era să iei viteza necesară fără să faci vreo prostie. Pentru asta era nevoie de două sute de metri de teren neted. Îl vom găsi oare?

— Amice, vreau să-ţi las ciotul ăsta. Nu mai pot.

*

Camionul se opri după ce trecuse peste o ultimă groapă. Coborâră amândoi. Gérard era abrutizat. Ochii împăienjeniţi îl ardeau când închidea pleoapele. Degetul zdrelit îl durea, îl dureau şi celelalte, de atâta încleştare pe lemnul lăcuit al volanului. Își şterse de pantaloni palmele umede. Adia o uşoară

briză care le lipea de spate cămăşile ude şi-i făcea să tremure. Gérard îşi scoase cămaşa şi luă una curată din traistă. Dar aşteptă să i se usuce pielea înainte de a o îmbrăca; atingându-i trupul gol, vântul i se părea acum călduţ. Rămase o clipă cu cămaşa în mână, întinzându-se.

Johnny porni ca un începător. Apăsă prea nervos pe automat şi fu cât pe ce să zdruncine droşca. Părea că pipăie pedalele ca şi când ar fi umblat pe nisip mişcător, iar manetele îi ardeau degetele. Înaintea lor, drumul se desfăşura neted, îmbietor ca o autostradă, dacă n-ar fi fost blestematele astea de şanţuri. Farurile măturau terenul până la două sute de metri înaintea roţilor. Pe tabloul luminat slab, acul oscila între cincisprezece şi douăzeci de kilometri pe oră. Primele două viteze trecuseră cu bine. Mai rămâneau încă trei...

Înaintea ochilor apăru o fâşie nisipoasă, care părea foarte netedă. Doar conducând cu mare stângăcie puteai risca să te clatini, să aluneci pe-o parte, cum nu se întâmplă decât la curbe. Or, în cazul de faţă, drumul se desfăşura drept până la capătul orizontului. Îl puteai vedea, chiar mai departe de faruri, mai limpede decât restul nopţii, alergând până la marginea extremă a podişului, pierzându-se în cerul circular.

— Dă-i drumul, băiete. E momentul. Dă-i viteză.

Johnny nu prea părea hotărât. Gâdila acceleratorul, moale, cu şovăială. Treizeci şi cinci, patruzeci. În viteza a patra, cu un regim atât de redus, până şi motorul strâmba din nas. Dacă nu se repede cu toată forţa asupra vitezelor, totul va fi ratat.

— Vrei s-o ţii toată noaptea într-a patra? Atinge-o si saltă la cinci, amice. Îți mai rămân zece secunde și-am dat-o dracului.

Se dusese dracului. Acul coborî în trei salturi. Purtat de propriul său avânt, camionul merse încă o clipă într-a patra. Mâna lui Johnny ezită de două ori în jurul pârghiei de viteze; făcu o strâmbătură. Piciorul nehotărât imprimă acceleratorului două sau trei mişcări slabe. Pe urmă renunţă, capitulă. Gérard făcu un efort să se stăpânească:

— Opreşte-te o clipă.

Docil, românul trase camionul la marginea drumului. Îşi râcâi gâtul şi scuipă pe fereastră. Încet, îşi întoarse capul spre Sturmer.

— Nu voi reuşi. Mi-e frică. Nu pot face nimic. Mi-e frică.

Sturmer respiră adânc. Era aproape un suspin. Dar nu era momentul să se enerveze.

— Înţelegi, reluă Johnny, n-aş vrea să-mi fie frică. Crede-mă că nu-mi face nici o plăcere. Vreau să duc la bun sfârşit călătoria asta, să pun mâna pe pitaci, să ies din ţara asta. Nu renunţ.

— Nu renunţi, dar îmi laşi mie pe cap toată treaba, fiindcă faci pe tine de frică...

— Da. Vezi, mai înainte, tocmai când să trec într-a cincea, am crezut că leşin. Îmi venea s-o iau la goană de frică. Ce ne facem?

Stătură mult până să găsească soluţia. Nu puteau continua să alunece cu treizeci pe oră. Când moartea-ţi stă la spate, te grăbeşti să scapi de ea. N-aveau unde să mai găsească o altă bucată de drum nisipoasă, netedă şi plată ca aceasta, de pe care să-şi ia avântul necesar. Francezul coborî din cabină. Cu o lampă electrică în mână inspectă terenul şi marginile lui. Da, de aici pornise, de aici luase avânt camionul lui Luigi. Împroşcăturile de nisip se depărtau din ce în ce de urma lăsată de cauciucuri în solul mobil, aşa cum se întâmplă când accelerezi, cu viteze ridicate. Trecând pe aici, Luigi lăsase în urma lui această indicaţie prietenilor săi. Bravul Luigi!

Să întorci? Cam greu. Nu pentru că ar prezenta vreo dificultate în sine; dar în acest pământ afânat, roţile camionului vor săpa, vor ara drumul. Iar când vor trece peste adânciturile făcute, cu optzeci pe oră, păzea să nu devii rachetă! Şi totuşi, nu-i altceva de făcut, trebuie să ia din nou avânt. Toate acestea vor lua foarte mult timp. Dar deşi ar părea să fie timp pierdut degeaba, nu va fi decât timp câştigat. Ca să mergi fără salturi pe „tabla ondulată” nu există decât două posibilităţi: zece pe oră sau optzeci. Şi, odată pornit, cum să treci dintr-una într-alta?

— Ascultă, Johnny. Voi da îndărăt până la marginea nisipului. În marș-arier, fără să accelerez si fără să mă uit în urmă. În timpul acesta, mă voi feri să ies din urmele lăsate şi să fac movile sau gropi, pentru când ne vom întoarce.

— Dar...

— Nu. Trec eu la volan. Voi lua viteza necesară. Şi când vom fi lansaţi, ţi-l voi trece ţie. Bine?

— O să încerc.

— Nu, drăguţă. Acum nu mai e vorba să încerci. O vei face, s-a zis.

Ceva din tonul lui Sturmer dădu de gândit românului. Se priviră fără să-şi spună nimic.

— Dacă parcursul ăsta împuţit n-ar fi atât de obositor, l-aş fi terminat singur, crede-mă. Nu mi-aş mai fi făcut sânge rău ca să

te culeg după ce ai fost atât de drăguţ şi m-ai lăsat singur atunci când se încinsese roata. Dar e prea greu, nu pot s-o fac singur.

— Nici nu încape vorbă.

— Îmi place să te aud vorbind aşa: dar nu din motivele care te interesează pe tine. Pe de altă parte, nu putem continua să mergem într-a treia pe o târlie cu cinci viteze, numai pentru că domnul este slab de îngeri, mă-nţelegi?

— Nu fii nedrept, Gérard. Ştii prea bine că nu-s mai fricos decât alţii. Mă cunoşti doar... Tu...

— Eu... Eu te bag în mă-ta şi gata! Nu-i vorba aici de curajul tău, în general; e vorba de pitacii ăştia împuţiţi care, ca şi ţie, îmi fac părul măciucă şi de care ne agăţăm amândoi ca s-o ştergem de-aici. Mi-ar place de-o mie de ori să am de-a face cu ultimul dintre derbedei, care însă, în noaptea asta, printr-o minune, n-ar face-n pantaloni de fiecare dată când indicatorul arată peste zece kilometri... Oricum!

— Mi-e frică. De câte ori trebuie să ţi-o spun? Sunt bolnav. Bolnav.

Îşi dregea glasul: nu mai putea articula nici un cuvânt: întreaga-i faţă se făcuse piftie, şi tremura.

— Bolnav, repeta el.

— Bolnav sau nu, în seara asta or mergem, or crăpăm. Biroul de reclamaţii nu-i aici, a rămas în Las Piedras; şi n-are sucursală aici. Ascultă: dacă n-aş fi avut nevoie de tine, adineauri te-aş fi ucis. Te-aş fi ucis, mă înţelegi?

— Mă îndoiesc, murmură Johnny.

— N-am făcut-o, pentru asta poţi să-mi fii recunoscător. Şi-apoi, te târăsc după mine în goana după pitaci. Căci nitroglicerina nu-i decât un episod, un accesoriu romantic, în toată treaba asta. Înţelege bine. Ceea ce-i adevărat, solid, etern în povestea în care am intrat împreună, îţi reamintesc, sunt banii: doi golani care caută bani de bilet. Nu?

— Ai dreptate. Dar asta nu înseamnă...

— Nu înseamnă că te voi lăsa să sabotezi norocul amândurora pentru o chestie de nervi. Dacă pitacii ar fi băgaţi în rahat, te-ai duce să-i cauţi cu dinţii, dacă asta ar fi regula jocului, nu? Ei bine, nu-s băgaţi în rahat, sunt agăţaţi de un pacheţel cu „moarte subită” pe care-l porţi legat de gât şi care poate să pocnească dintr-o clipă într-alta. Acum, de exemplu.

— Tacă-ţi gura!

Johnny urlase cu voce stinsă. Un suflu care-i venea din fundul bojocilor şi care, ieşind, trebuie că-i zgâriase şi-i însângerase gâtlejul. Sturmer ridică din umeri.

— Nu mai face pe struţul, că eşti prea bătrân pentru asta. Deci, iată ce-i de făcut: voi lansa această bombă zburătoare la viteza care trebuie. Apoi ţi-o trec din mers. Să nu-mi spui că-i greu, doar nu-i un salt mortal. Şi pe urmă mă aşez alături de tine să moţăi. Nu-i altceva de făcut. Nu vreau să petrec restul vieţii cu laba legată de porţia asta de dinamită.

— Da, dar.

— Nu, Johnny. Eu nu-ţi spun, ia seama, eu nu-ţi spun: faci asta sau dacă nu... Eu îţi spun: e aşa şi nu altfel; ai să-mi mulţumeşti. Dacă nu, mi-e totuna. Ai băgat la cap?

Mihalescu păşea alături de camionul care da înapoi fără salturi. Lampa lui era o lanternă militară, un model cu focar reglabil. Fascicolul cilindric mătura pământul la treizeci de paşi în urma camionului. Lumina, căzând oblic, înfrumuseţa cu umbre fantastice fiecare bulgăre, fiecare cută. Şi Johnny simţea cum îi creşte disperarea. Găsea că totul e rău şi nedrept în seara aceasta. Lucrurile înconjurătoare erau complice cu maşina infernală. Totul îi era împotrivă, mai puternic decât el; totul se pusese de acord ca el să nu mai existe, să fie transformat în pulbere şi împrăştiat în văzduh.

Din timp în timp, Sturmer îşi îndrepta direcţia fără multă greutate, cu o apăsare de mână. Camionul era docil. Roţile din spate îl trăgeau drept pe propriile lui urme. Asta era foarte important: să nu sape făgaşuri false în care ar risca să se împotmolească pestenpuţin, când Gérard îl va împinge înainte... Atunci, Dumnezeu cu mila...

Ajunseră la capătul nisipului. Sosise momentul.

*

S-au văzut condamnaţi la moarte mai veseli decât era Johnny în momentul când se aşeză iar alături de Gérard. În timp ce Sturmer mângâia acceleratorul cu un gest care nu-i slujea decât să-şi dea curaj, gura românului se umplu de salivă.

— Oare am să vomit?

S-a făcut, au pornit. De data asta, înainte! Amândoi au privirile fixe; Sturmer, din cauza atenţiei încordate. Motorul îşi urcă sforăiturile în crescendo, unele după altele, întretăiate de mici pauze în care Johnny simte că revine la viaţă. Apoi, o tăcere

surprinzătoare, în timpul căreia piciorul stâng al lui Gérard se ridică de două ori şi se aşază cu un calm de elefant: dublu debraiaj; ştie să-i vorbească cutiei, nimic de zis.

A treia, a patra... În afară de scurtele intervale când se schimbă viteza, acul kilometrajului urcă fără salturi: patruzeci şi cinci, cincizeci... Mai rămâne jumătate din porţiunea netedă ca să poţi urca la optzeci.

Şaizeci. A cincea. De cel puţin zece secunde Johnny uită să respire. Cu gura întredeschisă, priveşte miile de dâre ale drumului învălmăşindu-se sub camion şi noaptea care alunecă. Puţin praf de nisip se învolburează în raza farurilor. Fărâmiţele smulse pământului încep să danseze, înghiţite de frenezia nebunească a acestei curse.

Motorul plafonează. Cu o lovitură de picior furioasă, ba mai mult, turbată, Sturmer striveşte de podea pedala acceleratorului. Ia gândeşte-te! Şaizeci şi nici un grad mai mult pe cadran. Schimbă o privire cu Johnny. Băiatul stă zgribulit în colţul lui, lipit de banchetă de presiunea propriilor sale picioare înfipte în podea. Ţipă, nu tare, dar ţipă. Un urlet prelung, fără nici o modulaţie. Nu i se poate împotrivi, iese din el fără să-şi dea seama.

Dar ce are camionul ăsta? Şi ideea ţâşneşte pe buzele lui Gérard, făcându-l să urle puternic.

— Limitatorul!...

Pentru a evita ca şoferii să impună camioanelor viteze exagerate, companiile nord-americane plumbuiesc carburatoarele. Cu siguranţă că mecanicii lui O'Brien au uitat să-i scoată sigiliul şi nimeni nu s-a gândit la asta.

Nisipul se termină peste treizeci sau patruzeci de metri. Normal, ar fi nevoie de cincizeci de metri ca să poată opri. Dar Gérard a şi început să frâneze. Cu şaizeci nu se poate aborda tabla ondulată. Este cea mai proastă viteză. Trebuie să oprească înainte.

Mai tare, mai tare pe pedală. Şi totuşi, nu prea tare. Apăsând, Gérard simte în spate, în oasele trupului masa explozivului care, purtată de avânt, se propteşte în peretele rezervorului. Şi fiecare moleculă îi accelerează circulaţia sângelui. Se simte el însuşi împins înainte; sângele-i zvâcneşte în urechi. Nu poate să fie din cauza frânării. Asta trebuie să fie *frica*.

Au mai rămas vreo zece-doisprezece metri de nisip. Şi acul mai arată încă douăzeci şi cinci de kilometri.

E strânsoarea ultimă a frânei, cea mai îngrozitoare: dacă maşina nu se imobilizează progresiv, presiunea lichidului din cisternă, care n-a încetat să crească înspre peretele din față, va reveni înapoi dintr-o dată. Un singur plescăit va fi de ajuns... Şi, pe de altă parte, trebuie neapărat să oprească la marginea nisipului. Să oprească? Dar de fapt, nu!

În clipa când intră în terenul tare, Sturmer dă drumul pedalei şi apucă frâna de mână, pe jumătate, ca să înlesnească încetinirea, dar fără brutalitate. Trei dinţi de cremalieră, nimic mai mult, răsună distinct şi, deodată, zgomotul lor liniştit îi dă lui Gérard conştiinţa că şi-a păstrat tot sângele rece. Atunci, ambalând motorul în gol, cu toată viteza pe care o permite regulatorul, coboară la o viteză inferioară. Nu-i momentul să greşeşti: e momentul ca, din mers, să găseşti acceleratorului regimul de motor care corespunde vitezei. Sub acest regim, trebuie să laşi uşurel ambreiajul şi, pe urmă, acceleratorul. Cadranul arată încă douăzeci; fără îndoială prea mult; şi aripile din faţă înghit deja primul şanţ al terenului tare.

O serie de salturi dese zguduie partea din faţă, gata s-o sfărâme. Dacă, aşa ca adineauri, amortizoarele n-ar fi fost la locul lor... Dar lestul e bine făcut. Tremurul furios al roţilor din faţă nu se transmite în restul şasiului. Şi, în mâinile lui Gérard care e aproape sfârşit, un camion cuminte, docil, ascultător, începe să urce drumul, înghiţind — ca acum un ceas — fiecare ridicătură în mersul lui încet, foarte încet, ca al unui melc de casă.

În spate, presiunea a scăzut progresiv de la punctul maxim. Frica, de asemenea şi-a desfăcut menghinea.

Acum se cere neapărat o ţigară. Coborâră iar şi tot tăcuţi. Becurile roşii pătau cu lumina lor nişte figuri lipsite de expresie. Păreau murdari.

— Drace! Parcă suntem plini de bale...

Mihalescu suspină şi nu răspunse.

— Haide, bătrâne. Îi dăm drumul.

— Nu!... Nu!...

Un ţipăt neomenesc. Un ţipăt de om care moare cu maţele scoase. Un ţipăt de femeie cu bazinul prea îngust atunci când plodul iese din ea.

Sturmer îl înşfăcă de cămaşă şi-l scutură, ca pe o zdreanţă, în mâinile lui de ucigaş. Degetul rănit îl durea din nou. Mormăi înfundat şi strânse mai tare. Ţesătura cedă, se sfâşie cu părere de rău, parcă:

— Ţi-am spus: îi dăm drumul. Mă înţelegi, muiere?

— Nu, Gérard, nu...

Vocea lui Johnny era subţire, ridicolă. O voce de băieţaş care se roagă să nu fie bătut. Sturmer era palid şi tremura puţin. De furie, de oboseală, de frica dinainte şi de cea care va veni.

— Ascultă, ascultă-mă, cur plin de c..., ascultă ce-ţi spun: dacă continui cu fiţele, îţi dau una-n cap, te iau pe umăr, te caţăr pe cisternă şi te leg de ea. Cum sunt obosit, e sigur că vom sări amândoi în aer. Ţi-e frică, ai? Ţi-e frică, nătărăule. Şi mie, târâtură. Dar chiar în halul ăsta, e oprit de lege.

*

În marş-arier, s-au întors din nou la punctul de plecare. Johnny îşi mişca lanterna ca o cădelniţă în urma unui sicriu, în aşa hal încât Gérard nu-şi putu ţine râsul, şi începu să fluiere primele trei măsuri ale marşului funebru. De acord că era o glumă de prost gust.

Din trei învârtituri de cleşte au scos limitatorul: o bucată îngustă de cositor, pe care Sturmer a aruncat-o la pământ cu un gest de furie. Strălucitoare, scăldată în dubla lumină a lunii şi a farurilor, părea un şarpe tânăr, rău şi neputincios.

— Aşa, spuse Gérard. Îţi repet topografia: când vom fi bine instalaţi pe tabla ondulată, îţi voi trece ciotul de lemn, până la intrarea în Los Totumos. Vom profita de fâşiile de ciment de la intrare, ca să revenim la o viteză redusă. Până acolo n-ai absolut nici un motiv de teamă: nu există nici şanţuri, nici garduri, nici gropi, nici altceva, dar cu condiţia să nu cobori sub optzeci:

— Şi dacă motorul slăbeşte?

— N-are de ce; dar dacă se întâmplă, vom sări în aer, şi-atunci am dat-o dracului, n-am făcut nici o brânză. Altceva: ţi-am spus de pe acuma toate astea ca să nu ceri timp de gândire, să scrii mă-ti, sau să-ţi consulţi avocatul tocmai în clipa când trebuie să treci la volan. Dacă vei face asta...

Limitatorul odată îndepărtat, nu mai exista nici o dificultate. Urcând treptat din viteză în viteză, camionul abordă drumul tare fără nici un salt, pe urmă îşi luă zborul pe suprafaţa ondulată ca şi când ar fi patinat pe gheaţă. Copleşit de această victorie, mai mult decât fusese înainte de insucces, Gérard simţea cum greutatea oboselii îi apasă umerii şi braţele. Pleoapele îi ardeau mai tare ca oricând. Vântul stârnit de viteză şuiera în portiere şi i se năpustea în obraz prin ferestre. Dar nu era de ajuns. De două

ori îşi strânse cu putere ochii şi-i deschise cu iuţeală, brutal. Somnul se cuibărise în ei ca o pulbere fină. Simţea nevoia să doarmă.

— Johnny? Ei, Johnny!...

— Ce-i?

— Treci.

Natural că Johnny nu se simţea entuziasmat.

— Cum o să facem?

— Treci piciorul pe deasupra pârghiilor şi apeşi acceleratorul cu vârful tălpii, în timp ce eu îl lipesc de duşumea cu tocul. L-ai prins?

— Da... Aşteaptă, nu-i bine fixat... Aşa, gata. Şi acum?

— Ridică-te cât poţi mai mult şi vino-n locul meu fără să te aşezi. Nu-ţi bate capul cu direcţia, că o ţin eu. O vei lua când vei fi instalat. De altfel nu-i periculos, drumul e drept.

Învăluindu-i, noaptea alerga în întâmpinarea camionului. Mai departe, dimpotrivă părea că-l urmăreşte. Sforăitul motorului în plin regim, vântul, acul ceasului de pe tabloul de bord indica nouăzeci, imobil...

— Hai, dă-i drumul! Şi nu uita că dacă slăbeşti acceleraţia, facem săritura.

Predarea funcţiunilor era terminată. Iată-l deodată pe Johnny Mihalescu lăsat să alerge în noapte, fără să ştie nici el prea bine după ce, după un cec, preţ al libertăţii lui, sau după propria lui moarte? Ca un câine cu o tinichea legată de coadă. Şi ce mai tinichea!

— O să meargă?

Românul dădu din cap. Fără îndoială că va merge. Dar ar putea tot atât de bine să se întrerupă, fără prevenire. Şi tot aşa, pe neaşteptate, ar putea să înceteze de a mai trăi. Asta-l supăra. Se simţea apăsat, iar fundul stomacului parcă ar fi vrut să-i iasă pe gură. Îşi luă în primire locul şi maşina. La drept vorbind, până acum fusese mai mult un călător. Camionul începea să devină al lui. Se legănă puţin din faţă spre spate, încercă diferite poziţii ale mâinilor pe cercul de lemn negru, pe urmă se îndreptă din umeri, ţinând strâns volanul de jos. Aşa era mult mai bine.

Fiecăruia îi venea rândul să fie servit.

— Ţigară, dragă!

Trase adânc trei fumuri şi o aruncă peste portieră; în noaptea asta, tutunul avea un gust amar, pe care nu-l cunoscuse încă. Şi, cu toate că n-avea altceva de făcut decât să ţină camionul pe linie, nu se putea fuma la o asemenea viteză!

Puţin mai târziu se întoarse spre Sturmer şi îşi drese glasul. Nu-i venea uşor s-o spună.

— Zi, aşa...

— Ce?

— Mulţumesc pentru adineauri.

— Ce?

— Că nu m-ai părăsit la marginea drumului, când te-am lăsat singur să iei virajele. Eşti un tip straşnic, Gérard.

— Aş!

— Ba da. Eşti un golan de treabă. Dar ia să vezi. De acum încolo te voi ajuta. Şi nu puţin.

— Bine, bine.

Şi în timp ce tovarăşul lui se ghemuia în colţul său ca să doarmă, românul începu să fredoneze un cântec din copilărie, pe care-l credea uitat de multă vreme:

„Din Ploieşti pâna la Giurgiu,
Am mers vreo doi ani,
Şi-am luat, mândruţă dragă,
Doisprezece bani...”

*

— Gérard!.... Ei!... Gérard!...

Johnny conduce de mai bine de o oră. Cu vreo doi kilometri în urmă, praful a început să se ridice înaintea camionului; e drept, nu prea mult şi foarte pe jos. Nu împiedică vizibilitatea dar înseamnă că este ceva în faţă. Ceva destul de greu şi care circulă cu viteză redusă: altfel, norul de praf s-ar fi ridicat mai sus.

— Gérard! Pentru numele lui Dumnezeu!

E încolţit bietul Johnny. Încolţit între viteza minimă sub care orice asperitate a drumului va zgudui camionul până-l va face să zboare în ţăndări, şi acest avânt, această viteză însăşi, care îl aruncă către un obstacol despre care nu ştie încă nimic, decât că e tot mai aproape: praful devine din ce în ce mai gros. Acum e asemeni unor nouraşi rotunzi, grăsulii, tiviţi, ca cei pe care stau îngeraşii în biserici.

— Gérard!

— Du-te dracului... răspunde Sturmer, care, în sfârşit se trezeşte şi adaugă repede: Ce e? Ce s-a întâmplat?

În faţă, peste lumina farurilor, nu se vede mare lucru. Luna, care până mai adineauri lumina din plin, a dispărut acum. Cu toate acestea, nu-i trebuie mult timp francezului ca să-şi dea seama că se petrece ceva. A remarcat de îndată valurile de praf. Apoi puţin mai înainte, spre orizont, a văzut şi acea neclară licărire roşie. Se freacă la ochi. Nu încape îndoială.

— Luigi e în faţă. Şi merge la pas, dacă nu cumva a oprit.

Ochii lui Johnny rămân pironiţi. Caută să pătrundă cu privirea peretele nopţii ca să vadă prin el pe celălalt, mai compact, mai tare, de care se va sfărâma. Fără să vrea, slăbeşte acceleratorul; viteza scade în chip periculos; e tocmai ceea ce nu trebuia să facă. Gérard îi striveşte piciorul de podea.

— Ridică-te de-aici!

Johnny îşi cedează locul cu mai multă grabă decât l-a luat în primire.

Într-o clipă, Gérard se strecoară pe sub el şi-i ia locul.

— S-a făcut, poţi să-i dai drumul.

Buimăcit, francezul îşi scoate capul afară în bătaia vântului care, la această viteză, e aproape rece. Si acu, marea ghicitoare. Ca într-un joc de copii: dacă nu ghiceşti, iei o palmă. Şi ce palmă!

Noaptea e înşelătoare şi trădătoare. Se pare că lumina se apropie; dar încearcă numai să apreciezi distanţa, cu o asemenea iluminaţie şi în câmp deschis, pe deasupra. Adevărat că podişul ăsta e monoton, teribil de monoton; şi chiar...

— Tu ştii precis unde ne aflăm noi acum?

— Am trecut de pompa 7, acum vreo cinci minute.

Adevărat, mai sunt şi pompele. Pe jumătate adăposturi, pe jumătate semafoare, ele străjuiesc traseul conductei — în care menţin o presiune constantă — de la ultima schelă şi până la stăvilarul din Las Piedras.

Optzeci. Trebuie să ţii la optzeci. Asta e totul... Până în momentul când întâlneşti obstacolul. Atunci se va găsi o soluţie.

Să ţii la optzeci şi totuşi să deschizi ochii: nu cumva să rişti să treci mai departe peste o porţiune de drum destul de netedă, tocmai bună ca să poţi opri.

Din nenorocire, drumul s-a îngustat şi două camioane nu mai pot trece alături, astfel încât unul s-o ia înainte fără să se atingă de celălalt. În sfârşit...

Încă două minute. Licărirea începe să se precizeze în faţa ochilor holbaţi ai celor doi. Johnny îşi striveşte obrazul de parbriz. Gérard îşi ţine capul afară. Amândoi scrutează noaptea, încearcă

să pătrundă secretul — secretele în cazul ăsta sunt mai multe... Deodată, românul urlă:

— S-au stins farurile.

— Nu rage aşa, eu le-am stins. Fără ele se vede mai departe.

E adevărat. Noaptea tropicală nu e niciodată pe deplin întunecoasă, din cauza puzderiei de stele. Gérard a reperat linia generală a drumului; nu e mare lucru, fiind absolut dreaptă. Şi-a închis ochii trei secunde, iar când i-a redeschis, peretele de care mai înainte se frângea lumina farurilor dispăruse. În locul ei, o ceaţă cenuşie, difuză şi transparentă se întinde până la orizont. Se poate vedea prin ea, ca prin nişte ochelari puţin prea fumurii. Şi primul lucru care te izbeşte este o coroană de becuri roşii care se mişcă la doi metri deasupra pământului, la capătul şesului. Gérard aprinde din nou farurile.

— Avem vreme. Încă vreo cinci minute înainte de a da peste ei. Nici o ieşire, de altfel. Încă o jumătate de oră şi ar fi intrat în Los Totumos înaintea noastră.

— Ce-ai de gând să faci?

— Încerc să-i întrec. La viteza cu care merg, ei pot opri. Şi s-o ia pe margine. Să ne lase nouă drumul.

— Ar trebui să oprească aproape complet.

— Să sperăm c-o vor face...

Claxonul intră în joc. Un muget de panică amestecat cu cel al vântului. Pe rând, cele opt pistoane ale motorului aspiră aerul în tuburile sirenei stridente. Ţipetele maşinii, la început nearticulate, aproape nişte urlete, nu întârzie să devină organizate. Un sunet scurt, un sunet lung, un sunet scurt, convenţia de totdeauna între camioanele acestor drumuri şi care înseamnă;

— *Cuidado! Cuidado!* Atenţie... Atenţie!... Lasă-mi mie drumul... Lasă-mi mie drumul... Sosesc ... Sosesc...

Încă un sunet drăcesc, nearticulat. Chiar dacă nu înţelege mesajul, să fie măcar prevenit. Urlaţi, claxoane, urlaţi cu putere, înfricoşaţi-l dacă nu vă puteţi face înţelese, urlaţi!... Adevărate urlete de sirenă, răguşite, prelungi, asurzitoare...

— Ascultă puţin, opreşte trompeta, spune Johnny.

Nu numai ochii, dar şi urechile încearcă să prindă ceva. Vacarmul vântului le supără; în cele din urmă li se pare că aud izbitura fiecărei particule de nisip smulsă de roate şi proiectată dedesubtul aripilor.

Acum, înaintea lor, la numai cinci sute de metri, poate şi mai puţin, ghirlanda de becuri se conturează limpede pe cer: sunt

atât de aproape! Încă nu se aude nici un răspuns. Drumul se îngustează şi mai mult. Numai asta mai lipsea!

Gérard claxonează din nou. Un sunet scurt, un sunet lung. O ia de la capăt.

— Ascultă, spune Johnny punându-i mâna pe braţ.

În clipa asta Johnny e aproape normal. Este prea ocupat ca să-i fie frică. N-are vreme, uită să-i fie frică.

— Ascultă... S-ar zice...

Într-adevăr. E un fel de scheunat infantil, tremurător, bolborosit şi totuşi răguşit. Cu toate acestea, ritmat într-o cadenţă sacadată. E un mesaj: răspunde. Dar de ce nu se dă la o parte? Ar face mai bine. Nu-i mai despart decât două sute de metri care la viteza aceasta vor fi repede înghiţiţi...

— Ce spune? întreabă românul care a înţeles că-i vorba de Morse, pe care însă nu-l cunoaşte.

E... S... P... E... R... A... *Espera*, aşteptaţi...

— Zice că ne-am dus pe copcă. Sări, sau fă-ţi rugăciunea.

Johnny nu răspunde, dar nici nu sare. Buzele lui se mişcă în tăcere, pe urmă îşi prinde faţa în mâini, linţoiu mai alb ca zăpada, întins pe obrazu-i deja mort. Lumina roşie se reflectă acum pe parbriz. E-o chestiune de secunde. Gérard îşi înghite saliva de mai multe ori. Johnny aruncă o ultimă privire şi cască gura, hotărât să moară strigând.

Claxonul urlă, Sturmer se agaţă de el, ca de un colac de salvare. Şi pe urmă, asta-i ţine tovărăşie. Ar vrea să închidă ochii, dar nu izbuteşte. Face parte din acel soi de indivizi care nu acceptă nimic; pe care trebuie să-i dobori ca să-i poţi urca pe eşafod, care, pe patul de moarte, se tocmesc cu funcţionarul de la pompe funebre asupra preţului propriei lor înmormântări. Camionul lui Luigi nu mai este decât la treizeci de metri.

Tocmai în momentul când totul se sfârşise, când nu mai rămăsese de trăit decât o secundă sau două, un nor de nisip se ridică de sub roţile maşinii din faţă şi-l orbeşte pe Sturmer la volan. Fie ce-o fi, francezul slăbeşte acceleratorul, apucă uşor frâna de mână la al treilea dinte, pipăie cu vârful tălpii frâna de picior. În vârtejul de praf care se ridica până la cer ca o perdea, s-ar spune că luminile roşii care până mai adineauri cădeau pe parbriz... Da... S-ar spune că nu se mai apropie. Dacă împrăştie o asemenea mizerie de praf, înseamnă că Luigi accelerează. Evident. De altfel, acum, se îndepărtează.

Pulberea de nisip îi îneacă. Tuşesc. Johnny încearcă să coboare parbrizul, dar şurubul e înţepenit, îi dă de furcă; până o să izbutească, or se vor opri, or vor fi pulverizaţi.

Acum, sub cauciucuri, terenul e neted şi catifelat. Mergi ca pe smântână, deşi viteza este din ce în ce mai redusă. De data asta nu se va întâmpla însă nimic, doar dacă nu iese în cale vreun obstacol, ivit din noapte sau din norul de praf.

Drumul e din ce în ce mai neted. Apoi natura solului se schimbă din nou, drumul se face mai compact, mai tare. Altceva ia locul nisipului catifelat. Între două rotocoale de praf, lui Gérard i se pare că vede culoarea cimentului. Sigur că da... Asta e... Deci nu se află în mijlocul câmpiei, cum credeau: norul de nisip încetează brusc, dezvăluind două benzi albe, care se desfăşoară pe pământ ca două preşuri de lână. În fund, la capătul luminii farurilor, camionul lui Luigi pătrunde între două cocioabe de pământ.

Deci, Johnny l-a informat greşit. Nu este în stare să dea nici măcar o informaţie exactă. Nici măcar...

— Nu trecusem de pompa şapte când m-ai trezit ca să te înlocuiesc. Era şase.

Celălalt se bosumflă. Lui Sturmer nu-i plac imputările tardive. Ţi-am mai spus-o şi altădată şi tu nu faci decât din astea. De ce le faci, Dumnezeule?

Coborând toate vitezele, intrară în sat cu întâia. Uliţele sunt pustii: ici, colo, câte o uşă întredeschisă, prin care se zăreşte o întreagă familie prosternată, bătrâni în genunchi îngăimând rugăciuni cu mâinile aduse la gură. Evident că ştiu despre ce este vorba. Şi totuşi, n-au nici telegraf, nici telefon... Dar, o dată trecut tropicul de nord, în toate ţările lumii, ştirile circulă pe căi ciudate, cu o repeziciune al cărui secret europenii încă nu l-au pătruns.

Cele două camioane merg la o distanţă de câțiva metri. Ajungând în piaţa mare, un braţ se agită la portiera celui din faţă, detaşîndu-se limpede în lumina roşie. E Luigi sau Bimba, care face semn că va opri. Sturmer îşi trage camionul pe dreapta, în timp ce celălalt îl va opri chiar în piaţă.

*

— Hola, Bimba! Hola, Luigi!

— Ce v-a apucat? întrebă italianul. N-aţi văzut batista pe care am legat-o la pompa şase ca să ştiţi că trebuie să încetiniţi? Nici o scofală că sunteţi doi...

— Nu eram doi. Johnny conducea. Eu dormeam.

— Cum?

Bimba nu-şi venea în fire.

— Am fost „dinamitero” în timpul războiului şi am luat parte la asediul Madridului, spune el. Ne suiam pe tancurile fasciste şi aruncam o grenadă pe gaură ca să curăţăm echipajul; hoinăream sub focul ălorlalţi cu pachetele de dinamită agăţate de jur împrejurul centironului şi cu o ţigară-n cioc cu care să aprindem fitilul în clipa când le lansam. Nu mai vorbesc de bidoanele cu benzină, nu-s chiar atât de primejdioase. Spre sfârşit, umpleam sticle de coniac cu ciorba asta de moarte pe care o târâm acum după noi şi, când le trimiteam să zboare, în jurul nostru ploua cu bucăţele de tanc. Vreau să spun că mă pricep puţin la aruncările în aer. Dar să dormi în camionul ăsta, în timpul mersului... *Maricon Dios!* Nu mi-ar fi trecut prin cap una ca asta. *Conyo!*

— Şi tu, românule, n-ai văzut batista?

— Şi cum aş fi putut să ghicesc că asta înseamnă să încetinesc?

— Pentru toţi şoferii de aici, albul, întâlnit pe drum, înseamnă pericol. Întotdeauna ai la tine o batistă, o cămaşă, un petec de ziar să-l laşi în urma ta ca să-ţi previi tovarăşii, explică Bimba...

— Nu ştiam. N-am condus niciodată decât în Europa. Dar ce vi s-a întâmplat?

Ceea ce silise echipa Luigi-Bimba să încetinească fusese un gunoi în benzină care, la un moment dat a provocat rateuri. Pe urmă, motorul începând să se încălzească, au fost nevoiţi să renunţe de a intra dintr-o dată în Los Totumos. După ce depăşiră pompa şase, tocmai când căutau o porţiune de teren potrivită, zăriră, pe dreapta, intrarea unui şantier de reparaţii. În locul acela, cu opt zile mai înainte, conducta ameninţa să se dezlipească. *Crude* trimise mai multe camioane cu ţevi pentru înlocuirea unei porţiuni de trei sute de metri; şi, ca să uşureze manevrele, fusese curăţat cu buldozerul un teren mare, legat de drumul principal printr-un drum larg, cu dublu trafic.

Cu optzeci pe oră, Luigi îndreptă camionul pe această cale de garaj, unde reuşi să-l oprească. În timp ce el repara mica avarie, Bimba se dusese să agaţe de pompă semnalul primejdiei. Pentru mai multă siguranţă, mai agăţă un altul pe un stâlp de la

intrarea şantierului. Căci, ieşind de acolo în marş-arier ştia că vor bloca complet drumul, fără să-şi poată relua viteza: trebuia deci ca şi ceilalţi să profite de acelaşi şantier ca să încetinească.

— În sfârşit, m-am uşurat de două batiste, încheie spaniolul. Ce-ar fi să îmbucăm ceva aici?

Abia se aşezară la o masă din han, în faţa unei sticle cu *chicha*[1] de porumb, având drept mâncare boabe de porumb copt, pâine tare şi arsă de porumb, păsat de porumb şi câte o fărâmiţă de carne *guisada*[2] uscată — un adevărat ospăţ — când un bătrân apăru în cadrul uşii. Atât el cât şi vocea lui tremurau:

— Plecaţi de aici! Duceţi la dracu pulberea voastră infernală. Eu sunt primarul şi nimeni de aici nu vrea să-şi vadă satul distrus ca să salveze petrolul yankeilor.

— Dar n-o să sară nimic în aer, bătrâne. Ia cu noi un pahar de *chicha*. Vom pleca îndată.

Bătrânul rămase în picioare, înţepenit, cu ochii nemişcaţi. Era foarte mâniat şi-i era frică. Continua să bombăne:

— Plecaţi de-aici! Plecaţi d-aici!

— Aşază-te şi bea cu noi, repetă Bimba. Noi nu suntem americani. Eu sunt spaniol, el este italian, el francez, el român, tu eşti din ţara asta, şi toţi câți mai suntem ne c... pe *gringos*. Nu-i aşa?

— Dar ce v-au făcut americanii? întrebă Johnny.

— Prea multe, spuse bătrânul. Vin aici, cumpără petrolul, îl plătesc guvernului; guvernul o întinde cu banii, nu mai are nevoie de noi, iar noi rămânem şi mai nenorociţi şi mai săraci ca înainte. Gringoşii ne dau picioare în spate şi ne pun să construim drumuri pe care merg camioanele lor; când trecem şi noi cu căruţa trasă de măgari, ne pun să plătim amendă. Deschid şcoli ca să-i înveţe pe copiii noştri să citească jurnalele lor, să li se supună lor, să voteze cu ei şi să muncească pentru ei. Aduc bani ca să se culce cu femeile noastre şi după asta ele nu mai ştiu să facă dragoste; de altfel, cheltuiesc tot ce primesc de la ei ca să-şi cumpere rochii şi genţi din material plastic... Îi urâm pe yankei.

— Dar ei construiesc spitale, vă îngrijesc! Eraţi roşi de sifilis şi de paludism când au venit ei...

— Malaria, nu zic ba; dar cu sifilisul eram într-atât de obişnuiţi, încât nici nu-l băgam în seamă. Astăzi, cu înţepăturile

[1] Rachiu. (n. trad.).
[2] Carne marinată. (în trad.)

lor, suntem de patru ori mai bolnavi ca înainte. Şi dac-ar fi numai asta!

Coborî glasul şi luă un aer confidenţial. Bimba îi mai turnă un pahar de *chicha*. Era al treilea dar probabil că bătrânul era saturat din naştere, fiindcă nu părea să simtă mare lucru.

— Ei ne iau până şi sângele, şopti primarul.

— Cum aşa?

— Ia gândiţi-vă, cu toate războaiele pe care le fac, nu li se pare niciodată destul. Atunci, cum Guatemala trăieşte în pace de o sută cincizeci de ani, de câte ori unul dintr-ai noştri intră în spital, ei îi iau jumătate din sânge.

Se uită drept în ochii lui Bimba, dădu din cap şi adăugă:

— Chiar aşa. Dacă omul moare, atâta pagubă!

Masa era pe sfârşite. Cei patru se ridicară. Se simţeau mai bine, sătui şi mai liniştiţi. Ordinea de plecare rămânea aceeaşi: echipa Luigi-Bimba va pleca prima, iar după un interval de o oră vor urma Sturmer şi Mihalescu.

— Nu cumva vreţi să cutreieraţi toată ţara? spuse cu glas tremurat primarul, care-i petrecuse până în piaţă. Nu cumva vreţi totuşi să cutreieraţi toată ţara cu iarba asta a dracului? Veşnic e aceeaşi poveste: străinii găsesc în ei destulă nebunie ca să accepte să moară pentru bani; şi până la rumă noi suntem cei care murim fără să ne atingem de vreun ban.

Preotul se apropie şi i se alătură:

— N-aveţi dreptul să faceţi asta. Cătunul acesta are şapte şute de locuitori. Femei, bătrâni, copii nevinovaţi. Pe sufletul vostru nemuritor, vă conjur...

— Drace, imbecilul ăsta o să ne poarte ghinion. Doar n-am sărit în aer, nu? Şi nici nu-i sigur că se va întâmpla. Haide, nu ne mai bate capul, părinte, trebuie să plecăm.

—Dar n-aveţi dreptul... Vi s-a amenajat o trecere cu ocol. Mă voi plânge Companiei!

— Ştiţi prea bine! Dacă vom sări nu va mai exista nimeni nici ca să se plângă nici ca să primească ocările, şi dacă totul decurge normal poţi să faci ce vrei cu plângerea dumitale, ei tot nu vor face caz de ea.

Luigi era italian. Conflictul cu un preot îl făcea să se simtă prost. Interveni:

— Şi în ce stare se află drumul cu ocol?

— Perfect, domnule, perfect, îl asigură preotul. Au trecut ieri cu buldozerul; este mai bun decât strada principală, mult mai bun.

— Haideţi să-l vedem. Dacă este într-adevăr bun, ce ne costă? Poate ne va fi mai uşor să luăm viteză la ieşire.

Într-adevăr, la douăzeci de metri de primele case, se deschidea o şosea foarte dreaptă şi foarte netedă. În depărtarea relativă a nopţii se vedea o mare curbă înconjurând aşezările. O săgeată roşie, imperativă — pe care la intrarea plină de peripeţii în Los Totumos, Gérard n-o văzuse din cauza prafului ridicat de camionul din faţă — îi marca începutul. Nu exista nici o indicaţie limitativă a vitezei.

— Când a trecut buldozerul? întrebă din nou Luigi, pentru mai multă siguranţă.

— Ieri dimineaţa; şi au lucrat toată ziua, fără oprire răspunse preotul. Inginerul de la transporturile Companiei voastre l-a trimis de la sonda 5 şi astfel am aflat şi noi că veţi trece pe aici.

Oamenii chibzuiau. N-ar fi însemnat decât un înconjur de vreo cinci sau şase kilometri, şi, pe cât se pare, ca-n palmă. Pe de altă parte, o pistă ideală pentru a-ţi lua zborul spre tabla ondulată.

Preotul insistă. De când începuse discuţia despre drumul ocolit, primarul dispăruse. Fără îndoială că se bizuia pe elocvenţa celuilalt. La urma urmelor, doar e meseria preotului să ţină discursuri.

Bătrânul ăsta în sutană avea o figură blândă. Mai cu seamă ochii, duioşi şi trişti. Şi ceea ce spunea...

— Eu sunt un om bătrân. Nu mi-e frică. Dar aceşti bieţi oameni, casele lor, copiii lor... Am vegheat toată noaptea ca să mă rog să nu li se întâmple nimic. Cruţaţi-i. Dumneavoastră sunteţi bărbaţi, vârându-vă în treaba asta ştiţi ce faceţi. Ei nu sunt cu nimic vinovaţi... Luaţi-o pe aici. Eu mă voi duce din nou să mă rog; de data asta, pentru dumneavoastră.

— Schimbă placa, spuse Bimba. Eu, în timpul războiului am găurit o mulţime de preoţi. N-am nici o încredere în ei.

— *Porca Madonna*, taci o dată, *farabutto*! îl certă Luigi cel pios. De acord, părinte, vom lua-o pe aici.

Nimeni nu-l însărcinase să vorbească în numele tuturor. Dar, la urma urmelor, şi el îşi risca pielea. Acest lucru îi dădea drepturi. Aşa că nimeni nu protestă.

— Îţi mulţumesc, fiule, îţi mulţumesc pentru oile mele, spuse bătrânul. Dumnezeu te va răsplăti. O să vă binecuvântez la plecare; şi tot timpul am să mă rog pentru voi. Veţi vedea, chiar dacă nu credeţi, o să vă aducă noroc.

*

Unul după altul, cei doi monştri au mers îndărăt până la intrarea drumului ocolit. Niciodată camioanele n-au părut atât de mari: fără îndoială că din cauza nopţii care cădea pe ghirlandele roşii şi a umbrelor cu reflexe roşiatice. Sunt enorme. Şi salturile lor, lente şi prudente, când vor să intre pe linia drumului, evocă manualele de istorie naturală cu imagini şi animale preistorice, prea mari pentru propria lor forţă.

Luigi e în frunte. Trimite tovarăşilor un semn de la revedere, face motorul să sforăie în gol prin două mişcări ale acceleratorului, pe urmă încetineşte ca să intre în viteza întâia. Cu toată talpa pe ambreiaj, se apleacă cu capul afară din cabină:

— Adios, Padre. Şi binecuvântează-ne că avem nevoie.

Preotul se dă înapoi câțiva paşi: deodată pare foarte înalt. Îşi ridică braţele spre cer. Lumina ghirlandelor îi creează un fel de patrafir purpuriu.

— *Benedicat vos omnipotens Deus.*[1]

Coboară mâna dreaptă într-un semn al crucii nemăsurat de mare.

— *Pater et Filius...*[2]

Degeaba se prefac, ascultă cu toţii. Sunt chiar emoţionaţi: în afară de Bimba, care înjură cu jumătate de glas despre tot ce ştie mai insultător pe socoteala lui Dumnezeu.

— *Et spiritus sanctus...*[3]

— *Amen*, răspunde Luigi pe când ambreiază. Sub lumina farurilor, pământul alb al drumului parcă străluceşte. Masa de umbră a camionului porneşte în noapte.

— Ar trebui să bagi camionul pe drumul ocolit, spune Gérard românului. Îl laşi acolo şi te înapoiezi ca să ciupim niţică odihnă suplimentară. Chiar putem dormi puţin. O să ne trezească preotul peste un ceas.

— Tu nu te gândeşti decât să sforăi, protestează Johnny aşezându-se la volan.

Sturmer rămâne singur cu bătrânul.

— Nu plecaţi deci imediat? întrebă acesta.

— Nu. Din motive de securitate, lăsăm o oră între cele două camioane.

---

[1] Dumnezeu cel atotputernic să vă binecuvânteze. (n. trad.).

[2] Tatăl şi Fiul. (n. trad.).

[3] Şi Sfântul Duh. (n. trad.).

— Dar...

Ar vrea să spună ceva, dar se opreşte. Are un aer ciudat de contrariat. Gérard nu băgă nimic de seamă.

Îndemnat de cine ştie ce dorinţă de perfecţiune, românul se străduieşte să aşeze camionul într-un punct precis al drumului, ca să atingă cu partea din spate săgeata indicatoare. Degeaba a fost încărcat uşor camionul, tot nu-l poţi mişca ca pe o felie de şuncă. Lui Johnny îi e cald de-a binelea.

Dar ce se întâmplă oare? S-ar spune că Luigi se întoarce. Fără îndoială, el este. Cocoţat în picioare pe scara camionului, un indian ţine în mână un fel de placardă de lemn, o inscripţie albă cu litere negre. Înainte chiar de a opri Bimba sare jos. E palid de mânie.

— Unde-i popa ăla? Unde-i curva aia de popă, Dumnezeul mamei lui?

— Ce este? Ce ţi-a făcut?

— Priveşte!

Înfige sub nasul lui Gérard inscripţia pe care a smuls-o din mâna indianului.

— „Atenţie! Viteză extrem de redusă! Terenul în stare proastă. Pericol. Atenţie! Atenţie!”

— Iată ce mi-a făcut, nemernicul. Şi-a dat seama că dacă vom citi asta, vom trece prin parohia lui de c... şi s-a temut pentru scumpa lui vieţişoară, pentru casa lui şi pentru toţi scrofuloşii ăştia de pe urma cărora trăieşte. Unde s-a băgat, putoarea dracului, ca să mai omor unul înainte de-a crăpa...

*

Câțiva oameni din sat se apropiaseră. Printre ei se afla şi primarul care nu părea mai tulburat decât înainte. E-adevărat că tremura aşa mai demult. Gérard îl prinde de-o aripă.

— Dar şi tu ne-ai implorat să nu trecem prin satul tău de hoituri...

Faţa bătrânului deveni tristă.

— Eu voiam să vă spun să renunţaţi, asta-i totul, însă nu voiam să vă împing pe-acolo.

— Totuşi aţi ridicat placarda, ai!

— Nu, nu noi. Părintele.

— Şi tu, lichea bătrână!

Gérard îl zgâlţâie pe bătrân cu furie, din ochii lui ţâşnesc scântei. Dar celălalt nu-şi pierde cumpătul şi-l priveşte drept în

faţă. Oamenii din sat vin mai aproape. Ar vrea să ia apărarea şefului lor, dar nu îndrăznesc. Cu toate acestea un tânăr îi confirmă acuzaţiile.

— Părintele a făcut totul. Mai era încă o inscripţie bătută în cuie sub săgeată. Priviţi, găurile se mai văd încă. A smuls-o.

Ceilalţi aprobară.

— Da, părintele a ridicat-o. A spus că dacă o s-o citiţi, o să treceţi prin sat...

— Noi voiam să plecăm în noaptea asta cu toţii şi să dormim afară din sat, spuse un altul. Dar părintele ne-a interzis: biserica şi casa lui se află chiar la marginea străzii celei mari. Nu voia să rişte să piardă totul.

— Şi ne-a mai ameninţat că dacă vreunul din noi o să vă spună ceva, va face rugăciuni ca să-i piară vitele şi să-i moară copiii.

— „Lăsaţi pe mine. Îmi iau răspunderea, îi voi convinge, îi voi preveni şi de pericolele drumului cel nou”.

— „Lăsaţi pe mine” sunt cuvintele lui.

— Şi unde-i acum?

Tac toţi, ca pironiţi.

— A plecat. Nu vă pierdeţi timpul să-l căutaţi.

Acum că ştiţi totul, şi că noi ne-am părăsit casele, puteţi trece prin sat. Ne vom întoarce să ne culcăm după ce vă veţi îndepărta.

Însă ei nu se mulţumesc numai cu asta: mai cu seamă spaniolul.

— Veniţi după mine, le spune tovarăşilor săi. O să-l găsim noi...

— Rămân la camioane, răspunde Luigi. Nu le putem lăsa aşa.

Ceilalţi pornesc în urma lui Bimba.

*

N-au avut mult de căutat. Bineînţeles că preotul se refugiase în biserică. Acolo au dat de el, pitulat în umbra unui stâlp.

— Ieşi de acolo, îi spuse Gérard.

Dar spaniolul se împotrivi.

— Nu. Aici. În vizuina lui. În cuibul lui de hoţi. În casa stăpânului său. Nu-ţi pierde firea, târâtură! Poate că putoarea aialaltă va coborî de pe cruce ca să-ţi ia apărarea.

Preotul era mai mult mort decât viu. Dar nu făcu un gest să se apere, nu spuse nici un cuvânt. Lovindu-l cu piciorul în piept,

Bimba îl răsturnă peste cap. Apoi se aruncă asupra lui, îl întoarse cu faţa la pământ şi, apucându-l de urechi, începu să-i frece obrazul de pardoseala de ciment. Din toate puterile. Multă vreme.

— Opreşte, spune românul. Vei fi avansat în grad, pentru că l-ai omorât. Dar nu vei mai avea timp să-ţi încasezi răsplata.

Însă Bimba nu-i dădu drumul decât mult mai târziu. Bătrânul, care ţipase la început, acum abia mai răsufla.

Înainte de a părăsi biserica, spaniolul smulse crucifixul de pe altar şi cu ajutorul lui sparse uşa tabernacolului. Azvârli împărtăşania printre şirurile de scaune şi scuipă în potir.

— Îmi pare rău că nu-mi vine să mă c... bombăni el.

Când Luigi, pe care-l găsiră alături de camioane, află tot ce se petrecuse, oftă.

— Asta n-o să ne aducă noroc... murmură el.

*

Dacă Linda indiana ar şti că, pentru cel care a fost iubitul ei, stăpânul ei, faţă de care a fost totdeauna supusă şi chiar iubită cu nepăsare, dacă ar şti în ce măsură pentru bărbatul care, în noaptea asta îşi rostogoleşte bomba ca pe un butoi peste câmpuri, ea a încetat să mai existe, fără îndoială că n-ar mai îndrăzni să trăiască prin şi pentru el, nici să se mai gândească la el. Nici chiar, poate, să trăiască pur şi simplu; fără îndoială că s-ar hotărî să doarmă, să doarmă mereu, ca Frumoasa din Pădure, până la întoarcerea lui... dacă se va întoarce...

*

Există cineva care dă dovadă de mult mai mult bun simţ, de o adevărată inteligenţă, gândindu-se fără încetare la cei a căror moarte o pândeşte; acesta este Smerloff.

Linda a rămas ascultătoare chiar şi la distanţă. Îndată după plecarea lui Sturmer, l-a primit pe Bernardo în camera ei...

Aşa că, a rămas decepţionată şi împietrită când, a doua zi dimineaţă, băiatul a fost găsit rece, spânzurat în faţa uşii de la „Corsario”.

*

Au traversat satul la pas şi au pornit-o la drum cu umblet de melc, de broască ţestoasă mai degrabă, o broască ţestoasă prudentă, care ar privi de fiecare dată unde îşi aşază laba. Camionul lui Sturmer se opri, ca să-l lase pe celălalt să ia avans.

Cei doi oameni fumau în tăcere. Să fi trecut vreo jumătate de oră de când aşteptau. Tocmai în clipa când Gérard deschidea portiera ca să coboare, să meargă câțiva paşi, să-şi destindă puţin nervii, o lucire imensă în care zburau bucăţi de fier ilumină dintr-o dată o parte a orizontului, apoi întreaga noapte.

O lumină de necrezut, albă ca o flacără de magneziu, dezvăluie într-o secundă fiecare amănunt al fiecărui bulgăr de pământ, al fiecărui fir de iarbă, până unde vezi cu ochii. Un soare instantaneu, alb de tot, îngheaţă viaţa cu lumina lui rece. Abia stins, răsună tunetul: dezlănţuire de unde sonore care, negăsind în calea lor nici o cută de teren de care să se agaţe, par că se repercutează, îşi răspund una alteia, sec, fără oprire. Pe urmă suflul se izbeşte de camion — s-ar zice c-ar vrea să-l sfărâme — plezneşte obrazul celor doi oameni care au rămas afară, cerne tabla şi parbrizul cu grăunţele de nisip pe care le poartă cu el mai departe, înspre fundul orizontului, în care se scufundă. În urma lui, se aşterne masa inertă a tăcerii.

*

Johnny stă prăbuşit pe volan. Îşi ţine pleoapele strânse ca şi când ceva duşmănos ar încerca să pătrundă cu forţa pe sub ele. Tresare la zgomotul portierei când intră Sturmer şi murmură un lucru absurd:

— Nu mai face atâta zgomot.

De la sine, în craniul celor doi oameni se face un minut de tăcere. Nitroglicerina le-a omorât tovarăşii. Primii din care serie? Doi care au încetat să mai aştepte, să spere, să le fie frică. Pentru care cecul companiei *Crude* a încetat dintr-odată să mai fie o cvasi realitate, aproape pipăibilă. Care, dintr-un fulger, au părăsit jocul şi şansele lui. Întâmplarea aceasta va ferici pe unii din Las Piedras. Cui îi vine rândul? Lui Smerloff?

Numele străbate mintea lui Sturmer scris cu litere strălucitoare. Sigur că da, el este, individul care le-a sabotat camionul. Smerloff! Cum dracu nu s-au gândit mai devreme? Preotul l-a binecuvântat pe Luigi trimiţându-l la frigare, Smerloff le-a urat noroc când au trecut prin faţa lui „Corsario”. Acesta trebuie să fie un rit al trădării.

*

Au pornit-o la drum. Trei, patru kilometri fără nici un incident. Rămas la volan, Johnny conducea. Era lipsit de energie, îşi ridicase cu greutate picioarele de plumb ca să prindă pedalele. Farurile nu dezvăluiau nimic mai departe de două sute de metri. Şi unul şi altul, românul la volan, Sturmer fumând fără oprire, aprinzându-şi o ţigară de la alta, aşteptau momentul când se vor găsi nas în nas cu măcelul. Aerul li se părea greu; frica lor îşi schimbase obiectul; pentru moment — o! cu siguranţă nu pentru multă vreme — îi înspăimânta întâlnirea care trebuia să se producă. Băieţii aceştia care cu o oră înainte trăiau, care aveau un trup ca şi ei, o formă, o voce... Şi apoi, să nu mai rămână nimic, nici o mărturie. Nici urmă de cadavre. Asta e mai rău decât simpla moarte.

*

Pe porţiuni la început distanţate, drumul era scărmănat, zdrenţuit, brăzdat. În fâşia de lumină a farurilor se vedea bine că înainte totul merge din ce în ce mai rău. La început, era doar ceva mai rău decât porţiunile cele mai proaste de după urcuş. Dar nu întârzie să devină înspăimântător. Johnny era livid, îi pierise din nou toată încrederea pe care o regăsise în timpul haltei, în Los Totumos. Mâinile-i tremurau iarăşi; din nou se încurca în viteze, în pedale. Trecea, fără motiv, dintr-o stare de panică paralizantă la străduinţa de a o depăşi, dar asta nu dura nici măcar o clipă. Camionul înregistra aceste salturi de dispoziţie şi, o dată sau de două ori, s-au aflat foarte aproape de zdruncinătura definitivă.

— Opreşte-te o clipă, spuse Gérard. Nu merită să ne lansăm la întâmplare, riscând apoi să nu mai putem merge nici înainte nici înapoi. Vom porni pe jos să vedem despre ce este vorba.

*

Cu torţele în mână, cu toate luminile camionului aprinse la maximum, plus farul mobil — care străbate cel mai departe — porniră la drum cercetând terenul răscolit. Se formaseră trei zone. Cea peste care trecuseră, cu gropile dese dar nu adânci care fuseseră fără îndoială săpate de schije. O bucată de placă

cu numărul poliţiei înfiptă în pământ, purta ştampila companiei *Crude*: deci provenea din faţă, iar ei se aflau mult îndărătul craterului, al centrului, al locului exploziei.

Pe urmă erau vreo cincizeci de metri în care pământul părea ondulat în crestături largi. Privindu-le, simţeai că ele vin din adâncurile solului. Drumul era pârjolit; valuri succesive de suflu şi dogoare ridicaseră pietrişul în unde încremenite; pietre aruncate în baltă şi balta care rămâne cu gura căscată, rânjind în cercuri concentrice. Dacă cel puţin ceva s-ar mai fi mişcat, ar fi fost mai liniştitor decât acest cataclism încremenit.

Mai departe, în sfârşit, groapa de întuneric. Aici a fost. Nu prea adâncă, de altfel; ceva mai mult de un metru. Explozia a fost probabil atât de brutală, încât nici n-a avut vreme să sape: ceea ce fusese Juan Bimba, Luigi şi împreună cu ei, un camion de şase tone, fusese împrăştiat de jur împrejur, străbătând aerul, cerul şi noaptea.

Fundul craterului, ca şi pantele care se surpau sub piciorul lui Sturmer, era din pământ moale. Românul rămăsese sus, pe marginea gropii. Părea că se teme de vreo capcană. Scotocea cu torţa fiecare cută a terenului. Doar o piatră plată pe care se întindea o mare pată de sânge, amintea prezenţa omului.

— Ei bine!... spune Gérard cu un suspin.

Trecuse timpul discursului funebru. Acum trebuia să treacă. Se întoarse lângă Johnny.

— Nu pot. E inuman. Nu pot, murmură românul cu glas reţinut.

„...Rezistă tentaţiei şi oboselii, Gérard, frate, şi nu-l omorî. Încarcă pe umărul tău povara neomenească a slăbiciunii omeneşti, cârpeşte-i nişte palme, apucă-l de guler şi scutură-l până-i ies maţele, rabdă — într-un cuvânt. Nu-i altceva de făcut.”

Răbdarea e virtutea celor tari. La punctul unde se aflau trebuia să ia totul de la început, să cântărească frica şi sentimentul de onoare, să-l convingă adică să accepte regula jocului, care, în împrejurarea de faţă era să mori pentru bani. Sau, cel puţin, foarte probabil: sunt unii care scapă, uneori.

— Ţi-am mai spus-o şi adineauri, Johnny, şi nu-mi face plăcere să ţi-o repet: nu există a putea sau nu, nu există inuman, mergi sau te ia dracu.

— Cu atât mai rău. Renunţ. Caută-ţi un altul.

— Nu-i vreme pentru asta acum. Un camion în aer şi cealaltă echipă imobilizată de frică, tu crezi că ăia de la *Crude* sunt căzuţi în cap?

— Şi ce vor face? Or să ne ia caii de la bicicletă!

— Or să ne dea la o parte şi or să aducă specialişti de-ai lor. Vor avea cu ei aceleaşi încurcături ca şi cu noi, dar asta n-o să ne dea pitacii înapoi.

— Presupunând că mă ţin orbeşte după judecata ta, ne vom petrece restul nopţii dând târcoale gropii ăştia. O oră după răsăritul soarelui începe căldura cea mare, „maho”-ul care toată ziua va bate în acoperiş. Mizeria asta de supă dă în foc la o temperatură ridicol de scăzută...

— N-o să prindem rădăcini aici, ca să vedem cum se sare în aer, dacă-i vorba de asta. Vom merge să moţăim mai departe.

— Cum aşa? În câmp gol? Fără un copac de care să agăţi hamacurile? Pe cuvântul meu, eşti nebun! Şi şerpii?

— Rahat! Şi febra galbenă! Şi beriberi, şi artrita femeilor însărcinate, şi gudu-gudu... Îţi baţi joc de mine? Spune, Johnny, îţi baţi joc de mine? Dar spune o dată, lichea ordinară! Spune-mi că-ţi crăp capul! Spui o dată, drace?

E rândul lui să aibă o criză de nervi. Cel puţin aceasta era din mânie, era mai puţin dezgustătoare. I se făcuseră prea multe lui Gérard, prea multe pentru un singur om, într-o singură noapte. Cu mişcări largi, începu să-l pălmuiască pe Johnny, din toată inima. Lămpile zăceau pe jos, noaptea se umplu de un zgomot de rufe bătute. Flacăra unei torţe lumină figura românului. Culmea! În ciuda loviturilor, era palid cu desăvârşire. Nasul îi sângera; un ochi era umflat, vânăt. Cu mai mult calm acum, medical, Sturmer continua să-l pălmuiască. Se opri când începu să simtă o oboseală în braţe...

— Asta-i. Şi-acum, la treabă.

Johnny respiră adânc de două ori, se scutură. Nu-i venea să creadă: se simţea mai înviorat. Se întoarseră la camion.

— Ceea ce trebuie mai întâi, explică Gérard, e să ne găsim un drum. Vom merge să-l căutăm împreună. Primul lucru e să apropiem camionul.

Se aşeză la volan, cu portiera deschisă, continuând să vorbească.

— Îl voi duce până-n marginea craterului. Nu-i prea greu. La lumina farurilor vom vedea ce-i de făcut.

Marginile nu sunt abrupte. Poate că-l vom putea coborî şi urca de cealaltă parte.

*

În dublul cilindru alb trimis de reflectoare pe ecranul nopţii, se mişcă două grămezi de pământ cenuşiu. Împrejurul lor zboară praful care se lipeşte de lumina orbitoare, se agaţă de ea, dansează, se învolburează, cade şi se ridică fără încetare. Praf peste tot. E atât de mult încât cei doi îl respiră, îl mănâncă, îl scuipă; şi tot nu se mai isprăveşte.

Cu pieptul gol sub un veşmânt de noroi făcut din sudoare amestecată cu pământ, mânuiau lopata şi cazmaua cu mişcări greoaie. Trebuie să facă drum camionului, să-i construiască un povârniş de o parte şi de cealaltă a gropii, un loc pe unde să poată coborî, să atingă fundul, apoi să muşte pământul de cealaltă parte, să se proptească în roţile din faţă şi pe urmă să-şi reia drumul înainte.

Nu există altă soluţie. Natural că accidentul s-a produs în cel mai rău loc. Pe o distanţă de un kilometru înainte şi înapoi, drumul urcă într-o pantă de peste un metru, fiind mărginit pe fiecare latură de o conductă care, astfel protejată, n-a sărit în aer.

Ar fi fost mai bine altfel: colacul şarpelui lung de fontă neagră este imposibil de trecut. Camionul este înţepenit de fiecare parte, de parcă i s-ar fi pus o piedică.

Munca de terasament — care de fapt constituia un răgaz — e terminată. Ei îşi agaţă uneltele de scară, de-a lungul portierelor. Deşi e aproape ora patru, încă nu se luminează de ziuă: în tot timpul anului, soarele răsare la ora şase precis. Se va face ziuă dintr-o dată, fără tranziţia zorilor. Însă temperatura s-a răcit simţitor. Pentru moment celor doi le e bine; dar peste două ore le va fi frig. Peste două ore...

*

— Să ne grăbim, spuse Gérard, urcându-se la volan. Trebuie să fim de cealaltă parte, la un ceas după ce seface ziuă.

— Dacă totul merge normal, în zece minute suntem gata.

— Normal! Normal! Încă nu ştii că aşa ceva nu există?

Apasă pe demaror. Motorul sforăie încet, şuierând. Răcoarea îi asigură o mai bună carburaţie. Johnny o ia câțiva paşi înainte şi merge de-a-ndaratelea, cu faţa la tovarăşul său. Îl conduce cu gesturi simple. Picioarele şi mâinile lui Sturmer îl ascultă mai înainte ca el să-şi dea seama că a înţeles. Uneori românul ridică mâna dreaptă ca să-l oprească, sau amândouă mâinile, dacă e urgent; se întoarce cu faţa la drumul care trebuie parcurs ca să

verifice dacă se află pe calea cea bună. Pe urmă, se întoarce din nou cu faţa la Gérard. Pare că alungă spaţiul cu mâna lui stângă, că pune la locul lui aerul nopţii: direcţia este spre stânga. Apoi o mişcare a braţelor, aşa cum spălătoreasa trage spre ea un cearşaf, ca să-l scoată din apă: acum, înainte, e bine, totul e limpede.

Camionul e docil în mâinile experte ale lui Sturmer. Cu toată munca încordată de mai înainte, terenul a rămas plin de hârtoape. Dar felul în care conduce Gérard este atât de dulce şi de nuanţat încât şasiul parcă se leagănă, parcă alunecă printre gropi, şi dacă uneori arcurile scârţâie, în schimb nici o zguduitură nu face să-i apară între sprâncene cuta de nelinişte care însoţeşte clipele primejdioase.

Stop! Roţile din faţă au ajuns chiar în marginea povârnişului coborâtor pe care-l tăiaseră în crater.

— Acum coboară, băiete, şi vino să vezi.

Sigur că indicaţiile celui de jos sunt preţioase. Dar asta nu-i de ajuns. Acum trebuie ca şi celălalt să privească, să înveţe pe dinafară fiecare dificultate. Nu trebuie să existe nici un bulgăre, nici o asperitate, nici o piatră pe jumătate ieşită din pământ al cărui loc şi formă exactă să n-o cunoască pe dinafară. Johnny îi va servi doar ca să-i ajute memoria. Nu numai creierul lui Gérard, dar şi mâinile care conduc, piciorul de pe accelerator şi frână, cel al ambreiajului de care depinde avântul transmis de motor roţilor, fiecare parte, fiecare celulă a corpului său trebuie să cunoască sarcina ce îi aşteaptă. Peste o clipă nu va mai fi timp să ceri directive de la inteligenţă: totul va trebui să fie instinct şi reflex.

Gérard studiază drumul, centimetru cu centimetru. Câte o dată se apleacă şi pipăie pământul cu mâna. Doar că nu-l miroase şi nu-l gustă.

La capătul unui lung răstimp se îndreptă şi spuse ca pentru sine:

— Văd...

— N-ai văzut totul, îi atrase atenţia Johnny.

— Ce vrei să spui?

— Nu te poţi mulţumi numai să cobori panta şi apoi să observi mai departe restul drumului.

— De ce?

— Fundul nu este tare, e sfărâmicios, slab, moale. Dacă opreşti, nu mai poţi porni.

— Înnămolire, vrei să spui?

— Evident...

— Rahat! ah! Fir-ar a dracului! Nu te poţi feri de nici una din capcanele astea împuţite, mama lor de capcane!

Desigur că era mult mai greu să străbaţi tot craterul dintr-o dată. De data aceasta nu mai era vorba doar de treizeci de metri pe care să-i imprimi dinainte pe retină, ci de o sută, în trei etape: coborâre, fund, urcuş. Să înveţi totul pe dinafară, să tragi aer în piept, să-ţi faci semnul crucii, s-o porneşti, să-ţi dai seama după zece secunde că ai uitat totul; imposibil să mai cobori, va trebui să mergi înainte, să mergi până la capăt cu atât mai rău dacă faci explozie, cu toate şansele să te trezeşti înţepenit la jumătate de pantă, totul se va duce dracului, s-o iei de la capăt, cu roţile camionului pe jumătate înfundate în pământul frământat din nou, o zi pierdută...

— În sfârşit... Nu-i altceva de făcut, ai? Eşti sigur ca fundul e chiar atât de prost?

— Încearcă-l numai cu piciorul: dacă sări cu picioarele lipite, te înfunzi în el.

O lovitură cu tocul; talpa rămăsese lipită şi i-a trebuit mult până s-o desfacă. Evident...

Dar adineauri era mult mai solid... Ce mama dracului s-a putut întâmpla, Dumnezeul mamii lui, cu toate neamurile laolaltă?

Johnny pipăi cu degetele urma lăsată de pantoful lui Sturmer. Pe urmă îşi apropie mâna de nas şi adulmecă:

— Petrol.

— Ce?

— Miroase...

Nu se înşelase, era într-adevăr păcătosul miros dulceag al ţiţeiului.

Faţă de aşa ceva, nu mai ai ce să spui. Să-l înjuri pe Dumnezeu, n-are nici un rost. Cei doi oameni amuţiră.

Briza devenise şi mai răcoroasă. Sturmer se înfioră cel dintâi. S-a terminat cu transpiraţia, pentru moment. Se îndepărtă câțiva paşi şi, maşinal, continuă să fotografieze mintal terenul. Apoi se întoarse spre Johnny.

— Probabil că una din conducte a plesnit pe dedesubt şi acum curge. La ritmul în care ei efectuează scurgerea, cu douăsprezece pompe pentru activarea presiunii, nu ne mai rămâne decât o jumătate de oră înainte ca drumul să fie transformat în tank petrolifer. Înainte. Pornim!

— Eşti nebun, răspunse românul. Nebun de legat; tâmpit, cretin şi încrezut. Du-te de te culcă şi încă repede...

— Ia spune...

— Nu, îmi dai voie? Până acum ţi-am lăsat frâu liber pentru că sunt obligat să recunosc că eşti un umflat cum nu sunt doi, iar eu eram bolnav de frică. Dar, acum, halt! Nu merg mai departe. Tu nu eşti un erou, eşti un schizofrenic, un paranoic şi un dobitoc. Du-te dracului!

— Ei bine, ce? Până-n prezent, cum spui tu, n-ai strălucit deloc, dar totuşi mergeai înainte având la dos destulă supă cu care să arunci în aer jumătate din ţara asta. Şi acum, ca să-ţi imit elocvenţa, o scurgere de petrol te face să dai înapoi? Care din noi e un prost? Şi mai fumezi chiar deasupra unei pături de păcură care ţâşneşte cu presiune! Bine, dar nu-ţi dai seama? Te pipăi şi tot nu mai isprăveşti?

— Nu petrolul mă înspăimântă, ci semnul...

— Ce?

— Semnul.

Părea că acest cuvânt pentru el spune totul. Nu se putea scoate altceva de la el. *Semnul*...

— Haide, n-o să ne petrecem toată noaptea aici. Cel puţin cât mai rămâne din noapte... Condu-mă. Eşti gata?

Românul îl privi pe Gérard drept în faţă. Avea un obraz liniştit, serios, cel puţin aşa se vedea; şedea cu spatele la faruri, iar lumina lor trecea mult peste groapa pe marginea căreia stăteau.

— Ascultă, Gérard. Am fost buni camarazi până la putoarea asta de noapte. Până aici, noi doi ne băteam joc de toată lumea, nu-i aşa? Şi iată că acum am dat-o dracului.

— Dă-i zor, fată o dată, spuse Sturmer.

— Voi pleca încă o dată alături de tine. Ne vom arunca în groapa asta, ne vom îneca, ne vom pierde. Gazele de eşapament vor da foc petrolului şi or vom arde, or vom sări în aer, e clar ca pe note. Şi dacă, din întâmplare vom trece, vom sări în aer puţin mai departe, şi-i totuna! Rămân lângă tine fiindcă ai fost tovarăşul meu şi fiindcă mi-e frică de tine: prea eşti în termeni buni cu porcăria asta; cred că eşti însuşi dracul. Eu voi înnebuni sau voi muri de frică. Dar adu-ţi aminte, Sturmer: a fost un semn şi eu te-am prevenit. Nici pentru tine asta nu poate să sfârşească bine...

— Când voi avea nevoie de-o ghicitoare am să te chem. Până atunci, să-ncălecăm.

*

Camionul şedea opintit pe roţile lui, gata să-şi tragă mai departe încărcătura blestemată. Sturmer mai privi o dată drept înainte, acolo, de cealaltă parte, spre drumul liber. Îşi umplu pieptul cu aer, trase adânc din aerul nopţii ca dintr-o sticlă şi dădu drumul piciorului stâng. Roţile dinainte sfărâmară pământul din marginea gropii, împingându-l înainte într-un colac peste care trecură de îndată; şi, catâr îndărătnic încordat pe cele patru copite, camionul începu să coboare în groapă. Motorul încetinit îl reţinea. De aici şi până la cealaltă margine nici vorbă să te atingi de ambreiaj. Iar de frână, numai atât cât trebuia.

— Dumnezeul mă-si... Asta-i! Cu motorul calat, cu roţile blocate, continua să alunece; era o epavă, o epavă care patina, derapa, se aşeza de-a curmezişul...

În urma unei lovituri disperate de demaror, motorul antrenat, debraiat până în fund, cu acceleratorul lipit de podea, scoţând un muget grandios, reveni la regim şi-şi reluă tracţiunea asupra masei camionului, tocmai în clipa când acesta era gata să se oprească. În mâinile lui Gérard, volanul făcu două semicercuri precipitate. La rândul lor, roţile dinainte începură din nou să muşte din plin pământul gras. Totul intră în normal.

În faţă, fantomă ciufulită sub albul proiectoarelor, Johnny se bălăcea în noroiul de păcură, oprea, îndrepta vehicolul făcând cu braţele gesturi în gol. Gérard, care menţinuse cea mai joasă viteză, acceleră.

Motorul urla. Pistoanele alergau cu coatele lipite de corp, se ciocneau cu capul de cilindre, îşi făceau cucuie şi nici măcar n-aveau timp să se oprească să şi le frece. Bielele le încurajau prin şuieratul lor fluid. Şoferul dezlănţuise toată graba, toată forţa închisă în oţel de către ingineri. Şi acest efort, transformat de angrenaje, ajunse la o progresie nemaipomenită, cu trei kilometri pe oră — în mijlocul unei bălţi negre şi puturoase, mocirlă plină cu noapte lichidă care clipocea în valuri dese în jurul butucilor, pe care nici măcar nu reuşea să-i stropească.

Johnny se dă mereu înapoi în faţa farurilor. În acest coşmar de noroi, ca într-un vis, calcă, se poticneşte şi se împiedică; mereu ca într-un vis, alunecă, alunecă şi cade pe spate. Dar nu-i un vis, pentru că nu se trezeşte când începe să strige. Ţinându-şi capul ridicat deasupra lichidului care-i acoperă în întregime corpul răsturnat, el strigă, strigă mereu. Camionul îşi continuă

implacabila înaintare asupra lui. Gérard a văzut totul, dar nu ridică piciorul ca să încetinească: trebuie să treacă cu orice preţ. Roata dreaptă din faţă atinge piciorul românului, se propteşte în el, îl apasă în noroiul care se solidifică sub apăsarea enormă. Johnny se zbate, ţipă, simte cum i se striveşte piciorul, urlă de moarte; Sturmer, cu ochii pironiţi pe urcuşul pantei spre care se îndreaptă, nu dă nici o atenţie acestui schelet dezarticulat pe care este gata să-l calce sub roţi, un schelet turtit sau înecat cine mai poate şti; n-are importanţă, trebuie să treacă. Trebuie să treacă.

O ultimă zguduire, ceva care trosneşte, Johnny ţâşneşte într-o parte şi se trezeşte în picioare. Piciorul lui este însângerat, dar nici măcar nu-i sfărâmat. E gata să leşine şi se simte îngrozitor de jignit.

Avântul pe care şi-l luă camionul de pe fundul plat al craterului împinse cu o lungime roţile dinainte, înspre asaltul pantei. Dar în momentul când să atingă pământul tare, cele din urmă făcură trei învârtituri nebune în balta de petrol, şi camionul se aşeză pe loc, fără să se zdruncine.

Soarele se ridică în partea opusă vârtejului negru al incendiului care acoperea o bună parte a orizontului.

*

Murdar, cu privirea rătăcită, cu ochii în fundul capului, cu gura arsă, Sturmer coborî din maşină. În spatele lui, Johnny se ţinea pe picioare; lichidul puturos îi ajungea până la genunchi. Urcă cu greutate panta înspre terenul uscat. De pe el cădeau picături de zeamă neagră, pe care pământul le înghiţea deîndată. Petrolul îi lipise tot părul de ţeastă. Chel şi indecent, se apropia şchiopătând uşor.

— Nu puteam totuşi să opresc, bombăni Sturmer, pe care nereuşita îl făcea să tremure de furie. Şi adăugă:

— Ce ne facem acum?

Lui Mihalescu nu-i ardea să se ocupe de asta. Îşi smulse hainele, îşi sfâşie cămaşa, pantalonul de pânză. Pantofii... pantofii rămăseseră în groapă. Gol, îşi privi rana. Piciorul îi era umflat, însângerat, îl durea. Pe alocuri părea plesnit, ca o prună prea coaptă. Dar nu-şi putea da seama decât cu mare greutate: totul era învelit într-un strat de petrol de care se lipiseră bucăţi întregi de pământ. Se îndreptă spre uşa cabinei.

— Peste un ceas te voi îngriji şi-ţi voi ajuta să te cureţi. Pentru moment însă, trebuie să ieşim de aici. Petrolul urcă; şi, fără să mai vorbim de soare, într-o oră nu vei mai fi bun de nimic. Am nevoie de tine.

Privirea pe care Johnny i-o aruncă lui Gérard merita ea singură o întreagă pagină de antologie pe care cei mai buni specialişti ar fi închinat-o izbucnirii în lacrimi. Sturmer nu-i dădu atenţie, cauza lui era pierdută. Pe deasupra era şi prea obosit. Dacă, într-o împrejurare ca aceasta îţi permiteai să ai două idei, nu ajungeai departe. Una singură: să treci.

— Da, reluă Sturmer. Ai fost rănit rău de tot. Într-o oră febra va începe să crească. Să nu ne pierdem timpul.

Camionul se odihnea pe şasiu sub pânza lichidă care acum atingea spatele remorcii. Ca să-şi dea seama perfect de situaţie, Gérard fu nevoit — la rândul său — să intre în zeamă până la gât. Trase aer în piept şi intră cu capul în noroi. Murdară poveste!

În spate, nimic de făcut. Să torni ciment la fund şi încă...

Sturmer simţea că înnebuneşte. Oamenii de felul lui au o calitate care, în acelaşi timp este şi un defect: sunt ca nişte copii care bat din picioare în faţa unei jucării; când doresc ceva, doresc să aibă imediat: nu pot să aştepte. E ca o superstiţie. I se părea de o importanţă vitală să scoată camionul înainte de-a începe căldura cea mare. Şi era un lucru cu totul nesocotit — afară numai dacă nu l-ai considera ca o dovadă de bărbăţie sau de vitalitate.

Trecu în revistă toate trucurile pe care le văzuse în practică, toate sforăriile acumulate în decursul unei lungi experienţe de şofer de camion, care se întindea de la drumurile prăpădite din Venezuela până la râpele Anzilor, le trecu în revistă şi le respinse una după alta; nu se potriveau. Erau nefolositoare şi sapa şi cazmaua, şi cablurile, şi drugii; ar fi trebuit un troliu montat în faţă. Şi când te gândeşti că în Las Piedras se afla un întreg garaj de camioane cu patru şi şase roţi, echipate special pentru drumurile desfundate de averse, având câte un sul de frânghie în faţă şi în spate mişcate de motor... Dar cine şi-ar fi putut imagina o asemenea poveste în plin anotimp secetos?

Temperatura începea să crească. Pe cerul încă senin, încă netulburat de undele de căldură pe care pământul le va emana în curând, un stol de papagali verzi zbură cârâind. Veneau dinspre marile păduri din Pariato, de departe, din sud. Se îndreptau spre mare într-un zbor greoi şi dizgraţios, însă iute.

*

Johnny şedea pe pământ, prăbuşit, cu spatele rezemat de unul din cauciucurile din faţă. Probabil că suferea foarte mult. Febra nu aşteptase termenul pe care i-l fixase Gérard. Începuse să nu mai fie stăpâni pe priviri şi, în orbitele cu cearcăne negre, ochii lui de un albastru nevinovat se dădeau brusc peste cap.

— Ascultă, francezule, încercă el să strige.

Dar i se tăie respiraţia şi-i trebui mult timp ca să-şi adune forţele şi să strige din nou:

— Gérard! Ei! Gérard!

— Drace!

— Vino!

Sturmer sosi bombănind.

— Mă voi ocupa de tine îndată. Poţi să mă laşi dracului în pace încă cinci minute, nu?

— Ascultă. Voi începe să delirez, va fi prea târziu. E înfundat rău?

— Până la resorturi. Ei, şi?

— Îţi voi spune un truc. Dar să mă îngrijeşti imediat după asta, Gérard.

— De îndată ce-l voi fi scos, da, ţi-am spus-o.

— Nu. Imediat. Cu rana pe care o am, dacă nu se face nimic, toată mizeria asta de sub piele, din sângele meu, e gangrenă. Şi cu soarele deasupra...

— Care ţi-e trucul?

— Promite-mi că mă vei îngriji, Gérard. Promite. Nu vreau să crăp aşa...

— Nici altfel, ştiu. Deci, trucul?

— E o combinaţie pe care o facem noi şoferii din România, unde există drumuri asemănătoare acestora. Nu dă greş niciodată.

— Zi, mi-o spui odată, sau îmi povesteşti viaţa ta?

— Mă vei pansa imediat?

— Da! Pisălogule!

— Ei bine, iată... Drace, mi-e tare rău... Înfigi amândoi drugii în faţă. Dar nu oriunde în faţă, ci chiar în ax. În ax... Aici e totul...

— Care ax?

Românul tăcu, părea că e pe cale să adoarmă. Capul îi căzu pe piept.

— Johnny! Ei! Johnny!

Sturmer se repezi la cabină şi luă o sticlă cu rom. Apucă rănitul de păr, îi dădu capul pe spate şi-i trase două perechi de palme. Apoi îi vârî gâtul sticlei între buze şi-i turnă pe gură o înghiţitură zdravănă. Îi curgeau bale, respiră, înghiţi, tuşi, scuturat de arsura alcoolului. Din colţurile gurii curgeau două firicele de bale, de fiere şi de rom. Deschise nişte ochi apoşi, pe care nu izbutea să-i fixeze. Gérard nu aşteptă mai mult:

— În axul cui?

— Nu ştiu nimic... Ce? Care ax?...

— Mi-ai spus: fixezi drugii în ax. Şi pe urmă gata, ţi-ai dat ochii peste cap. Deci, în axul cui?

Românul stătu pe gânduri. Fruntea i se încreţi, formând mici şanţuri de petrol care curgeau de-a lungul tâmplelor. Când îşi recăpătă glasul, vorbea gâfâind. La intervale neregulate, obrazul i se strâmba de durere.

— Prea complicat să-ţi explic aşa... Te vei descurca uşor... Iau câmpii la fiecare idee: capul meu o ia într-o parte şi eu în alta... Asta-i. Ce-ţi spuneam?

Gérard îl apucă de umeri şi-l scutură. Dar mâna îi alunecă pe pielea unsuroasă. Celălalt îi scăpă şi nemaiputându-se ţine, se răsturnă pe o parte.

— Cum trebuie să fac? îi urlă Sturmer la ureche, aplecat deasupra lui. Cum tre-bu-ie să fac?

— Mi-e rău, Dumnezeule... Mi-e rău, ajută-mă... mi-e mult prea rău, nu se poate...

— Cum trebuie să fac?

— Înţepeneşti funiile între roţile duble... te opinteşti în drugi. În ax, Gérard... În ax...

Leşinase din nou. Sturmer îl ridică şi-l sprijini de pneu. Pe urmă se duse în spatele maşinii; desfăcu drugii, îi înşfăcă şi îi duse, la cinci-şase metri mai departe de bară, în faţa ei.

*

Rănitul îşi revenise din leşin. Îşi văzu tovarăşul înhămat la treabă; îşi coborî privirea la rănile care nu erau încă nici spălate, nici pansate. Fără un cuvânt, începu să plângă. Lacrimile alunecau, se rostogoleau în picături repezi pe obrazu-i gudronat. Încercă să-l cheme pe Sturmer, dar, din nou, îl prinse ameţeala. Simţi că pleacă departe, se zbătu, se lăsă învins.

— Îndată, mormăi Gérard trecând pe lângă el ca să fixeze frânghiile de roţile din spate.

Petrolul ajunsese la platforma remorcii. Abia de mai era timp: într-o oră va atinge roţile din faţă. Cele dinapoi erau scufundate cu totul.

Gérard se mai culcă o dată în băltoacă. Îşi ţinea răsuflarea, însă ţiţeiul îi pătrundea în urechi şi în nas, arzându-i mucoasele. Cu mare greutate se menţinea dedesubt.

În mâna dreaptă, ţine o funie de cânepă. Fringhiile de oţel nu s-ar fi înfăşurat cu nici un chip. Drăcia era că nu dispunea decât de o funie foarte scurtă: abia dacă avea douăzeci de metri; trebuia s-o taie în două bucăţi, una de fiecare parte. Şi camionul măsura cinci metri numai de la butucul roţii din spate şi până la barele din faţă.

Îşi strecură mâna liberă între cele două roţi jumelate și pipăi o clipă înainte de a găsi găurile între care va putea lega nodul cel mare de la capătul funiei. Se sufocă şi fu nevoit să se ridice la suprafaţă.

Îşi şterse ochii cu o bucată de cârpă pe care o agăţase special pentru asta de scăriţă. Petrolul îi ardea corneea; când şi-i deschise, încercă o durere insuportabilă. Dar lacrimile care începură să-i curgă i-o uşurară; după puţin timp, nu mai simţi decât o jenă pe pielea unsuroasă şi un gust greţos de păcură în gură.

Respiraţia i se linişti. Se vârî din nou sub camion, înfiorat de scârbă. Trebuia neapărat să lucreze pe-ndelete, ca şi când ar fi fost confortabil instalat în aer liber. Graba nu era îngăduită.

Suprafeţele de metal, cauciucurile, tot ce atingea cu mâna, erau cleioase, sub degetele lui totul părea că se aseamănă. Nici un reper, nimic nu era sigur. Se ridică să respire, crezând că legase solid funia între găuri, dar când trase o dată, rămase cu ea în mână. De două ori o luă de la capăt, de două ori trebui să refacă totul. Se hotărî să se odihnească cinci minute înainte de a se vârî din nou dedesubt.

Acum soarele se urcase sus. În aerul tremurător începeau să se ridice valuri de căldură pe suprafaţa băltoacei. Sturmer se duse până la cabină, se aplecă să vadă cât e ceasul; opt şi un sfert. Situaţia va deveni în curând periculoasă. Renunţă să mai facă pauza şi se întoarse la treabă, fără să dea atenţie gemetelor lui Johnny care începea să putrezească la soare.

De data asta, nimerise. Şi totodată găsise metoda de a prinde funia şi de cealaltă parte. În zece minute toată treaba fu gata. Nu mai rămase decât să înfigă drugii. Drept în ax, spusese Johnny, fără îndoială că în axul golului dintre fiecare pereche de

roţi jumelate. Era destul de uşor: mai ales la asemenea camioane partea dinapoi depăşeşte destul de mult distanţa dintre osiile roţilor din faţă.

Nu este chiar atât de uşor să împlânţi singur un drug, chiar şi pentru un fost căutător de aur. Sturmer săpă cu cazmaua o groapă unde avea să fixeze locul precis al funiei. Aceasta, odată întinsă, nu trebuia să atingă nici cauciucul exterior, nici pe cel din interiorul roţii jumelate de care era fixată.

Pe urmă, înfipse bara de fier drept în locul pe care îl săpase şi-i întări poziţia verticală cu ajutorul unor pietre. Nu mai rămânea decât s-o bată.

Zgomotul greoi al ciocanului îl trezi pe Johnny. Aruncă o privire plină de reproşuri tovarăşului său care lucra. Ştia că degeaba l-ar striga, fiindcă celălalt nu s-ar deranja până la el şi nici măcar nu şi-ar întrerupe treaba. Îşi privi rana. Umflătura urca mereu; acum îl durea încheietura de sus. Se pipăi. Începea să se formeze un ganglion mare, dureros. Românul se înspăimântă. Nu crezuse totuşi că va fi atât de repede. Încercă să se ridice, încordându-şi toţi muşchii, dar nu reuşi decât să ţipe de durere şi să-şi dea seama de propria-i slăbiciune: din gura lui nu ieşi decât un geamăt de nou-născut.

Amândoi drugii erau complet înfipţi în pământ. Gérard îşi aminti că fusese şi marinar — ce meserie nu practicase el oare? —şi făcu un nod de care oricât de tare trăgeai, nu izbuteai decât să-l întăreşti şi mai mult. Se dădu câțiva paşi înapoi ca să arunce o ultimă privire asupra a ceea ce făcuse. Mergea. Poate că era ceva mai slab în stânga decât în dreapta. Dar diferenţa era neînsemnată.

Aplecându-se asupra lui Johnny care era tot fără cunoştinţă, îi trecu o mână pe sub genunchi, cealaltă în jurul umerilor şi îl ridică. Capul rănitului căzu pe pieptul lui Sturmer, întredeschise ochii, iar obrazul i se lumină de ceva asemănător unui surâs. Apoi buzele murmurară o frază. În româneşte. Gérard nu înţelese nimic. Îşi aşeză povara şi se instală la volan.

Clipa cea grea sosise. Francezul îşi rememora indicaţiile pe care Johnny i le dăduse înainte de a leşina. În principiu, totul trebuia să meargă bine. Eşapamentul era înecat în petrol, cu atât mai bine: doar vaporii de ţiţei erau de temut, lichidul în sine rămânând practic, neinflamabil. Dacă, demarând, s-ar putea produce vreo scânteie, aceasta s-ar stinge imediat în zeama puturoasă. N-avea decât să meargă înainte.

Gazele din eşapament formară în petrol balonaşe, un fel de gâlgâit regulat care acoperea zgomotul motorului la ralanti. Totul depindea de ambreiaj. Sub piciorul lui Gérard, care apăsa din ce în ce mai uşor, pedala din stânga reveni încet. În faţa cutiei de viteze, discurile mecanismului se apropiau. Ajunseră la contact. Sturmer văzu corzile întinzându-se. Drugii tremurară, uşor sub tracţiunea care creştea. Camionul se urni din loc. Miracolul era pe cale să se înfăptuiască. Pământul tare înainta imperceptibil în faţa roţilor. Privind drept în jos prin portiera deschisă, puteai să măsori terenul câştigat, centimetru cu centimetru. Acolo, sub oglinda tulburată a bălţii, funia de cânepă se încolăcea fără greş în jurul butucilor, pe tamburul format de obrajii de oţel ai roţilor. Lui Sturmer i se părea că în faţa camionului se întindea un covor de dolari. Şi în acelaşi timp era pur şi simplu mulţumit că a reuşit.

Roţile începură să muşte din pământul tare. Era şi timpul: bara din dreapta sta gata să se îndoaie. Sturmer abia îşi dădu seama de aceasta, când răsună o puternică detunătură.

— Asta e! se gândi. Dar îndată îşi dădu seama că nu era „asta” fiindcă avusese timp să gândească.

Bara îndoită se înclinase orizontal, eliberând astfel funia. Camionul făcu un violent salt într-o parte şi celălalt otgon, încă întins, fusese brusc pus în contact cu pneul exterior al celeilalte roţi. Pneul plesni sub lovitura funiei, patină pe marginea gropii, mânjit cu noroi. Partea dinapoi începu să se legene încet şi camionul nu se putea hotărî între a termina urcuşul pantei sau dimpotrivă, a aluneca înapoi.

Sturmer părăsi complet pedala ambreiajului. Cu ajutorul acceleratorului încercă regimul care va ajuta roţilor să înainteze. Mânui volanul ca să corecteze derapajele din spate. Uruitul motorului antrenat tăcu brusc. Camionul se hotărâse; prin stânga, într-o poziţie normală prin trei învârtituri ale roţilor se smulse în sfârşit din capcana de noroi.

*

Venise timpul odihnei şi totuşi nu putea fi vorba de aşa ceva. Abia îşi putea spune că trecuse un hop greu, că imediat se impunea o treabă urgentă: Johnny.

Gérard nu se simţea cu conştiinţa perfect liniştită, în ce-l privea pe tovarăşul său. Începu să-i cureţe pielea din jurul rănii cu delicateţe şi înarmat dinainte cu răbdare.

Petrolul se lipise îngrozitor. Ca s-o scoată la capăt trebui să tragă puţină benzină din rezervorul camionului. O infecţie nu era tocmai ideală. Când plaga deveni în întregime vizibilă, fu rândul lui Sturmer să fie îngrozit.

Pielea era întinsă, roşie cu vine albastre, lucioasă. O plesnitură cu margini precise mergea în zig-zag de-a lungul tibiei. Era o adevărată crăpătură, fundul ei plin cu puroi era verde.

Natural că la bord nu se afla vreo trusă farmaceutică. Nimeni nu se gândise la un alt accident în afară de explozie. Eh! romul va face treabă bună, în locul alcoolului medicinal.

Când Sturmer râcâi osul cu lama scurtă a briceagului, românul scoase un urlet prelung.

*

Mai trebuia schimbat cauciucul. O muncă obişnuită, simplă, uşoară. Numai că Gérard era epuizat.

Pierdu aproape un ceas ca să coboare o roată de rezervă şi s-o rostogolească alături de cea pe care trebuia s-a schimbe. Montarea cricului se făcu repede, dar desfacerea şuruburilor cerea forţă şi repeziciune. Şi când trebui să ridice cele treizeci şi cinci de kilograme de fier, aer comprimat şi cauciuc ca să le fixeze în axa buccelei... Fu nevoit s-o ia de trei ori de la capăt, să folosească drept pârghie un instrument de demontat pneurile. Capul i se învârtea, iar când închidea ochii, o perdea roşie de sânge îi flutura sub pleoape. Termină treaba abia la amiază.

Era ferm hotărât să plece imediat. Chiar în ciuda căldurii puternice. Nu mai putea judeca. Tabla cisternei ardea atât de tare, încât de abia o putea atinge cu palma. Rămânea de ştiut exact la ce temperatură anume supa va exploda. Şi ce presiune era necesară la această temperatură critică pentru ca explozia să se producă. Dar oboseala îl împiedică să pună problema pe toate feţele şi-i dictă îndată acestui nebun o soluţie înţeleaptă. Clătinându-se de somn, se îndreptă spre Johnny. Să-l ia în cârcă nu-i chiar floare la ureche. Şi cu toate acestea nu puteau rămâne acolo.

Soarele bătea drept în moalele capului, ca şi pe tabla camionului. Căştile coloniale, mândria subofiţerilor reangajaţi la Dakar nu-s la modă în republicile sud-americane. Ceea ce răscoleşte prea tare amintirile încă proaspete din perioada colonială este privit cu ochi răi. În afară de aceasta, aici soarele

tropical e mai puţin tare decât în Africa. Asta nu înseamnă însă că, la asemerea hal de oboseală, n-ar fi binevenită chiar şi o pălărie de fetru.

Piciorul rănitului începea să putrezească.

*

E încă bine că mirosul petrolului îndepărtează ţânţarii. Carnea asta învineţită care se umfla, puroiul ăsta urât mirositor care curgea... Ar fi năvălit în roi asupra lui. Când îi trecu mâna pe sub genunchi, lui Sturmer i se întoarse stomacul pe dos: celălalt îşi pierduse orice control; se bălăcea într-o băltoacă dezgustătoare de urină şi excremente. În sufletul francezului pătrunse dintr-o dată descurajarea. Îl lăsă jos şi se aşeză la câțiva paşi mai departe.

Mai rămăseseră multe lucruri de făcut! Să stropească cisterna. Să se îndepărteze de locul unei probabile catastrofe. Să acopere capul celuilalt. Să doarmă. Haide, bătrâne, sus...

*

Uşor de spus. La zenit soarele nu mai era unul singur; mai erau încă trei, patru, zece, sub pleoape şi nu aşteptau decât să închidă ochii ca să se învârtească în cerc; şi de vălul roşu al cerului se agăţau picături marimde umbră care alunecau fără încetare spre pământ. Era un început caracteristic de insolaţie. Trebuia să se întoarcă la camion, să-şi ude capul, să se culce la umbră, adică sub cisternă.

Sturmer prinse cu amândouă mâinile corpul rănitului şi-l ridică de subţiori. Muşchii erau amorţiţi, iar articulaţiile înţepenite. Cu mare greutate izbuti, să-l apuce. Zvâcniri surde porneau din degetul strivit şi prin faţa interioară a antebraţului, apoi a braţului, se urcau până la umăr, se răspândeau în piept. Inima însăşi, strânsă în valurile de durere care o încercuiau, îl durea.

În timp ce Gérard îl trăgea de-a-ndaratelea, trupul lui Johnny se jupui pe pământul zgrunţuros. Nu erau decât treizeci de metri de parcurs, de ajuns totuşi pentru ca piciorul gangrenat să plesnească pe alocuri şi să lase fâşii de carne neagră şi putredă în dâra de puroi care rămânea în urma lor. Şi totuşi, trebuia să continue; trebuia să-l pună şi pe el la adăpost de razele-

înspăimântătoare care erau gata să-l ardă de viu. Altfel, ar fi fost definitiv pierdut.

Lui Sturmer sângele îi ardea vinele şi arterele când trecea prin ele. Nu mai simţea arsura soarelui pe piele, tropicul o prăjise şi o răsprăjise de multă vreme, dar i se părea că şalele, plămânii şi creierul i se scăldau în vitriol. Fiecare muşchi, fiecare tendon se transformase într-un fir de sârmă înfierbântat la alb care-i măcina trupul pe dinăuntru. Exact atunci când ajunse lângă platforma camionului, începu să simtă în podul palmelor, în vârful degetelor, înfricoşătoarele furnicături care însemnau — ştia prea bine — cel mai categoric semnal de alarmă: insolaţia. Se lăsă să cadă la pământ şi se strecură târâş între roţile din spate. Apoi, cu mişcări încete, fără vlagă, dar cu toată voinţa încordată spre scopul care şi-l propusese: salvarea lui Johnny. Îl trase alături de el, la umbră.

Am mai spus deja că încetase de mult să mai raţioneze. Mai precis, din clipa în care atinsese craterul exploziei. Îndârjirea lui de a trece cu orice preţ, de a trece imediat, de a da la o parte orice soluţie prudentă care ar fi adus după ea o cât de mică întârziere, toate acestea ţineau de domeniul purei impulsiuni. Dar există o specie, o categorie de oameni, la care, în lipsa raţiunii, instinctul vorbeşte un limbaj plin de bărbăţie. Sturmer era dintr-aceştia.

În umbra sub care se refugiase, îşi ţinea ochii deschişi: dacă-i închidea, apăreau imediat sorii imaginari, care-l orbeau mai mult decât soarele adevărat. Căutând să nu se gândească la nimic — mai ales să nu se gândească la nimic — încercă să-şi ordoneze respiraţia într-un ritm calm, de destindere. Fără sforţări inutile, îşi adună restul de vlagă; de îndată ce va putea, va trebui să se repeadă în faţă, să dezlege unul din sacii de pânză atârnaţi de fiece parte a cabinei, agăţaţi de mânerul portierelor; să-şi ude capul; să se întoarcă la umbră ca să răcorească tâmplele lui Johnny.

Va veni un moment optim, foarte scurt, şi pe care nu va trebui să-l scape: imediat după aceea va fi prea târziu: apoplexia.

Momentul sosise. Gérard îşi adună membrele în jurul lui, făcând apelul. Creierul său era într-atât sub stăpânirea soarelui şi a căldurii încât i se părea că nu le avea pe toate. De bine de rău, se ridică în patru labe. Capul i se învârtea puţin, nu prea tare totuşi. Ieşi de la umbră. Voi să se ridice în picioare, dar nu

reuşi. Mai mult pe vine, ţinându-se, agăţându-se, se îndrepta spre apă.

*

În America de Sud şi în America Centrală există o specie de maimuţă foarte caraghioasă şi care, fără îndoială, este o rămăşiţă a celei mai îndepărtate preistorii, păstrată până în zilele noastre, printr-un capriciu de neînţeles al naturii: Leneşul. Leneşul e mare cât un sapaju[1]; ca şi acesta, el are mâinile şi picioarele bine proporţionate, elegante, părul plăcut la mângâiat, dar fizionomia nu-i este deloc isteaţă. Citeşti pe ea un fel de veşnică amorţeală. Strâmbăturile lui, chiar şi mişcările sunt ca paralizate de o inexplicabilă încetineală. Ca să-şi ducă mâna la gură, îi trebuie mai mult de un minut. În faţa unui pericol, frica îi marchează obrazul cu semne de suferinţă numai după multă vreme. Apoi o ia la fugă; dar graba lui nu se traduce decât prin sârguinţa cu care se mişcă. Mersul lui rămâne însă veşnic pecetluit de aceeaşi moliciune ridicolă şi inumană. La o maimuţă, inumanul este un element de nemaipomenită groază. Pare încarnarea acelor coşmaruri în care te zbaţi să te salvezi din faţa trenului care se năpusteşte asupra ta, care te va strivi şi totuşi nu izbuteşti să mişti măcar degetul cel mic, nicidecum să te îndepărtezi de şine. În acest ritm, Sturmer se grăbea spre apă.

*

Când Gérard se întoarse lângă Johnny, acesta respira cu greutate şi, între inspiraţiile întretăiate, şuierau, se amestecau într-una horcăieli răguşite.

Părea că apa-i face bine. Răsuflarea i se potoli, deveni mai regulată. Crescendo-urile de sufocaţie, în vârful cărora te întrebai dacă nu cumva îi va pocni inima, se răriră. Îşi veni în fire, dar probabil că uitase totul: şopti mai întâi o frază lungă în româneşte, pe urmă o traduse în germană şi, în sfârşit, în engleză:

— Să mă treziţi la ora nouă şi jumătate cu micul dejun...

Ciudat hotel, bietul meu Johnny!

---

[1] Maimuţă mică din America Centrală şi America de Sud. Leneşul atinge o lungime de 60 cm. (n. trad.).

Sturmer îşi venise complet în fire. Nu însă spre binele lui, ba dimpotrivă: îşi aminti îndată de încărcătura la adăpostul căreia se refugiaserâ amândoi. Ce temperatură era oare necesară, ce presiune trebuia pentru ca la temperatura critică...?

Să nu ştii ce se petrece în capul acestei încărcături tot atât de rea ca un zeu răzbunător şi care-şi coace lovitura... Să nu poţi pune întrebări, ci să te străduieşti numai să ghiceşti în gol, nici nu poţi numi asta a ghici, nu există decât un singur cuvânt în graiul deţinuţilor obişnuiţi de multă vreme să depindă de lucruri asupra cărora n-au nici o putere: ei numesc asta a da cu bobii. A da cu bobii. Gérard dădea cu bobii poate acum, imediat, înainte de a sfârşi această frază... Poate mult mai târziu, poate niciodată. Sau poate chiar în momentul când va pronunţa pentru a doua oară cuvântul „niciodată”... E cu neputinţă să mai rămână multă vreme aşa. De o mie de ori mai bine hurducăturile drumului.

„Să pornim din nou”, îşi spuse Sturmer. Dar buzele lui pronunţau cuvântul „mânie”. De ce?

Va trebui încă odată să-l târască pe celălalt după el, peste tot locul. Cel puţin să-i pună ceva sub fese, ca să nu-l mai sfâşie de pietrele drumului. Şi apoi, să-l urce în cabină. În mintea lui Gérard se contura aproape o ispită. Nu, totuşi nu...

Făcu inventarul gesturilor pe care le avea de făcut. Stând jos, el recapitulă: să-l rezeme de scară. Nu. Mai întâi să-i caute nişte pantaloni. Să-l îmbrace. Să-l tragă înainte, să-l rezeme de scară. Să se urce întâi el însuşi. Să-l apuce de subţiori; să stea sus şi să-l ridice de aici. Nu. Hotărât nu. Prea multă trudă. Nu se putea cere totul unui singur om. Nu-i drept. Acesta-i cuvântul: toate acestea nu-s drepte. Şi apoi, după purtarea pe care Johnny o avusese în noaptea asta, nici nu se putea spune că ar fi vorba de un prieten.

Sturmer ridică din umeri şi ieşi, de bine, de rău, de sub refugiul său umbrit.

*

În clipa când era gata să pornească, renunţă. Se dădu din nou jos şi merse spre roata din spate unde se afla românul. Era întins la soare, ca şi mort. Înainte, de a-l părăsi, îl îmbrăcase totuşi, cel puţin treaba asta nu mai trebuia făcută. Rămânea ce-i mai greu...

O sforţare a întregului corp. În tâmplele francezului sângele bătea ca un clopot de moarte şi bătăile lui răsunau în tot capul. Tare greu mai putea fi un maţe-fripte ca animalul ăsta... Asta-i însă. Zăcea aici, morman de carne dureroasă prăvălit pe podeaua cabinei. Gérard n-avusese curajul să-l urce până la scaun. Bine că făcuse si-atâta.

Pe când camionul se urnea din loc, soarele îşi începea virajul deasupra câmpiei. Pogora apusul, care va dura cel mult un sfert de ceas. Câştigase. Deci căldura nu izbutise să arunce nitroglicerina în aer. Dacă ar fi ştiut asta, ar fi putut dormi ziua toată. Dar îşi dădu deodată seama că, oricum, n-ar fi avut vreme.

Câştigase... De dincolo, din Las Piedras, asta apărea ca o lume câştigată. Şi iată că viitorul, care părea oprit de perdeaua de fum ce se ridica din sonda de flăcări, iată că viitorul se deschidea din nou. Şi tocmai când inima lui Gérard începea să bată într-un ritm nou la această idee, noaptea se lăsă dintr-o dată, absorbi, înghiţi norii care acopereau acea parte a orizontului spre care se îndrepta camionul. Deasupra capetelor lor, ca o cupolă, cerul deveni de un negru uniform.

Puteai foarte bine să-ţi închipui că numai din întâmplare nu se puteau vedea stelele lucind deasupra creştetului.

În principiu, câştigase. Dar numai în principiu. Poate că totuşi era puţin prea devreme ca să deschidă poarta visurilor, entuziasmului, nădejdii. Mai avea de mers încă o noapte întreagă. Bineînţeles putea să considere că toate greutăţile se terminaseră. Nu mai rămânea decât să meargă încet, fără riscuri. Cu o medie de şapte kilometri pe oră, timp de douăsprezece ceasuri, avea timp din belşug ca să înghită distanţa. Şi mai râmâneau ca plus de securitate cele două ore de după răsăritul soarelui, în care timp temperatura nu va fi încă periculoasă. Oricum, chiar dacă ar da peste o porţiune netedă, nu putea fi vorba să încerce viteza maximă. Ar fi fost o nebunie, din moment ce avea posibilitatea să facă altfel. Şi, în afară de asta, Gérard nu era în stare. Era capabil doar să facă strictul necesar, împingând camionul încet, de-a lungul drumului lui, şi încă...

*

În capul lui Sturmer lucrurile nu funcţionează prea bine. Câteodată se simte în deplinătatea puterilor, savurează dinainte

câte o fărâmă, câte o felie din sfârşitul fericit al acţiunii sale. Se vede, în gând, oprindu-şi camionul la o sută de metri de sondă, coboară lăsând portiera larg deschisă. Cu o grabă ascunsă, se îndepărtează, în timp ce oamenii care vor lua în seama lor primejdioasa marfă se apropie. Infirmierii îl iau pe Johnny... Şi apoi, ceva se declanşează în capul lui şi el revine brusc pe pământ, în periculoasa situaţie, de însoţitor al morţii violente. Începe să nu mai fie deloc stăpân pe gândurile lui...

Camionul îşi ronţăie drumul cu aceeaşi poftă moderată şi liniştită. Incendiul este acum foarte vizibil la marginea câmpiei. Flăcări înalte de culoare deschisă se înalţă din pământ, dar nu apar decât în vâlvătăi izbucnind rar atunci când un vârtej de fum le dezvăluie. Între timp, doar un uriaş reflex roşu se joacă între faldurile negre ale draperiei îndoliate pe care incendiul a tras-o parcă pentru a masca portalul din fund, pe unde va trebui să iasă învingătorul.

Nu, cu siguranţă, lucrurile nu stau deloc bine în capul lui Gérard. Triumful lui n-are zorzoane, e un vis în care prăpastia catastrofală încă nu se arată, dar o aştepţi, ştii că ea nu va întârzia să apară. Tâmplele-i sunt umede; caută, caută şi nu găseşte. O pocnitură, încă una, o alta; succesiv, două-trei detalii din străfunduri se ivesc din noaptea în care le aruncase lumina farurilor. Deci camionul mai merge încă, deci nu s-a terminat încă totul, nu s-a clasat, nu s-a aranjat, n-a câştigat?

În gândurile şi în privirea lui se amestecă somnul şi delirul oboselii. Somnul şi delirul au ales persoana lui Sturmer pentru ca în ea să-şi dea explicaţii, să se răfuiască. Nu le poţi spune: duce-ţi-vă-ncolo; n-ar înţelege.

Reflexele şoferului, acumulate în timpul unei destul de îndelungate şi destul de bogate experienţe, supravieţuiesc pierderii cunoştinţei omului care conduce. Iată că, străpungând somnolenţa ce-l cuprinde, francezul îşi continuă drumul. Viteza redusă, urmările insolaţiei. Poate ar fi fost mai bine să fie complet doborât. Piciorul i-ar aluneca de pe accelerator, s-ar opri. Dar n-are dreptul să se oprească: de dimineaţă trebuie să ajungă. De dimineaţă sau niciodată.

Camionul se strecoară de-a lungul asperităţilor drumului. Tabla ondulată îi pune la dispoziţie şanţurile, în care el se bălăceşte, îşi desfăşoară pneurile enorme, îşi freacă suprafaţa lor neagră, elastică şi dură; le scoate, le adună sub el, le aşază din nou înainte, cu o mişcare de pachiderm. Cel puţin aşa i se pare lui Sturmer că se petrec lucrurile.

Între un om şi maşina lui există un fel de împletituri de senzaţii comune. Când un şofer ratează un viraj, se răstoarnă şi moare, înseamnă că a fost lipsit de sensibilitate. De altfel, în zilele noastre, oamenii sunt lipsiţi de orice fel de sensibilitate. Să plângă, asta da: ştiu s-o facă. Dar să simtă? Nu mai au inimă şi pentru asta.

— Ei, dar o iau razna...

Nici un pic de cafea în termose.

Coniacul nu-ţi poate fi de nici un ajutor, mai degrabă te-ar adormi mai tare. În lupta împotriva somnului şi a farmecelor lui, te afli singur, frăţioare. Apără-te. Nu te lăsa copleşit. Va încerca să deseneze pe peretele nopţii, de jur împrejurul tău, o lume închipuită în care nu trebuie să te laşi prins. Luptă. Luptă. Dă din mâini şi din picioare şi luptă înainte. Femeia asta născută din vârtejurile incendiului şi care vine în întâmpinarea ta cu ochi grei, gesturile acestea, toată această mimică obscenă la care se dedă sub ochii tai încântaţi, avizi: femeia asta nu există, totul este inventat, totul este fals. Şi dacă ea ar exista, n-ar putea fi decât moartea, trebuie s-o ştii. De altfel, e de ajuns ca s-o ştii. Din moment ce în mintea ta ai definit-o în adevăratul ei sens, de miraj, de figură fără vlagă, fără corp, şi deci, fără suflet, poţi foarte bine s-o primeşti... cu condiţia să păstrezi volanul pe direcţie, ambreiat în viteza întâia şi cu acceleratorul la jumătate.

*

...Nu asculta balivernele murdare ale visului, Gérard, altfel eşti un om pierdut. încruntă-ţi sprâncenele, închide ochii, deschide-i, scutură-ţi capul, refuză, dă-o afară, alung-o.

*

Femeia este mai puternică. Fără să deschidă portiera cabinei este totuşi acolo, aşezată alături de Sturmer, cu amândouă picioarele pe trupul lui Johnny care-i tot fără cunoştinţă. Cu toate că n-are chip, e totuşi foarte frumoasă: felul în care trage din ţigară îi deformează gura, ca o mângâiere, ca un rictus de plăcere dinainte savurată. Totuşi ea n-are nici gură. Printr-un violent efort mintal, el o trimite înapoi în incendiul din care n-ar fi trebuit să iasă niciodată. Apasă pe frână. Prea tare, atenţie, Gérard, atenţie! Camionul se imobilizează cu un freamăt resimţit. El se freacă la ochi, ridică din umeri. Pipăie bancheta în

căutarea ţigărilor şi întâlneşte mâna lui Johnny crispată pe pachet. Le strânge tare de tot, animalul ăsta. Nu-i chip să i le smulgi. Nu-i nimic, mai sunt şi altele în plasă, deasupra.

*

Femeia a venit din nou. Nici acum nu are chip; dar devine din ce în ce mai provocatoare.

— Ia-ţi picioarele de pe tovarăşul meu.

Cu toate că a spus cu glas tare această frază absurdă oricum ai lua-o, cu toate că a vorbit tare, Gérard totuşi nu s-a trezit. Uf! şi nici nu doarme. Pe locul lui sunt aşezaţi doi oameni. Iată adevărul. Unul care conduce înţelept camionul roşu la pas de-a lungul calvarului său vălurit, căruia i-e teamă, care este lucid şi prudent. Care face ce trebuie să facă, fără geniu, dar onorabil. Acela vede drumul, monotonia câmpiei şi, în fund, jocul fumului care se ridică spre cer şi cade în valuri împrejurul sondei care arde. Şi pe urmă mai există un altul care ignorează totul, care-şi urmează drumul în nopte şi pe care îl însoţesc doi morţi în mersul iui orb; unul care a fost odată tovarăşul lui, e foarte mult de-atunci, cel puţin o oră, şi care a încetat să mai trăiască de aproape un secol, şi o femeie care se încăpăţânează să nu aibă chip, care e frumoasă în ciuda acestui defect şi care, probabil, e moartea însăşi.

— Mă cheamă Ana, spune ea. Te doresc.

De data aceasta nu lui Gérard cel treaz, cel care conduce, i-e frică, ci celuilalt.

Agăţându-se, reflectându-se pe propiul său ecran de fum, lumina flăcărilor se înalţă destul de sus pe cer ca să poată lumina pământul. Însă lucirile ei roşii sapă umbre nemaipomenite. Alte personaje se nasc de sub roţi. Din fericire, nu au vreme să se întrupeze: sunt înghiţite de capotă şi mor sfărâmate.

Femeia şi-a aşezat o mână pe coapsa lui Gérard. O mână foarte catifelată, o simte prin ţesătura întinsă a îmbrăcăminţii sale. Motorul îşi toarce litania, în care el recunoaşte unele cuvinte: sunt cuvinte interzise, care îl tulburau pe când era mic, într-un fel pe care atunci nu şi-l putea explica.

Gérard-şoferul îşi face bine treaba. Pe cadranul kilometrajului acul este fixat la cifra de zece kilometri pe oră şi nu se mişcă de acolo. Cu regularitate, roţile înghit drumul, îl scuipă în urma lor,

cu siguranţă că fără bale, fără praf; cu o asemenea viteză ţi se pare că mergi pe unt. Celălalt Gérard e liber de himerele lui.

Curios, în noaptea asta îi revine în minte copilăria. Ana s-a întors acum spre el. Poate că era goală încă de adineauri; nu-şi poate aduce aminte. Dar de o clipă ea etalează în faţa ochilor lui toate comorile ei de femeie, gâtul, pântecul, un triunghi roşcat care stăvileşte încheietura coapselor. Şi bărbatului i se pare că este pentru întâia oară, întâia femeie. Ce n-ar fi dat, la cincisprezece ani, să vadă toate acestea...

Mâna ei i se urcă pe coapsă, apăsarea ei se face din ce în ce mai grea; îi urmăreşte mintal apropierea. Este sigur, ţinta ei este sigură. Nu poate să se îndrepte decât acolo. Acum îi e teamă să nu se trezească. Este iar băieţaşul pentru care fiecare vis de acest fel nu se putea termina decât printr-o decepţie, pentru că nu putea să viseze mai departe, deoarece nu ştia mai mult. Dar în astă noapte, cu siguranţă că se va întâmpla ceva. I se va întâmpla.

Când, în sfârşit, i se întâmplă, se simte din nou jefuit. La o apăsare mai tare, degetele femeii îl strâng prelung, de-a lungul câtorva zdruncinături. O arsură. Gata. Femeia are un aer mulţumit, avid. Dar tot n-are chip şi, după o clipă a şi dispărut. Cei doi Gérard devin unul singur şi se regăsesc cu ochii aţinţiţi la drum, gâfâind uşor, jenaţi totodată. S-au înţeles ca să atribuie aceasta oboselii. Şi neliniştiţi, fără îndoială.

Sturmer ia din nou o ţigară de deasupra capului. Lumina chibritului durează îndeajuns pentru ca el să remarce că românul nu mai respiră. Întotdeauna un om care moare simte nevoia să se agaţe de ceva. Acesta s-a agăţat de un pachet de Lucky. Un cuvânt care, în englezeşte, înseamnă *norocos*.

*

Noaptea şi-a înşirat clipele una câte una, încet, cu cruzime. Nu l-a scutit de nimic. Somnul şi-a înfipt unghiile pe dinăuntrul pleoapelor lui şi a tras până le-a sfâşiat. Dar n-a sângerat deloc. Poate că după toate astea, nu mai avea sânge în vine. Şi să mai duci cu tine şi cadavrul ăsta, care încă în viaţă fiind mirosea a gangrenă... Din ce în ce mai perfid a devenit şi dansul focului în faţa roţilor. Cel puţin bine că femeia n-a mai revenit. Era singur de tot cu Johnny. Singur.

Lumina se făcu mai intensă, supărătoare, orbitoare. În fiecare clipă credea că a ajuns, scruta noaptea mai de aproape.

Nu încă. Cu aspectul lui somnolent, camionul pleca mai departe. Auzea în urechi vocile celor care îl vor întâmpina dar nu era adevărat. Ba mai rău chiar, flacăra pe care o vedea limpede de ore întregi, flacăra a început să se stingă, apoi a dispărut cu totul. O noapte şi mai deasă l-a învăluit din toate părţile şi el n-a înţeles imediat că se crăpa de ziuă şi că perdeaua întunecată care-l învăluia nu era decât norul care dădea târcoale focului pe un perimetru întins. Pe urmă, fumul a a început din nou să plutească şi, printr-o crăpătură, văzu oameni venind în întâmpinarea lui. Îşi agitau cu putere braţele ca să-i facă semn să nu înainteze mai mult. Dar nu-şi credea ochilor. Unul dintre ei se urcă pe scară şi-i prinse de cot...

— Bravo, băiete! Ai câştigat. Şi ceilalţi?

*

Somn. Somn de animal care-i sfărâmă sub el glodurile, lumea, viaţa însăşi. Ore întregi de somn masiv, fără visuri, fără mişcare, asemenea morţii. Membre greoaie, de plumb, încleiate de noapte. Oboseala îşi adăuga greutatea oboselii omului adormit, lipea implacabil, de cearşaf fiecare centimetru pătrat din pielea lui. Din când în când, un suspin, o tremurare pe buzele lui. Se întorcea în grabă la prăbuşirea lui în neant, o savura, o degusta, se tăvălea în ea.

Cortul era aşezat la trei kilometri de locul unde oamenii companiei *Crude* ridicaseră în grabă un fel de hangar, în care să depoziteze explozivul. Soarele care cădea drept pe el, îl colora pe dinăuntru cu ocru. Dedesubt domnea căldura înăbuşitoare. Un ventilator vâslea în aerul cald cu lopeţile-i argintii. Pe pielea celui care dormea curgeau liniştit mici râuri de sudoare.

*

În timp ce o echipă proceda la descărcarea camionului, trei peoni indigeni săpau nepăsători o groapă pentru Mihalescu.

— Doi metri adâncime! mormăi un negru înalt proptindu-şi lopata cu un gest de nemulţumire, ca să-şi şteargă fruntea. Când e vorba de unul de-ai noştri un pumn de nisip le este de ajuns...

Johnny era şi el acolo. Încă neîntins, ghemuit sub foaia de cort kaki care-i fusese hărăzită drept giulgiu. O noapte întreagă s-a copt la căldura motorului, s-a copt în murdăria lui, chircit, cu zbârcituri;

— Parc-ar fi un *steam-press*[1].

Aşa se exprimase pe socoteala cadavrului bucătarul șef, un chinez care, ca mai toţi compatrioţii lui, lucrase într-o spălătorie.

Încet, încet, cu greutate, groapa atingea adâncimea prescrisă. Zarurile erau aruncate. Johnny Mihalescu, care începuse să pută îngrozitor, nu va fi prada unor *zamuros*, păsări-ciocli, ci a viermilor, aşa cum ar fi lost în ţara lui.

Soarele nu va întârzia să dispară. Acolo, sub cort, în sfârşit, la adăpost de groaznicele surprize ale nitroglicerinei, Gérard dormea mereu. Nu va asista la înmormântarea aceluia pe care, la drept vorbind, îl omorâse.

Înmormântarea fusese fixată pentru ora nouă. În baraca lui, şeful şantierului se enerva pentru că nu-şi găsea Biblia. Pe masă nu era, nici sub ciorapi, nici în dulapul de tablă. Dar unde dracu?... Nu, totuşi, ăsta e un cuvânt de care trebuie să te fereşti când vorbeşti de Cartea Sfântă. A! iat-o, în dulăpiorul de farmacie, în dosul cutiilor cu sulfamide. Lăsând uşa să se zbată în canaturi, Gerald Mc Jovenn ieşi şi se îndreptă cu paşi sprinteni spre locul înhumării.

Din nou, incendiul luă locul soarelui la zenit. La ceasul acesta, el devenea stăpânul câmpiei şi al întregului cuprins, pentru tot timpul nopţii. Şuieratul lui încăpăţânat, puternic, umplea tăcerea, abia lăsând loc vocilor omeneşti.

Doi găligani yankei trăgeau de membrele lui Johnny ca să-l întindă într-o poziţie mai ca lumea. Înţepeneala cadavrului care nu ceda şi gangrena care făcea ţesuturile să crape uşor, prefăceau treaba asta într-una tare scârboasă. Abia se stăpâneau să nu blesteme îngrozitor. Din timp în timp, întorceau capul ca să soarbă o înghiţitură de aer curat.

Cu spatele la incendiul care se răsucea ţâşnind din pământ spre înaltul cerului, Mc Jovenn începu să descifreze Psalmii. În spatele lui, groparii ţineau în mâini torţe de paie înmuiate în petrol, care răspândeau o lumină tremurândă.

Nu bătea vântul şi totuşi uneori, fără explicaţie, rotocoale de fum se lăsau la pământ şi-i făceau pe cei prezenţi să tuşească.

— „Adonai, părintele neamului Israel, care Te-ai arătat lui Moise în mijlocul flăcărilor, ai milă de robul Tău, Doamne, ne rugăm Ţie...”

Toţi oamenii care lucrau acolo erau de faţă, în afară de cei a căror prezenţă era indispensabilă supravegherii focarului. La

[1] Fier de călcat cu aburi. (n. trad.).

fiece sfârşit de frază, indigenii catolici se închinau şi murmurau un „Amen” grăbit.

— „Vino să mă ajuţi. O, Dumnezeule, Tu care eşti mântuirea mea. Păcatele mele sunt ca valurile sub care mă scufund. Doamne, fereşte-mă de mânia Ta.”

O torţă tremură şi se stinse. Mai încolo, în penumbră, un om părăsi cercul adunării şi se îndepărtă, tuşind.

— „Dumnezeu poartă pe cel drept pe căile adevărului. Arată-mi căile Tale, Doamne, şi învaţă-mă înţelepciunea Ta...”

Şeful taberei închise cartea. Doi dintre infanteriştii indieni îşi înfipseră torţele în pământ şi începură să arunce în groapă lopeţi pline cu nisip. Nu răsuna zgomotul obişnuit, atât de sinistru, ca de ploaie căzând pe lemn: românul fusese îngropat fără sicriu înfăşurat gol în pânza de cort.

Gerald Mc Jovenn se apropie de marginea gropii şi făcu o mică rugăciune personală.

— Doamne, Tu care ai grăit: vulpile îşi au vizuinele lor, dar Fiul Omului n-are nici măcar o piatră pe care să-şi odihnească fruntea, şi care în timpul trecerii Tale printre noi ai dormit adesea sub adăposturi de pânză sau ramuri, primeşte pe robul Tău în rândul celor aleşi. Ne rugăm Ţie. Poate că Johnny a trăit în păcat, nimeni nu ne poate spune. Dar a murit îndeplinindu-şi datoria, făcând ce avea de făcut şi cu siguranţă că fără trufie. Primeşte-l, Doamne, în casa Ta.

— Primeşte-l în casa ta, repetară yankeii.

*

— Şi n-ai putut frâna la timp?

— Căzuse pe o parte fără să-l fi văzut. Ş-apoi, eram atât de obosit...

— Văd...

În baraca şefului taberei, erau aşezaţi în jurul a trei pahare Mc Jovenn, specialistul trimis de la Dallas pentru punerea la punct a explozivului, şi Sturmer. Sturmer era spălat, ras, simţindu-se bine în hainele de schimb pe care se dusese să le ia din cabina camionului descărcat, acum inofensiv; Sturmer nu se mai recunoştea, într-atât se simţea de bine.

Whisky-ul nu era american, era din cel scoţian „White Horse”, din cel bun, cel puţin pentru Gérard: yankeii beau whisky de secară, le place gustul de briantină.

— Voi trimite raportul, reluă inginerul. De altfel, nu-i o problemă. Rănile lui nu erau grave prin ele însele. A murit din cauza infecţiei; şi pentru asta nu eşti cu nimic vinovat; voi explica acest lucru. Trebuie să-ţi fi fost greaţă, ai?

Lui Gérard nu-i veni să creadă decât când celălalt îi tădu chitanţa de primire pentru cele două sute de kilograme de încărcătură.

— Atenţie. Hârtia asta valorează două mii de dolari: am adăugat şi partea tovarăşului dumitale. Raportul meu nu va ajunge la sediu decât peste opt zile. Aşa că, ţine bine minte ce-ţi spun: Johnny Mihalescu a murit aici, îndată după sosire. Înainte de a muri a cerut ca prima lui să-ţi fie vărsată dumitale. Am vorbit cu adjuncţii mei — ei sunt de acord. Compania *Crude* este destul de bogată...

— Mulţumesc. Mulţumesc mult, spuse Gérard.

Două mii de dolari. Întocmai. Închise ochii. Imagini începură să-i danseze sub pleoape. S-a terminat! S-a terminat cu călătoria, cu chinul, s-a terminat cu nebunia, cu groaza...

— Când vrei să te înapoiezi? Pot, dacă vrei, să-ţi dau un şofer ca să conducă în locul dumitale. Avem băieţi care ştiu să conducă şi care ar fi încântaţi să-şi petreacă week-end-ul în Las Piedras. Asta ţi-ar permite să te odihneşti, pentru drumul următor...

Sturmer nu mai are de făcut nici un drum următor,ndar nu găseşte necesar să-l informeze pe american de acest lucru. Ar putea să regrete gestul făcut.

— Voi conduce eu însumi. Îmi golesc paharul şi plec.

Era devreme, soarele n-avea încă putere. Cu şaizeci de ore mai înainte, camionul roşu părăsea litoralul ca să-şi înceapă lunga-i călătorie. Trei morţi:

Bimba, Luigi, Johnny... Şi preotul din Los Totumos care fără îndoială, nu se lăsase mai prejos. Dar gândul lui Sturmer nu se opri la acest bilanţ brutal.

Îi făcu plăcere să se înfunde în pernele cabinei, să trântească portiera, să pornească dintr-o dată, dintr-un salt. Ieşind din tabără, se repezi în viteze, aborda fără menajamente drumul, întinse braţul spre cei care rămâneau în urma lui. Gestul lui de adio i se păru derizoriu, batjocoritor. Văzu prin oglinda retrovizoare, pe şeful şantierului care-i răspundea. În sfârşit, singur cu proiectele lui, cu toate bucuriile care-l aşteptau, savurate dinainte, se năpusti asupra viitorului care-l aştepta în

portul de pescari, ancorat în fundul golfului, legănându-se în ritmul valurilor mici ale mării Caraibelor, chiar lângă mal.

Îi venea să chiuie. Motorul cânta şi el cu toată forţa şi ţipa alături de el. Învingătorul cânta din toată inima. Acest drum al întoarcerii era o adevărată cursă. Doar n-ai ţinut volanul în mână o viaţă întreagă ca sa-ţi exprimi altfel bucuria decât prin viteză. Şi mai cu scamă când ţi-ai reţinut elanul, când ţi-ai frânat avântul atâta vreme, tot timpul cât a durat această ultimă călătorie...

*

Gérard se lăsă prins în braţele exaltării pe care i-o procura propria lui îndemânare, virtuozitatea lui. Cu umerii deslipiţi de spătar, săltând pe arcuri, conduce, cu gesturi sobre. Acul se urcă pe cadran. Cu optzeci pe oră, zdruncinăturile se atenuează, camionul nu mai alunecă, ci zboară. Două învârtituri de volan, repezi, incisive: aderenţa solului este încă suficientă. Nouăzeci, o sută. Motorul merge rotund, nu-şi mai modulează strigătul, ci rage continuu.

Cu viteza asta n-are ce face în zece ore: nici nu bagi de seamă când străbaţi cei cinci sute de kilometri. În minte i se formează imagini, idei mai precise. Va avea mult de furcă la sosire. Să repare goeleta. Să aranjeze afacerea cu preotul ucis, fără să dea un ban poliţiei. Să-şi procure un brevet de pilot de cursă lungă. S-o luăm în ordine... Şi, Gérard începe de pe acum să-şi trăiască întoarcerea. În ceea ce priveşte drumul ce-i mai rămâne de parcurs, se bizuie pe camion. Drumul este drept. Această a doua natură de om la volan îi permite să-şi păstreze mintea liberă.

E bine că, intrând în Las Piedras, o să treacă prin faţa localului „Corsarul Negru”. Toţi vor fi de faţă. Va fi şi Linda acolo. O vagă amintire îi trece prin minte, aceea a femeii din noaptea trecută. Dar a încetat să mai dea crezare acestor farmece de miraj. Aproape că nu mai există nimic comun între nefericitul din noaptea trecută şi câştigătorul de astăzi.

— „Şi când te gândeşti că am înşelat-o pe Linda cu o fantomă...”

Îşi imaginează disperarea, teama superstiţioasă a indienei, dac-ar şti. Îi vine să râdă.

Da. Se va opri o clipă în faţa intrării de la „Corsario” şi va spune...

Imposibil să-şi imagineze ce va urma. Ajunge la tabăra lui *Crude* şi coboară din camion în faţa barăcii acelei brute bătrâne de O'Brien.

— *Hurrah, guy! Happy to see you again*.[1]

Nici de data aceasta nu poate merge mai departe cu gândul. Poate că şi din cauză că s-a ferit să spere ceva... Oricum, iată-l nevoit să lupte cu plictiseala, cu nerăbdarea, amuzându-se doar cu incidentele drumului. Slab.

Câmpia e netedă ca o muşama. Acum merge cu spatele la incendiu, n-are în faţa ochilor nici măcar rotocoalele de fum ca să-l distreze. La orizont, podişul se opreşte brusc la marginea cerului. Tăietura aceasta precisă arată luminos, indiscutabil, că acolo începe marea.

Nici un copac. O vegetaţie care la o anume depărtare se confundă cu pământul. Nici o încreţitură, nimic. Cei doi cilindri negri ai conductei aleargă alături de camion, în aceeaşi direcţie cu el.

— Nu te grăbi prea tare, i-a spus Mc Jovenn lui Gérard când şi-a luat rămas bun de la el.

Linişteşte-te Mac, Sturmer nu aleargă, aşa, ca vântul, grăbit de interesele Companiei. Se grăbeşte pentru el însuşi, asta-i tot.

*

Ca şi în dimineaţa de după moartea lui Luigi şi a lui Bimba, un stol de papagali taie drumul lui Gérard, continuând în înaltul cerului o conversaţie ţipătoare.

„Îmi va trebui unul pe vapor, să stea pe catargul mare, gândi el. Nu unul multicolor, nu un *ara*: aceia sunt idioţi. Unul din ăştia!”

Adevărul e că, odată domesticiţi, sunt drăguţi şi caraghioşi. Inteligenţi şi afectuoşi ca şi câinii. Sturmer stă la pândă gata să prindă orice ar putea să-l distreze. Râde amintindu-şi de Bobby, un prieten, expulzat din Venezuela pentru că-şi botezase papagalul Bolivar.

— Ce indivizi! Pretenţioşi, susceptibili, odioşi.

Dar acum, iată-l om bogat. Cele mai mici toane îi vor fi respectate. Va putea să pălmuiască pe primar, să profaneze vasele sfinte şi să violeze copiii în leagăn, nimeni nu va îndrăzni să-i spună ceva.

1

Ura amice! Îmi pare bine că te văd din nou. (n. trad.).

— Mi-e foame.

Se opreşte, scotoceşte în săculeţul pe care bucătarul chinez i-l pregătise special. A pus bucate cu care ai putea sătura un întreg congres al Legiunii Americane: cutii cu conserve de homar, de pui, de somon. Bere în cutie, whisky în cutie, dar din cel prost, de secară. Gumă de mestecat, ciocolată, un fel de tocană de legume de care nu-ţi poţi da seama din ce este compusă. O mică atenţie înduioşătoare: chinezul, care este un admirator al curajului triumfător, a adăugat un desert preparat de el: file de iguan[1] — prin părţile acelea sunt o mulţime — uscat la soare, fiert în sirop de zahăr şi acoperit cu un sos verde cu reflexe roz, plin de firişoare închegate de caramel mucegăit. Din păcate, tot atât de indigest şi de neînghiţit ca şi descrierea! Dar, de fapt, intenţia contează.

*

Din nou, sforăitul motorului devine adormitor. Din fericire, Gérard n-a mâncat prea mult şi n-a băut deloc. Oricum, pe lângă cele întâmplate noaptea trecută să învingi acest somn e o nimica toată, un fleac.

Oricât de absurd ar părea, ceea ce ocupă mai mult în peisaj, acum, este tăcerea. Tăcerea masivă, compactă, prezentă. O tăcere care astupă totul. Când o pompă apare la orizont, silueta ei, asemănătoare unui telegraf Chappe, bate măsura în gol. Pufăitul ei liniştit se contopeşte cu tăcerea universală. Camionul o înghite, o depăşeşte. După zece învârtituri de roţi, ea încetează de a mai exista. Reîncepe câmpia.

Las Piedras, şaisprezece kilometri. Ultimul coborâș începe aici. Ameţeala, zborul cursei, prin munţi. Frână, ambreiaj, volan. Masa camionului porneşte pieptiş, cu îndărătnicie, înspre exteriorul virajului, pierde aderenţa la sol, o regăseşte, alunecă spre ieşirea curbei. Mai repede, drace! mai repede. Jocul devine cumplit. Mai repede, data viitoare, mai brusc luată curba următoare: este un joc, bineînţeles că este un joc. Moartea şi-a descleştat dinţii, supa morţii a rămas departe, uitată, la sondă. Bărbatul devenit încrezător datorită proaspetei lui victorii, are în mâini o armă docilă şi precisă, un fel de carabină, de mitralieră bună de dărâmat drumul, de înghiţit virajele unul după altul.

[1] Reptilă sauriană din America tropicală, a cărei carne este foarte preţuită. (n. trad.).

Ameţeală, zbor, jocul picioarelor pe pedale devine sălbatic atunci când frânează, când debraiază, când lansează din nou motorul în plin de la punctul mort pentru a-şi relua cursa. Lovită cu palma, cu pumnul, pârghia de viteze zboară din loc în loc, împinsă, aruncată la fund la fiecare început de curbă, la fiecare ieşire.

Pneurile, diferenţialul se plâng, gem, strigă, urlă. Cei o sută, cei două sute de cai nechează la unison. Între degetele încleştate ale lui Gérard, volanul se face docil, viu, inteligent.

Panoul de semnalizare care anunţă schimbarea versantului chiar la mijlocul pantei! Acum, jocul devine serios. Astea nu se vor lăsa luate din zbor. Frâna. Frâna, mama dracului! Pedala nu se supune, nici nu mai rezistă: se înfundă în gol.

Apucă din zbor frâna de mână. Natural că nu-i de ajuns. Dar poate că mai este timp să încetinească motorul, să coboare viteza. Sturmer nu mai atinge frâna de picior, în schimb iese din viteza a cincea şi ambalează motorul apăsând pe accelerator, furios şi disperat. A trecut de a patra şi pe kilometraj acul a coborât dintr-o dată la cifra şaizeci. Şasiul, resorturile, chiar şi cabina însăşi, gem din cauza zguduiturii, amestecându-şi mârâitul scurt cu strigătele ascuţite ale unui cauciuc din spate care probabil se freacă de vreo bucată de lemn sau de fier smulsă şasiului. Mai rămân doar treizeci de metri, pe parcursul cărora trebuie redusă viteza, cel puţin la jumătate.

O nouă apăsare pe accelerator smulge motorului un urlet ca de ciclon. A intrat în viteza a treia. Acum bariera este foarte aproape.

Gérard ridică piciorul de pe ambreiaj. O nouă zguduitură dar de data aceasta, slabă, atenuată, moale. Şi, în mijlocul vacarmului, o pocnitură: un cardan al transmisiei a pocnit. Camionul a scăpat în voia drumului.

Degeaba te agăţi de volan, Sturmer. Degeaba te încăpăţânezi, degeaba mai încerci; degeaba te lansezi oblic în balustradă ca să-ţi înfrânezi avântul. Sforţarea ta nu mai e utilă; ea nu va fi servit decât petrolului. În ce te priveşte, tu câştigaseşi; dar crupierul a trişat.

La marginea stâncii se află un şanţ pentru scurgerea apelor. O roată intră în el. Deşi cu viteză redusă — însă totuşi prea mare — camionul se învârte ca un titirez în jurul părţii dinainte. Sare îndărăt, smulgând bariera albă; şi tot îndărăt se afundă în prăpastie. Se dă peste cap, în cădere se sfărâmă în bucăţi, pierzându-şi piesele înainte de a se zdrobi definitiv, bucăţi de fier

îl însoţesc ca o ploaie. Victimă a propriei lui înverşunări — înverşunarea lui de a trăi — Sturmer rămase încleştat de volan.

Consilier literar: POPESCU CECILIA
Corector - Tehnoredactor: Rădulescu George

Bun de tipar: 19.03.1993. Format 16 / 54 X 84.
Coli tipo: 11,5

Tipărit la S. C. ROMCART S.A. Bucureşti
Cd. 1 / 537

EDITURA ANYMAR
ISBN 973-95825-4-0

Lei 325

